

Pyhäjoen kunnan Tilinpäätös 2019

Kunnanhallitus 30.3.2020

Tarkastuslautakunta 25.5.2020

Valtuusto 17.6.2020

1	Toimintakertomus	1
1.1	Toimintakertomusta koskevat säännökset	1
1.2	Olellaiset tapahtumat Pyhäjoen kunnan toiminnassa ja taloudessa	1
1.2.1	Kunnanjohtajan katsaus	1
1.2.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	3
1.2.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	6
1.2.4	Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	8
1.2.5	Kunnan henkilöstö	12
1.2.6	Ympäristöasiat	13
1.2.7	Muut ei-taloudelliset asiat	13
1.2.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	14
1.2.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	15
1.3	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	16
1.4	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	17
1.4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	17
1.4.2	Toiminnan rahoitus	18
1.5	Rahoitusasema ja sen muutokset	21
1.6	Kokonaistulot ja -menot	24
1.7	Kuntakonsernin toiminta ja talous	25
1.7.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	25
1.7.2	Konsernin toiminnan ohjaus	25
1.7.3	Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat	25
1.7.4	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	28
1.7.5	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	29
1.8	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	32
1.8.1	Asiaa koskeva sääntely	32
1.8.2	Tilikauden tuloksen käsittely	33
2	Talousarvion toteutuminen	33
2.1	Seuranta koskeva sääntely	33
2.2	Tavoitteiden toteutuminen	33
2.3	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	33
2.3.1	Käyttötalousosan toteutuminen	34
2.3.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	88
2.3.3	Investointien toteutuminen	90
2.3.4	Rahoitusosan toteutuminen	93
2.3.5	Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	94
3	Tilinpäätöslaskelmat	96
3.1	Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	96
3.2	Tuloslaskelma 1.1.2019 - 31.12.2019	97
3.3	Rahoituslaskelma 1.1.2019 - 31.12.2019	98
3.4	Tase 1.1.2019 - 31.12.2019	99
3.5	Konsernilaskelmat 1.1.2019-31.12.2019	96
3.5.1	Konsernituloslaskelma	101
3.5.2	Konsernin rahoituslaskelma	102
3.5.3	Konsernitase	103

4	Tilinpäätöksen liitetiedot	104
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	104
4.1.1	Arvostus- ja jaksotuseriaatteet sekä menetelmät	104
4.2	Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	105
4.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	105
4.3.1	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	105
5	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	106
5.1	Toimintatuotot tehtäväalueittain	106
5.2	Verotulojen erittely	107
5.3	Valtionosuuksien erittely	107
5.4	Palvelujen ostojen erittely	107
5.5	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet	107
5.6	Pakollisten varausten muutokset	109
5.7	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	109
5.8	Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät	109
5.9	Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	110
5.10	Korkosaamiset pääomalainoista	110
6	Tasetta koskevat liitetiedot	110
6.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	110
6.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	113
7	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	115
7.1	Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma	115
7.2	Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	115
7.3	Muut vastuusitoumukset	115
8	Ympäristöasiat	116
9	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	116
9.1	Henkilöstön lukumäärä	116
9.2	Henkilöstökulut	116
9.3	Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitettyt luottamushenkilömaksut	117
9.4	Tilintarkastajan palkkiot	117
9.5	Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet	117
10	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista v. 2019 ja tositenumerosarjat	118
	Tilinpäätöksen allekirjoitus	119
	Tilinpäätösmerkintä	119

1 Toimintakertomus

1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalain 115 §: "Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja selaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä."

Kirjanpitolain 3 a luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan lisäksi tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta.

1.2 Olennaiset tapahtumat Pyhäjoen kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.2.1 Kunnanjohtajan katsaus

Tammikuussa 2018 valtuusto hyväksyi kunnalle strategian Pyhäjoella virtaa 2030. Strategiatyön päivitys aloitettiin joulukuussa Palosaassa. Strategiatyön päivitys on tarpeellinen. Fennovoima Oy ilmoitti vuoden 2019 alussa, että ydinvoimalan rakentamisluvan saaminen viivästyy neljällä vuodella vuoden 2021 loppuun. Strategiaan tullaan sisällyttämään mm. kestävään kehitykseen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Vuoden 2019 aikana toteutettiin henkilöstön työtyytyväisyyden arviointi. Arviointi osoitti, että henkilöstön työtyytyväisyyden osalta strategiassa oleva tavoite on saavutettu. Pyhäjoen kunnan visio rakentuu itsehallinnon ja kasvuvoimastrategian varaan. Pyhäjoki tarjoaa monipuoliset elämisen ja yrittämisen mahdollisuudet. Pyhäjoen kunnasta rakentuu vetovoimainen kunta, sen asukkaat voivat hyvin ja kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan vastuullisesti.

Vetovoimainen Pyhäjoki – tavoitteena on olla houkutteleva ja kasvuhaikainen kunta. Fennovoima Oy:n yli 7 miljardin investointi Pyhäjoelle antaa tähän realistiset mahdollisuudet. Kunnan kasvun edellytyksiä on pohjustettu maanhankinnan, kaavoituksen ja infrastruktuurin kehittämisen avulla. Fennovoiman hankkeen viivästyminen on näkynyt asuntorakentamisessa. Konsernin omistamien asuntojen täyttöaste säilyi hyvänä. Kuntakonserniin perustettiin vuoden aikana uusi yhtiö. Pyhäjoen Kuitu Oy aloitti laajakais-tan suunnittelun, myynnin ja markkinoinnin sekä loppuvuodesta myös va-

lokuidun rakentamisen Pyhäjoelle. Matinsaaren yleiskaavatyö eteni ja samalla aloitettiin alueen asemakaavoittaminen. Työpaikkaomavaraisuus kehittyi myönteisesti ollen 80 % ja työllisyystilanne oli hyvä. Taajaman vetovoimaisuuden kehittäminen ja Vanhatien kunnostaminen eteni melkein maaliin ja kuluvalle vuodelle jäi sen viimeistely. Kauan odotettu ja toivottu Museosillan peruskorjaus valmistui Suomen Valtion toimesta. Vuoden aikana kolme tuulivoimapuistoa (Puhuri Oy:n Parha – hanke, Taalerintehtaan Oltava – hanke ja Hyötytuulen Polusjärvi -hanke) ilmoitti käynnistävänsä markkinaehtoisin tuulivoimarakentamisen. Yrittäjämönteinen toiminta on tärkeä tavoite vetovoimaisuuden kehittämisen kannalta.

Pyhäjokitalo on tärkeä osa vetovoimaisuuden kehittämistä. Hanke on jakaantunut kahdeksi erilliseksi projektiksi. Erilliset hankkeet muodostavat yhden ja vetovoimaisen kokonaisuuden, yrityslähtöinen ns. majoitus- ja ravitsemusosa, jota kehittää Lehto tilat Oy sekä ns. palveluosa, jota kehittää Pyhäjoen kunnan omistama Teollisuusyhtiö Oy. Hankkeen siirtyminen rakentamisvaiheeseen on riippuvainen Fennovoima Oy:n ydinvoimalahankkeen aikataulusta.

Hyvinvoiva Pyhäjoki – tavoitteen keskeinen lähtökohta on, että kunnan jäsenet ovat tyytyväisiä kunnan järjestämiin palveluihin. Hyvinvointikuntayhtymän toiminta kohtasi lainsäädännön muuttamisen kautta suuren muutoksen. Operatiivisen leikkaustoiminnan loppuminen kuntayhtymässä aiheutti suuria kustannusvaikutuksia. Erikoissairaanhoidon menot kasvoivat erittäin paljon eli 991 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Pitkään valmisteltu Sote -maakunta-uudistus kaatui keväällä 2019. Hankkeen hyväksi tehtiin iso määrä työtä. Nyt on aika panostaa oman toiminnan kehittämiseen ja huolehtia siitä, että kuntalaisille tärkeät lähi- ja peruspalvelut ovat kunnossa. Meille on tärkeää säilyttää hyvät terveyskeskuspalvelut ja hammashoito sekä laadukkaat vanhusten hoito- ja hoivapalvelut.

Tällä hetkellä Hyvinvoiva Pyhäjoki – hankkeen keskeisin ja tärkein tavoite on Koulu 2022 -hankkeen edistäminen. Uuden yhtenäiskoulun suunnittelu saatiin vuoden aikana valmiiksi. Koulu suunnitellaan ja rakennetaan strategian mukaisesti 360 oppilaalle. Vuoden lopussa valtuusto teki strategisen linjauksen, että Parhalahden ja Pirttikosken kyläkouluista luovutaan vuoden 2022 keväällä. Uuden liikuntahallin suunnittelu käynnistettiin ja se jatkuu kuluvana vuonna. Tavoitteena on, että koulukampus on valmis syksyllä 2022.

Vastuullinen Pyhäjoki tavoitteen keskeinen lähtökohta on tasapainoinen ja terve taloudenhoito. Tilinpäätös osoittaa, että emme onnistuneet pysymään talousarviossa. Sosiaali- ja terveystoimen menot kasvoivat erittäin paljon. Rahaa käytettiin sosiaali- ja terveystoimen menoihin 11.426.380 euroa. Kasvua edellisen vuoteen oli 1.217.860 euroa eli 10,66 %. Toinen taloutta rasittava muutos olivat rakennusten vuokrauskulujen lisääntyminen (ns. väistökoulu), joka osoittautui arvioitua kalliimmaksi. Menotalouden kehitys oli liian nopeaa ja toimintakulut kasvoivat 1.810.419 euroa eli peräti 7,27 %. Kunnan omat palkkauskustannukset kasvoivat 344.186 euroa ja olivat 6.247.493 euroa. Kasvua kertyi 5,8 %.

Tulotalouden osalta tilikautta rasitti se, että Verohallinnolla oli ongelmia verojen kantamisessa. Kunnallisverotulot ja yhteisöverotulot säilyivät kuitenkin edellisen vuoden tasolla. Kiinteistöverotulot kasvoivat 216.819 euroa eli noin 15 %. Maksu- ja myyntitulot lisääntyivät 272.700 euroa eli noin 9.6 %. Valtionosuudet säilyivät käytännössä edellisen vuoden tasolla ja olivat 10.193.741 euroa. Tilikauden tulosta parantaa tuulivoimahankkeille myönnetyt rakennusluvut, jotka pääsääntöisesti selittävät korkeat lupamaksutulot, jotka olivat 640.647 euroa.

Kunnan tuloslaskelman ja taseen keskeiset tunnusluvut heikkenivät, mutta ovat edelleen kuntavertailussa tyydyttävät. Kunnan vuosikate oli heikko ja jäi niukasti positiiviseksi ollen ainoastaan 44.388 euroa. Näin ollen kaikki investoinnit jouduttiin toteuttamaan vieraalla pääomalla. Investointeja tehtiin nettona 1.870.912 eurolla. Suurimmat investoinnit olivat Vanhatien EU-hankkeen kuntarahoitusosuus ja Pyhäjoen yrittäjyyslukion laajennushanke. Kunnalla oli vuoden lopussa vierasta pääomaa 12.450.000 euroa ja rahavaroja 7.240.698 euroa.

Kunnan palvelutuotanto onnistui hyvin. Uskon, että kuntalaiset ovat tyytyväisiä kunnan tuottamiin palveluihin. Talouden tunnuslukujen heikentyessä ja Koronavirusepidemian puhjettua joudumme kuitenkin kohtaamaan suuria haasteita ja vaikeuksia. Toivomme, että selviäisimme koronaepidemias- ta ja kuntamme jäsenet varjeltuisivat virukselta.

Haluan lausua parhaimmat kiitokset kunnan työntekijöille ja luottamus- henkilöille.

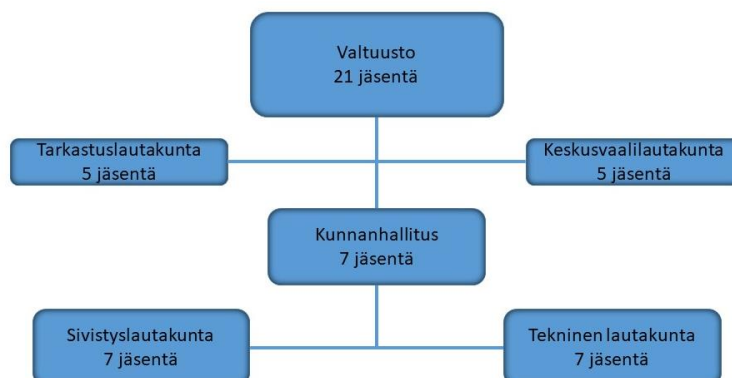
Pyhäjoella 27.3.2020

Matti Soronen
kunnanjohtaja

1.2.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Pyhäjoen kunnan luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio

Hallintorakenne 1.1.2017 alkaen

Pyhäjoen kunnan virasto-organisaatio 1.1.2011 alkaen

Pyhäjoen valtuusto v. 2017-2021 (21 valtuutettua)

Valtuusto kokoontui 9 kertaa vuonna 2019. Jäsenten osallistuminen kokouksiin on ilmoitettu alla nimen jälkeen sulkeissa.

Valtuuston puheenjohtaja: Kittilä Risto (8)
 Valtuuston I varapuheenjohtaja: Impola Anja (9)
 Valtuuston II varapuheenjohtaja: Jukkola Jaakko (9)

Flink Eija (9)	Nousiainen Matti (8)
Grekula Toni (4)	Pahkala Matti (9)
Hietala Jukka-Pekka (7)	Peltoniemi Raino (9)
Kestilä Saara (9)	Pirkola Ari (8)
Koskela Mikko (9)	Rantanen Niko (7)
Lintunen Pirkko (7)	Salmela Mikko (8)
Mattila Olli (8)	Sarpola Tuula (4)
Mustakallio Saara (9)	Sirkka Janne (8)
Niemelä Päivi (8)	Virkkunen Mauri (8)

Poliittiset voimasuhteet

Suomen Keskusta	15 valtuutettua
Vasemmistoliitto	3 valtuutettua
Kansallinen Kokoomus	2 valtuutettua
Jaakko Jukkolan valitsijayhdistys	1 valtuutettu

Pyhäjoen kunnanhallitus 2017-2021

Kunnanhallitus kokoontui 24 kertaa vuonna 2019. Jäsenten osallistuminen kokouksiin on ilmoitettu alla nimen jälkeen sulkeissa.

Pj.	Pahkala Matti (22)	henkilökohtainen varajäsen
Varapj.	Pirkola Ari (23)	Hietala Jukka-Pekka
	Flink Eija (24)	Kestilä Saara (2)
	Lintunen Pirkko (23)	Muikkula Juha
	Mattila Olli (14)	Rantanen Niko (1)
	Peltoniemi Raino (23)	Grekula Toni (3)
	Sarpola Tuula (8)	Karjaluoto-Pisilä Johanna
		Niemelä Päivi (11)

Poliittiset voimasuhteet

Suomen Keskusta	5 jäsentä
Kansallinen Kokoomus	1 jäsen
Vasemmistoliitto	1 jäsen

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja Matti Soronen.

Valtuuston vaalilautakunta (5):

Pj.	Jukkola Jaakko
Varapj.	Peltoniemi Raino
	Flink Eija
	Sarpola Tuula
	Virkkunen Mauri
	na

Tarkastuslautakunta (5)

Pj.	Virkkunen Mauri
Varapj.	Nousiainen Matti
	Kippola Toni
	Sarpola Päivi
	Tuomikoski Marjaana

Keskusvaalilautakunta (5):

Pj.	Luoto Pasi
Varapj.	Koivusipilä Hannu
	Keskitalo Heidi
	Louhimaa Hannu
	Salmela Suvi

Sivistyslautakunta (7):

Pj.	Rantanen Niko
Varapj.	Mattila Olli
	Flink Eija
	Kestilä Saara
	Niemelä Päivi
	Salmela Mikko
	Sirkka Janne

Tekninen lautakunta (7):

Pj.	Lintunen Pirkko
Varapj.	Koskela Mikko
	Anttila Juha
	Hietala Jukka-Pekka
	Kallio Tenho
	Kestilä Saara
	Mustakallio Saara

Tilivelvollisia ovat valtuutettuja lukuun ottamatta toimielimien jäsenet ja seuraavat viran- ja toimenhaltijat:

Hallinto-, elinkeino- ja perusturvapalvelut:

- kunnanjohtaja
- elinkeinojohtaja
- talous- ja hallintopäällikkö

Sivistyspalvelut:

- sivistystoimenjohtaja
- varhaiskasvatusjohtaja
- rehtorit ja koulujen johtajat
- kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja
- vapaa-aikaohjaaja

Tekniset palvelut:

- tekninen johtaja
- kiinteistöpäällikkö

- ruokapalvelu- ja siivouspäällikkö
- lämpölaitosjohtaja
- johtava rakennustarkastaja

1.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kuntatalous

Kuntaliiton tiedotteen mukaan kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa edelleen synkältä. Kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta, eli yhteensä 225 kuntaa teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Vuosikate heikkeni 13,4 prosenttia.

Kuntien verotulojen ja valtionosuuksien kasvu ylsi vuonna 2019 noin 2,5 prosenttiin, joten tulokehitys alitti menojen kasvun selvästi.

Pohjois-Pohjanmaalla oli joulukuun 2019 lopussa työttömiä työnhakijoita (ml. lomautetut) 20 741, mikä on 677 enemmän kuin vuosi sitten. Marraskuun lopusta työttömien määrä lisääntyi 2604:lla. Raahen seutukunnassa työttömiä oli joulukuun 2019 lopussa 1697 (marraskuu 1564 ja v. 2018 loppu 1287). Pyhäjoella työttömiä oli 112 (96 / 113).

Työllisyys

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistossa (TE-toimisto) oli joulukuun 2019 aikana tarjolla kaikkiaan 8 000 avointa työpaikkaa, mikä on 2 400 enemmän kuin vuosi sitten.

Työttömien osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli joulukuun 2019 lopussa koko maassa 9,8 %, Pohjois-Pohjanmaalla 11,1 %, Raahen seutukunnassa 12,4 ja Pyhäjoella 8,8 %.

Raahen seutukunnan kehitys

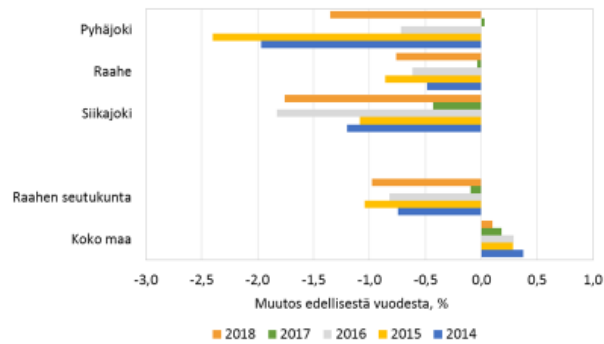
Seutukunnan ja Pyhäjoen eräitä keskeisiä kehitys- ja rakennetietoja: elinkeinorakennetta, väestökehitystä, työllisyyttä ja yritysaktiivisuutta on kuvattu alla olevin taulukoin ja kuvaajin.

RAAHEN SEUTUKUNNAN VÄESTÖ 2011–2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
RAAHE	22592	22638	25523	25388	25165	25013	25002	24822	24689
PYHÄJOKI	3361	3313	3356	3291	3211	3187	3189	3146	3075
VIHANTI	3060	3022							
SIIKAJOKI	5638	5597	5590	5530	5471	5364	5345	5246	5141
	34651	34570	34469	34209	33847	33564	33536	33214	32905

Väkiluvun muutos kunnittain 2014–2018

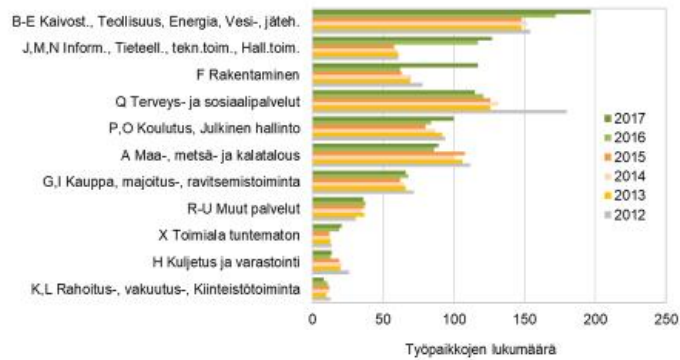
SeutuNet
Vuoden 2019 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

26.3.2020

Tilastokeskus

Työpaikkojen kehitys Pyhäjoella 2012–2017

SeutuNet
Vuoden 2019 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

26.3.2020

Tilastokeskus

Työpaikat toimialoittain Pyhäjoella 2017

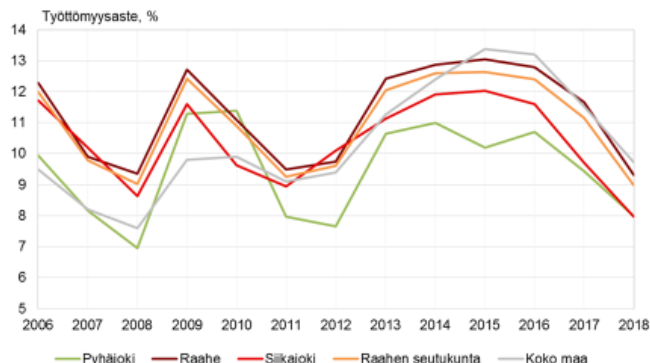
SeutuNet
Vuoden 2019 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

26.3.2020

Tilastokeskus

Työttömyysaste kunnittain 2006–2018

26.3.2020

Tilastokeskus

1.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Väestövähennys vuonna 2019 oli 71 henkilöä ja kunnan väkiluku oli vuodenvaihteessa 3 075, muutos oli edellisvuonna -43 henkilöä.

Vuoden 2019 aikana luonnollinen väestönvähennys oli 20 henkilöä (elävänä syntyneet 25 – kuolleet 45), kuntien välinen nettomuutto oli -60 henkilöä (tulomuutto 101 – lähtömuutto -161) ja nettomaahanmuutto oli +9 henkilöä.

Kunnan toiminnassa vuonna 2019 tapahtuneita olennaisia muutoksia:

- Saaren koulun siirtyminen väistötiloihin vuoden 2019 aikana. Vaikutus käyttötalouteen kokonaisuudessaan n. 400.000 euroa vuonna 2019.
- suurimmat ja merkittävimmät investoinnit vuonna 2019 olivat:
  - o laajakaistahanke 0,4 ME, jatkuu v. 2020
  - o lukion laajennuksen valmistuminen 0,65 M€
  - o Vanhatien peruskorjaus (EAKR) 0,66 M€ (tulot 0,32 M€)

Tilikauden tulos oli 457 006 € huonompi kuin talousarviotarkistuksissa loppuvuodesta arvioitiin ja alkuperäistä talousarviota 1 088 606 € huonompi.

Vuosikate oli +44 201 €. Tilikauden tulos on 876 756 € alijäämäinen. Tulokseen vaikuttivat monet tekijät:

- Toimintatuotot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 9,6 % ja toimintakulut 7,8 %.
- Toimintakate (joka on miinusmerkkinen) kasvoi 7,6 % ja toteutuma oli 101,8 %. Henkilöstökulujen toteutuma oli talousarviota alempi (99,4 %).
- Verotulojen toteutuminen (99,3 %) vaikutti osaltaan tulokseen, samoin valtionosuuksien toteutuminen (100,2 %)
- Sosiaali- ja terveystoimen menojen ylitys budjetoituun nähden 132 320 euroa (alkuperäinen talousarvio +632 320 €).
- Kunnan lainoista maksetut korkokulut olivat matalat eli 1 868 euroa.
- Tilikauden tulosta heikentää mm.:
  - lisäpoistot -67 592 €
    - o valtuuston päätös 20.2.2019 § 12 / monitoimitalon poistosuunnitelman muuttaminen
  - väistökoulu päätöksen vaikutus käyttötalouteen n. 400 000 €
  - kunnan asuntovuokraustoiminta oli n. 95 300 € tappiollinen, johtuen mm.
    - o vanhan koulun korttelin rakennusten käyttötarkoituksen muuttamisesta yhdistystoiminnan ja kolmannen sektorin käyttöön (n. -25 800 €)
    - o aiemmilta vuosilta kirjatusta luottotappioista (n. -41 600 €).

Lainamäärä kasvoi 1 950 000 eurolla ollen vuoden lopussa 12,45 milj. euroa eli 4 049 euroa/asukas.

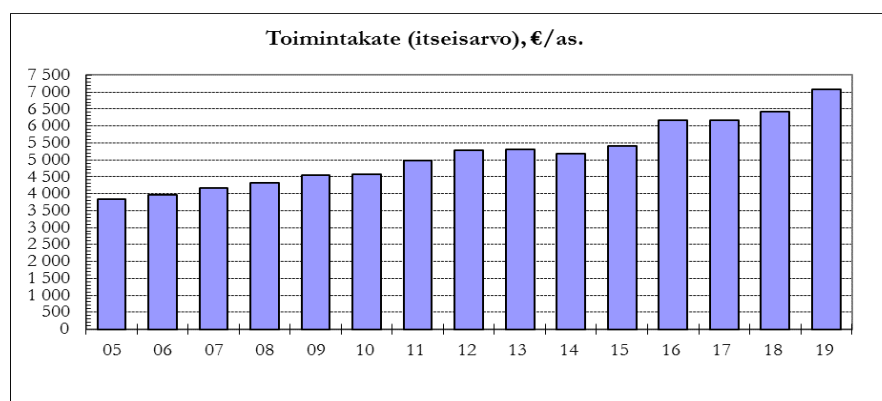
Vuosi	Yhteensä €	€/asukas
2010	8 849	2 608
2011	9 049	2 692
2012	10 848	3 274
2013	10 347	3 080
2014	9 847	2 992
2015	9 346	2 910
2016	9 344	2 932
2017	10 243	3 212
2018	10 500	3 338
2019	12 450	4 049

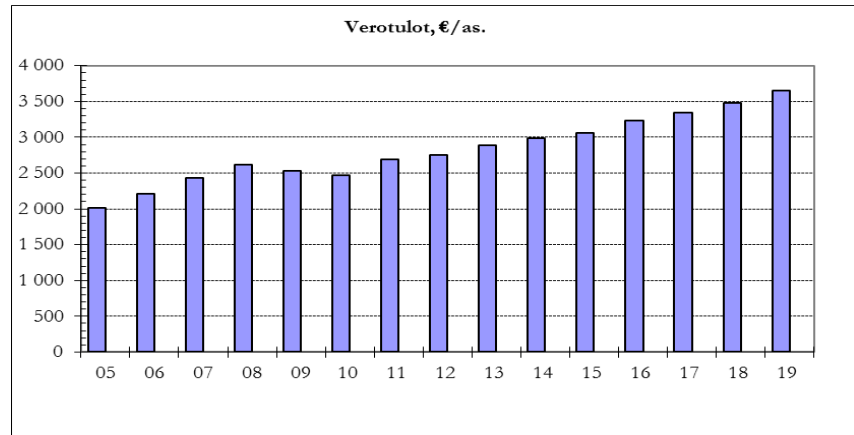
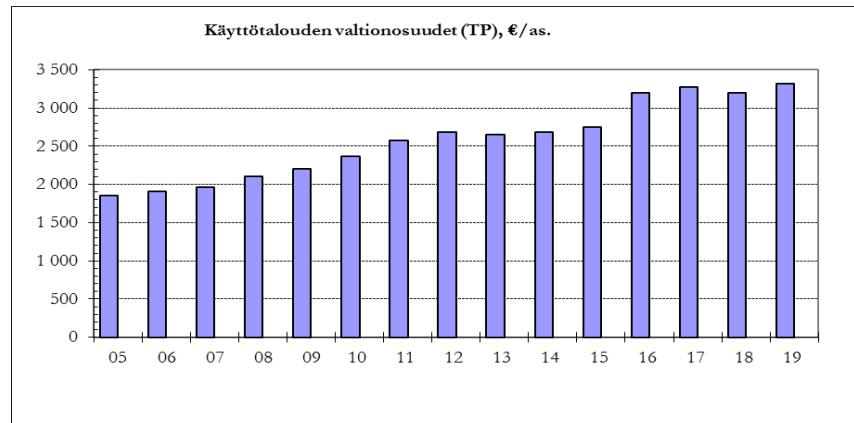
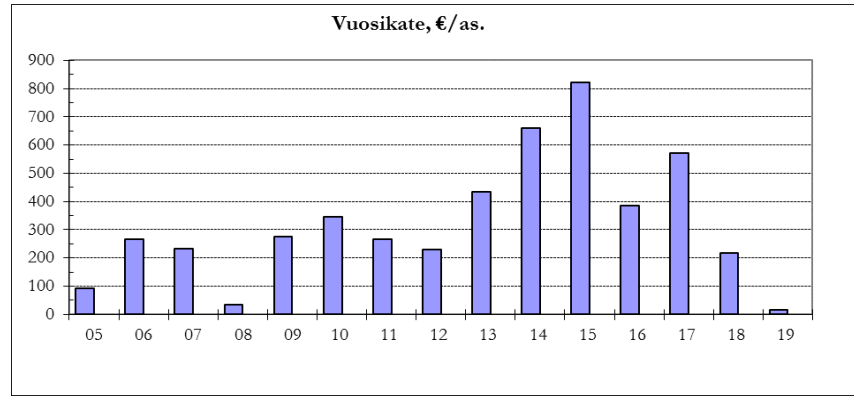
Kunnan rahavarat lisääntyivät 118 664 euroa. Rahavaroihin lasketaan myös kunnan sijoitukset. Sijoituksista kirjattiin arvonorotuksia aikaisempina vuosina tehtyjä arvonalennuksia vastaan 250 566 €, joiden jälkeen myyntitappioita kirjattiin 67 834 € ja myyntivoittoja 126 728 €. Sijoituksista kirjattiin korko-, osinko- ja muita rahoitustuottoja yhteensä 48 179 €.

Kunnan rahavarat olivat 31.12.2019 yhteensä 7 240 698 €.

Tulo- ja menoarviot toteutuivat seuraavasti (1.000 €):

	Talousarvio	Toteutuma	Toteutuma%
Toimintatuotot	3 022	3 114	103,0
Toimintakulut	-24 421	-24 894	101,9
Henkilöstökulut	-7 713	-7 668	99,4
Palvelujen ostot	-14 257	-14 441	101,3
Verotulot	11 305	11 230	99,3
Valtionosuudet	10 174	10 194	100,2
Vuosikate	528	44	8,4
Tilikauden tulos	-420	-877	208,9

1.000 euroa	Kunnallisvero	Yhteisövero	Kiinteistövero	Yhteensä
2010	7 715	369	315	8 399
2011	8 219	435	374	9 028
2012	8 444	293	391	9 128
2013	8 925	349	432	9 706
2014	8 875	422	533	9 829
2015	9 093	560	631	10 284
2016	8 977	521	814	10 312
2017	9 094	651	907	10 652
2018	8 926	589	1 430	10 945
2019	9 064	519	1 647	11 230

Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2019 tulos heikentää tasetta ja vähentää kumulatiivista ylijäämää. Kunnan tase säilyy hyvänä. Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämätilillä on 11 507 872 € eli 3 742 €/asukas (ennen vuoden 2019 alijäämää).

Sijoitusvarojen taso mahdollistaa sijoitustuottoja myös tuleville vuosille.

Vuosikate jäi arvioitua heikommaksi, joka edellyttää talouden tasapainottamista taloussuunnitelmakaudella.

1.2.5 Kunnan henkilöstö

Pyhäjoen kunnan palveluksessa oli 31.12.2019 yhteensä 193 työntekijää.

Henkilöstömäärä osastoittain 31.12. vuosina 2015–2019

Toimintayksikkö	Vakituiset					Määräaikaiset				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Halli.- ja elink.	10	10	10	13	13	5	6	7	4	5
Sivistys	73	75	75	84	80	36	34	39	45	49
Tekninen	29	30	34	33	35	13	9	8	4	4
Yhteensä	112	115	119	130	128	54	49	54	53	58

Toimintayksikkö	Palkkatuella					Yhteensä				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Halli.- ja elink.	0	0	0	2	3	15	16	17	19	21
Sivistys	2	0	1	0	0	111	109	115	129	129
Tekninen	3	1	5	1	4	45	40	47	38	43
Yhteensä	5	1	6	3	7	171	165	179	186	193

Yhteensä ilman työllistettyjä					
Toimintayksikkö	2015	2016	2017	2018	2019
Halli.- ja elink.	15	16	17	17	18
Sivistys	109	109	114	129	129
Tekninen	42	39	42	37	39
Yhteensä	166	164	173	183	186

Taulukossa on tarkastelupäivän henkilöstö (työ- tai virkasuhteessa Pyhäjoen kuntaan 31.12.) sisältäen sekä vakituisen työntekijän että mahdollisen sairausloman tms. sijaisen. Sisältää myös muut tilapäiset työntekijät.

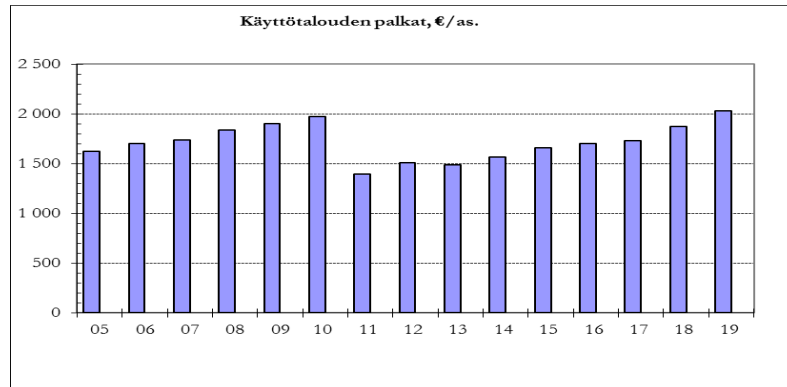
Taulukossa työllistettyihin sisältyvät myös oppisopimuksella työskentelevät.

Näissä luvuissa ei ole mukana luottamushenkilöt eikä ennakkoperintärekiisteriin kuulumattomat työpalvelut.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella 2019 oli 6 247 494 €

(5 903 308 € v. 2018), joihin saatiin sairausvakuutus- ja tapaturmavakuutus-korvauksia yhteensä 108 084 € (133 733 € v. 2018). Kaikki kunnan maksamat palkat on kirjattu käyttötalousosaan, josta niitä on aktivoitu vuonna 2019 investointiosaan yhteensä 55 976 € (101 926 € v. 2018).

Henkilöstöstä laaditaan erillinen henkilöstöraportti, jossa henkilöstön rakennetta ja muutoksia tarkastellaan yksityiskohtaisemmin.

1.2.6 Ympäristöasiat

Merkittävimpiä ympäristökuluja kunnalle syntyi ympäristöhodollisista investoinneista, joista merkittävimmät kohdistuivat vuonna 2019 Liminkajärven kunnostukseen ja tulvapenkereisiin, myös hulevesien hallintaan ja tulvasuojelun toimenpiteisiin käytettiin budjetoituja varoja.

Pyhäjoen kunta vastaa kunnan alueen kaukolämpötuotannosta ja verkostosta. Lämpölaitos käyttää pääasiassa bioenergiaa (hake) lämmöntuotannossa.

Pyhäjokisuun Vesi Oy hoitaa veden jakelun kuluttajille ja vastaa myös viemäriverkostostaan kunnan alueella.

Vestia Oy on kuntien omistama alueellinen jätehuolto-yhtiö, joka järjestää kotitalouksien hyöty- ja vaarallisten jätteiden huollon, jätekuljetukset sekä tarjoaa jäteneuvontaa. Jätehuollon viranomaistehtäviä hoitaa kuntien yhteinen Jokilaaksojen jätelautakunta.

1.2.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on vahva kunnan toimintaa ohjaava periaate. Toiminnassa ei ole tunnistettu ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä.

Korruption ja lahjonnan torjumiseksi on annettu ohjeistukset edustamisesta ja hankinnoista eturistiriitojen välttämiseksi. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista ja hankintaohjetta. Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset. Toiminnassa ei ole tunnustettu korruption tai lahjontaan liittyviä riskejä.

1.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan taloudessa haasteena on investointien tuoma suunnitelman mukaisten poistojen kasvu ja vuosikatteen riittävyys suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen.

Kunnan investointisuunnitelma vuosille 2020-2022 on rankka, yhteensä nettona 7,6 M€, ilman Koulu 2022 -hankkeeseen kuuluvaa yhtenäiskoulua, jonka rahoitus toteutetaan kiinteistöleasingilla.

Kunnan lainamäärä kasvaa tulevina vuosina. Rahoituslaskelman mukaan lainamäärä kasvaisi vuosina 2020-2021 yhteensä 2,8 milj. eurolla (v. 2022 lainamäärän arvioidaan vähenevän 0,4 milj. eurolla). Tämä tuo painetta korkomenojen kasvuun ja vuosikatteen riittävyyteen lainanlyhennyksiin.

Pyhäjoen kunnan taloudellinen perusta on vakaa. Kunnan tuloslaskelma osoittaa kuitenkin, että taloutta on tasapainotettava.

Kunnan tase on kunnossa. Taseessa rakennusten poistamaton hankintameno ja käyttökä mm. Monitoimitalon osalta poikkeavat toisistaan merkittävästi. Alaskirjaukset rasittavat tilinpäätöstä.

Kunnan tulostrategian keskeinen elementti on verotulot. Kunnallisveron tuoton arvioidaan kehittyvän keskimääräisellä tavalla. Kiinteistöveron ennakoidaan kasvavan johtuen vilkkaammasta rakentamisesta sekä tuulivoimayhtiöiden että ydinvoimayhtiön maksamasta kiinteistöverosta.

Toinen keskeinen tulostrategian elementti on valtionosuudet. Mikäli valtionosuus uudistus toteutuu arvioidulla tavalla, niiden arvioidaan lisääntyvän jonkin verran. Valtiontalouden heikko ja heikentyvä tilanne voi johtaa uusiin valtionosuusleikkauksiin. Mikäli Sote-uudistus toteutuu, kunnan tehtävät ja kuntatalouden asetelma voi muuttua perustavaa laatua olevalla tavalla.

Kolmas merkittävä tulonmuodostuksen erä on maksu- ja myyntitulot, niiden arvioidaan lisääntyvän mm. ydinvoimahankkeen ja tuulivoimahankkeiden sekä asunto- ja teollisuusrakentamisen edistyessä. Kunnalla on lukuisia maanvuokrasopimuksia, jotka lisäävät tulonmuodostusta.

Kunnan oma palvelutuotanto on pääsääntöisesti suunniteltua. Saaren koulun siirtyminen väistötiloihin ei ollut suunnitelmallista, joten se aiheutti ylimääräisiä kustannuksia. Epävarmuutta aiheuttaa esim. opetustoimessa ikäluokkien koko ja sen vaihtelu. Syntyvyyden aleneminen viimeisten vuosien aikana tuo epävarmuutta varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen palvelujärjestelmälle ja sen suunnittelulle.

Kunnan menojen kannalta keskeisin haaste on investointimenojen hallinta. Niiden suunnittelun täytyy tapahtua huolellisesti. Palvelutuotantoon liittyvät investoinnit tulee pystyä kustantamaan pääsääntöisesti vuosikatteella ja uudet infrahankkeet (asuin- ja teollisuusalueet) tulee pystyä kustantamaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Kokonaisuudessaan Pyhäjoen kunnan tuleva taloudellinen ja toiminnallinen kehitys arvioidaan tyydyttäväksi.

1.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Joulukuussa 2019 alkoi Wuhanin maakunnassa Kiinassa epidemia, jonka aiheuttaja on ihmiselle uusi koronavirus. Epidemia on levinnyt maailmanlaajuisesti.

Epidemian laajuutta, kestoja ja vaikutuksia talouteen on vaikea ennakoida, mutta vaikutukset koko kuntatalouteen tulevat olemaan suuria.

Kuntaliiton arvion (20.3.2020) mukaan epidemia tulee vaikuttamaan koko kuntatalouteen vähintään 1,5 Mrd. euroa. Näillä laskentaoletuksilla vaikutukset Pyhäjoen kuntatalouteen tulevat olemaan n. 1,0 M€. Arvioon on laskettu sosiaali- ja terveydenhuollon menojen lisäykset, pienenevät maksutuotot ja vähenevät verotulot (kunnallisvero ja yhteisövero). Epidemian seurauksena myös kunnan sijoitusomaisuuden arvo tippuu ja lyhyiden lainojen korot nousevat.

Strategisista riskeistä suurimpia ovat edelleen syntyvyyden lasku, työttömyys, muuttoliike ja mahdolliset lainsäädäntömuutokset, jotka vaikuttavat kuntien itsehallintoon ja palvelutuotantoon jatkossa. Koko Suomen alhainen syntyvyys tuo haasteita alueen väestökehitykseen.

Elinkeinoelämän kehityksellä ja alueen elinkeinorakenteen muutoksella on vaikutuksia työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin ja väestön hyvinvointiin.

Pyhäjoen työikäisen väestön määrä laski kolmella työikäisellä vuodesta 2018 vuoteen 2019, työvoiman määrä oli 1 271 henkilöä 31.12.2019 (1 274 hlöä v. 2018).

Rakentamiseen liittyviä teknisiä riskejä ja toiminnan keskeytysriskejä pienennetään suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla ja erilaisilla turva- ja automatiikkajärjestelyillä. Sisäilmaongelmien lisäksi kunnan omaisuuteen ei ole kohdistunut merkittäviä vahinkoja.

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen ja työsuojeluhenkilöstön yhteistoiminnalla. Sisäilmaongelmien lisäksi ei ole havaittu muita merkittäviä työturvallisuusriskejä. Muita henkilöstöön kohdistuvia riskejä tuovat kunnalle mm. henkilöstön vaihtuvuus, rekrytointien onnistuminen, henkilöstön hyvinvointi ja pienen kunnan organisaation ohuus.

Tietojärjestelmien toimivuus on myös yksi keskeisimmistä toiminnallisista riskeistä.

Pyhäjoen kunta tulee velkaantumaan ellei se kykene parantamaan investointeihin tarvittavaa tulorahoitusta, hillitsemään toimintamenojen kasvua ja arvioimaan kriittisesti investointien välttämättömyyttä. Tulorahoituksen riittävyys investointeihin edellyttää käyttötalousmenojen supistamista ja

vuosikatetavoitteen saavuttamista. Tulorahoituspohjaan tulee vaikuttamaan oleellisesti yksityisten investointien toteutuminen Hanhikivellä sekä tuulivoimapuistojen toteutuminen.

Kunnan rahoitusriskit jakautuvat likviditeetti-, korko- ja luottoriskiiin. Likviditeettiriskiä hallitaan kuntatodistusohjelmalla. Kunnan lainakanta 31.12.2019 oli 12,45 M€, josta kaikki kuntatodistuksia. Kunnan korkoriski muodostuu lainasalkun vaihtuvakorkoisten lainojen viitekorkojen muutoksista.

Luottoriskit kohdistuvat kunnan myöntämiin takauksiin ja antolainasaamiin. Kunnalla on takausvastuita yhteensä 6,4 M€ ja antolainasaamia täyryhtiöiltä 1,4 M€.

Kunnan omaisuus on kattavasti vakuutettu vahinkoriskien varalta. Vakuutusmeklaripalvelut ostetaan Novum Oy:ltä, joka on kilpailuttanut kunnan vakuutukset, kunnan vakuutusyhtiönä toimii Vahinkovakuutusyhtiö IF Oy ja sopimus on voimassa toistaiseksi.

1.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 26.11.2018 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, joka täydentää valtuuston 27.8.2014 hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita Pyhäjoen kunnassa.

Kunnan organisaatiossa ei ole kunnanjohtajan alaisuudessa toimivaa sisäisen tarkastuksen yksikköä. Yleinen vastuu kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta on kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla.

Kunnan hallinnon ja toiminnan organisointia koskevat ohjeet ja määräykset on koottu hallintosäntöön, minkä lisäksi on voimassa luottamushenkilöiden palkkiosäntö, konserniohje ja sisäisen valvonnan ohje.

Joulukuussa 2017 hyväksytty hallintosäntö määrittelee toimivallan käytön ja delegointimenettelyn.

Kunnan toiminta on hallintosäännöllä organisoitu vastuualueittain.

Hallintosäännön 1 luku käsittelee kunnan taloutta ja 2 luku hallinnon ja talouden tarkastusta, mukaanlukien ulkoisen ja sisäisen valvonnan järjestäminen.

Johtamisen välineenä toimivat valtuuston hyväksymä talousarvio ja kunnanhallituksen täytäntöönpano-ohjeet. Talouden seuranta suorittavat osastopäälliköt, tulosyksiköiden vastuuhenkilöt ja toimielimet talousarvion toteutumavertailujen avulla.

Hallintopäätöksiin ulottuvaa seuranta tapahtuu mm. kunnanhallituksen nimeämien edustajien ja kunnanjohtajan toimielinten kokouksiin osallistumisen kautta.

Aikaisemmin suoritetussa riskikartoituksessa erääksi huomiota vaativaksi asiaksi todettiin se, että henkilöorganisaation ohuudesta johtuva riski on

olemassa kun avainhenkilöstöä vaihtuu tai tulee pitkiä poissaolojaksoja. Riski kohdistuu erityisesti osaamiseen ja henkilöstön riittävyteen. Varahenkilöperehdyttämiseen tulisi panostaa ja eduksi olisi, että sopimusperusteista yhteistyötä voisi olla kuntien välillä nykyistä enemmän.

Samanlaiset taloushallinnon ohjelmistot ja tietojärjestelmät vähentäisivät myös riskiä.

Kunnanhallitus arvioi sisäisen valvonnan osalta, että erityistä raportoitavaa ei toimintakertomuksen lisäksi ole säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta; tavoitteiden toteutumisesta, varojen käytön valvonnasta, tuloksellisuuden arvioinnista; riskienhallinnan järjestämisestä; omaisuuden hankinnasta, luovutuksesta ja hoidon valvonnasta; sopimustoiminnasta.

1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma (1.000 €) ja sen tunnusluvut

	2019	2018
TOIMINTATUOTOT	3 114	2 841
TOIMINTAKULUT	-24 894	-23 084
TOIMINTAKATE	-21 780	-20 242
VEROTULOT	11 230	10 945
VALTIONOSUUDET	10 194	10 056
KORKOTUOTOT	46	66
MUUT RAHOITUSTUOTOT	429	80
KORKOKULUT	-2	0
MUUT RAHOITUSKULUT	-71	-226
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	401	-80
VUOSIKATE	44	679
SUUNN. MUKAISET POISTOT	-991	-2 683
SATUNNAISET ERÄT	70	
TILIKAUDEN TULOS	-877	-2 004
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-877	-2 004

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/toimintakulut, %	12,5	12,3
Vuosikate/Poistot, %	4,5	25,3
Vuosikate, euroa/asukas	14,4	215,7
Asukasmäärä	3 075	3 146

Toimintakate on toimintatuottojen ja – kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintakate heikkeni 1,54 milj. € edellisvuoteen verrattuna. Verotulot kasvoivat 0,29 milj. € ja valtionosuudet 0,14 milj. €. Korko- ja muut rahoitustuotot kasvoivat 0,33 milj. € ja korko- ja muut rahoituskulut pienenevät 0,15 milj. €, jolloin rahoitustuottojen ja -kuluja yhteismäärä kasvoi 0,48 milj. €.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista. Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kunta-kohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

Vuosikate €/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa.

Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot ja kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

1.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Rahoituslaskelma (1.000 €) ja sen tunnusluvut

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	44	679
SATUNNAISET ERÄT	70	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	32	10
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-2 590	-3 206
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	623	802
PYS. VASTAAVIEN HYÖD. LUOVUTUSTULOT	95	83
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 725	-1 631
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET		-6
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	149	153
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	149	148
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS		-243
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	1 950	500
LAINAKANNAN MUUTOKSET	1 950	257
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-256	901
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 843	1 305
RAHAVAROJEN MUUTOS	119	-326
RAHAVARAT 31.12	7 241	7 122
RAHAVARAT 1.1.	7 122	7 448
RAHAVAROJEN MUUTOS	119	-326
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1000 €	-4 352	-2 150
Investointien tulorahoitus, %	2,3	28,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,0	0,4
Kassan riittävyys, pv	95,9	97,1
Asukasmäärä	3 075	3 146

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (yli-jäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoituksivaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Rahavarat 31.12.

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
* sij. rahamarkkinainstrumentteihin	1 561	1 967	1 770	1 933
* joukkovelkakirjalainasaamiset	4 682	4 019	3 644	3 812
* osakkeet ja osuudet	5	5	5	6
* muut arvopaperit	1 248	1 278	1 310	1 360
* rahat ja pankkisaamiset	364	179	393	130
RAHAVARAT YHTEENSÄ	7 860	7 448	7 122	7 241
Maksut/vuosi (1.000 €)	25 255	26 877	26 764	27 557
Kassan riittävyys, pv	114	101	97	96

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan rahojen riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Toimintakertomuksessa on oikean ja riittävän kuvan niin vaaties- sa esimerkiksi kuvattava kertyneen ylijäämän tai alijäämän määrään myö- saikaisemmilta tilikausilta vaikuttaneita tekijöitä.

Tase (1.000 €) ja sen tunnusluvut

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	223	63
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	7	9
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	230	72
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	4 386	4 280
RAKENNUKSET	6 345	5 906
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	6 130	6 342
KONEET JA KALUSTO	130	140
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	30	30
ENNAKKOMAKS. JA KESKENER. HANKINN.	1 844	1 504
AINEELLISET HYÖDYKKEET	18 865	18 202
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	3 774	3 746
MUUT LAINASAAMISET	1 363	1 512
MUUT SAAMISET	7	7
SIJOITUKSET	5 144	5 266
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 238	23 540
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	16	16
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	16	16
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
AINEET JA TARVIKKEET		1
VALMIIT TUOTTEET	30	33
VAIHTO-OMAISUUS	30	34
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
MUUT SAAMISET	37	48
PITKÄAIKAISET SAAMISET	37	48

LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	472	369
LAINASAAMISET		
MUUT SAAMISET	243	326
SIIRTOSAAMISET	724	1 160
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 439	1 855
SAAMISET	1 476	1 904
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	6	6
SIJOITUKSET RAHAMARKK.INSTRUM.	1 933	1 770
JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAMISET	3 812	3 644
MUUT ARVOPAPERIT	1 360	1 310
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT	7 110	6 729
RAHAT JA PANKKISAAMISET	130	393
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 748	9 060
V A S T A A V A A	33 002	32 616
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	6 362	6 362
EDELL. TILIKAUSIEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	11 508	13 512
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-877	-2 004
OMA PÄÄOMA	16 993	17 870
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	124	192
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6	1
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	130	193
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
LAINAT RAH.- JA VAK.LAITOKSILTA		
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ		
SAADUT ENNAKOT	402	396
LIITTYMISMAKSUT JA MUUT VELAT	154	494
PITKÄAIKAINEN	555	890
LYHYTAIKAINEN		
LAINAT RAH.-JA VAK.LAITOKSILTA	12 450	10 500
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ		
SAADUT ENNAKOT	109	143
OSTOVELAT	1 680	1 851
MUUT VELAT	158	175
SIIRTOVELAT	926	995
LYHYTAIKAINEN	15 323	13 663
VIERAS PÄÄOMA	15 878	14 553
V A S T A T T A V A A	33 002	32 616

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	52,3	55,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	62,6	58,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	10 631	11 508
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	3 457	3 658
Lainakanta 31.12., 1000 €	12 450	10 500
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 049	3 338
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	12 593	10 637
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 095	3 381
Lainasaamiset, 1000 €	1 363	1 512
Asukasmäärä	3 075	3 146

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12., 1000 €

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainasaamiset 31.12., 1000 €

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

TULOT	1 000	%	MENOT	1 000	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	3 114	11,2	Toimintakulut	24 894	90,5
Verotulot	11 230	40,3	* valm. omaan käyttöön		0,0
Valtionosuudet	10 194	36,5	Korkokulut	2	0,0
Korkotuotot	46	0,2	Muut rahoituskulut	71	0,3
Muut rahoitustuotot	429	1,5	Satunnaiset kulut		0,0
Satunnaiset tuotot	70	0,3	Tulorahoituksen korj.erät		0,0
Tulorahoituksen korj.erät		0,0	* pakoll. var. muutos		0,0
* pys.vastaavien hyöd.			* pys.vastaavien		
luovutusvoitot	-5	0,0	hyöd.luovutustappiot	-37	-0,1
Investoinnit			Investoinnit		
Rah.osuudet			Investointimenot	2 590	9,4
inv.menoihin	623	2,2			
Pys.vastaavien					
hyöd.luovutustulot	95	0,3			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaam. vähenn.	149	0,5	Antolainasaam. lisäykset		0,0
Pitkäaik. lainojen lisäys		0,0	Pirkäaik. lainojen vähenn.		0,0
Lyhytaik. lainojen lisäys	1 950	7,0	Lyhytaik. lainojen vähenn.		0,0
Oman po:n lisäykset		0,0	Oman po:n vähennykset		0,0
Kokonaistulot yhteensä	27 895	100,0	Kokonaismenot yhteensä	27 520	100,0

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot	375
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos	375

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen Yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt	
Yhtiöt	
Kiinteistö- ja asunto-yhtiöt	1
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	1
Muut yhtiöt	3
Kuntayhtymät	4
Osakkuusyhteisöt	4
Yhteensä	13

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Valtuusto hyväksyi joulukuussa 2017 konserniohjeen.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjeuksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä (Kuntal 48 §).

Vuoden 2018 talousarviossa on asetettu konsernin tytäryhteisöille toimintaa ja taloutta koskevia tavoitteita, joiden toteutumista konsernijohto seuraa.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

- Konsernin omistussuhteissa vuoden 2019 aikana tapahtuneet muutokset:
- Pyhäjokisuun Vesi Oy perusti laajakaistaliiketoimintaa varten Pyhäjoen Kuitu Oy:n, joka yhdistellään tytäryhteisönä
  - Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy omistaa 24,7 % Kielosaaren Kiinteistö Oy:stä, yhdistellään osakkuusyhteisönä
  - Raahen koulutuskuntayhtymä yhdistellään vuonna 2019 konsernitilinpäätöksen mukaan (v. 2018 konsernitilinpäätöstä ei ole oikaistu)

Pyhäjokisuun Vesi Oy

Yhtiön tehtävä ja toiminta on merkittävä kuntakonsernissa. Yhtiö vastaa vesihuoltolaitoksena lähes koko kunnan alueella, sekä viemäroinnistä ja jäteveden puhdistuksesta valtuuston hyväksymän toiminta-alueen puitteisissa. Tavoitteena on, että yhtiö suoriutuu hyvin perustehtävästään ja tukee investoinneilla kunnan kehittämishankkeita.

Järjestetyn puhtaan veden vesihuollon piirissä oli vuoden 2019 lopussa n. 99,9 % ja jätevesiverkon piirissä n. 37 % kunnan asukkaista.

Valtuusto on vuoden 2019 talousarviossa määritellyt Pyhäjokisuun Vesi Oy:lle seuraavat päämäärät ja tavoitteet:

Strategiset päämäärät:

- Vesihuolto on itse kannattavaa liiketoimintaa. Yhtiö rahoittaa toimintansa tulo- ja hankerahoituksella.
- Hyödyntää ydinvoimahankkeen tuomat mahdollisuudet (käyttötalous ja investoinnit)
- Kunnan tontti-, kaavoitus- ja maapolitiikalla tuetaan vesiyhtiön menestymistä
- Yhtiö toteuttaa laajakaistahankkeen valtuuston ja hallituksen ohjauksen mukaisesti.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Yhteistyötä jatketaan edelleen suunnittelun tasolla kaavoitushankkeissa.
- Kunta ja vesiyhtiö sopivat vuosittain suunnittelukauden merkittävistä vesihuoltoinvestoinneista, niiden ajoituksesta ja rahoituksesta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Yhtiön asiakkailtaan perittävien maksujen tulee olla talousalueen keskitasoa.
- Yhtiö rahoittaa vesihuollosta kerättävillä maksuilla omat toimintakulut, pienehköt saneeraus- ja korjauskohteet ja kerää mahdollisuuksien mukaan pääomaa uusinvestointeihin.
- Kunta voi tukea investointeja omavelkaisilla takauksilla, joilla mahdollistetaan se, että rahan hinta on lähes sama kuin kunnalla.
- Laajakaistahanketta tuetaan avustuksin Viestintäviraston edellyttämällä tavalla.

Veden kuutiohinta oli 24 % arvonlisäverolla 1,67 €/m³ ja jätevesi 2,54 €/m³. Vesihuoltolaitosten tunnuslukujärjestelmä VENLA:ssa valtakunnan keskimääräinen vesimaksu on 1,70 €/m³ ja jätevesimaksu 2,8 €/m³. Laskettaessa mukaan myös perusmaksut sekä indeksillä korotetun liittymismaksun vuosikustannus, oli omakotitalon yhteenlaskettu vertailuhinta 5,45 €/m³ ja kerrostalon 5,22 €/m³, kun keskimääräiset vertailuhinnat olivat omakotitalossa 5,88 €/m³ ja kerrostalossa 4,82 €/m³.

Vuoden 2019 investoinnit olivat noin 0,16 milj. €.

Tammikuussa 2019 Pyhäjokisuun Vesi Oy perusti laajakaistaliiketoimintaa varten Pyhäjoen Kuitu Oy:n. Pyhäjoen Kuitu oy jatkaa Pyhäjokisuun Vesi Oy:n aloittamaa hankkeen toteuttamista.

Lähivuosien haasteet yhtiölle tulevat olemaan uusien ja vesihuollon osalta rakennettujen kaava-alueiden rakentamisen käynnistyminen ja näiden liittymien myynnin eteneminen.

Toimintavuoden liikevaihto oli 1 149 353 €, jossa vähennystä edellisvuoteen nähden 30 588 € (-2,7 %). Tilikauden tappio on 23 428 euroa

Yhtiön toimitusjohtaja on Sauli Mankinen.

Pyhäjoen Kuitu Oy

Yhtiön toimialana on mm. tietoliikenneverkon rakentaminen, omistaminen, vuokraaminen, hallinta ja käyttö sekä niihin liittyvä liiketoiminta. Yhtiö voi myydä, ostaa, välittää ja tuottaa tietoliikenneverkkoon liittyviä palveluita, ohjelmistoja ja laitteita.

Yhtiö perustettiin 22.1.2019 ja sen omistaa 100 % Pyhäjokisuun Vesi Oy. Yhtiö yhdistellään tytäryhteisönä Pyhäjoen kunnan konsernitilinpäätökseen.

Yhtiön ensimmäinen toimintavuosi sisälsi hankkeen valmistelua, urakkakilpailutuksen ja rakentamisen aloittamisen. Verkon rakentaminen käynnistyi Parhalahdelta, jossa 60 % tilaajaehto täyttyi ensimmäisenä.

Tilikauden tappio on 35 234 €.

Kiinteistö Oy Hourunkoski

Yhtiön toimialana on omistaa tai vuokraoikeuden nojalla hallita kiinteistöjä ja omistaa niille rakennettavia asuintaloja. Kaikki yhtiön asuintalot ovat vuokrataloja. Yhtiöllä on tällä hetkellä 92 vuokra-asuntoa. Yhtiöllä on tärkeä asema vuokra-asuntokannan ylläpitäjänä.

Valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

- Yhtiö jatkaa tarvittaessa kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamista.
- Yhtiö hankkii tarvittaessa kohtuuhintaisia asunto-osakkeita harjoittaakseen vuokrausliiketoimintaa.
- Tavoitteena on, että asuntojen vuokratuotoilla voidaan kattaa kaikki yhtiölle aiheutuvat kulut ja yhtiön terve talous. Tavoitteena on normaali vuokrataso ja asuntojen käyttöaste.
- Kunta voi tukea investointeja omavelkaisilla takauksilla.

Yhtiön liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 3.4 % ollen 474 851 euroa. Tulos oli 0,00 euroa. Tulokseen vaikutti se, että tilinpäätökseen kartutettiin aikaisemmin tehtyä vapaaehtoista asuintalovarausta.

Yhtiön toimitusjohtaja on Helena Widnäs.

Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy

Yhtiön toimialana on toimitilojen hankkiminen yritysten käyttöön lunastettavaksi tai vuokrasopimuksin hallittavaksi.

Valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

- Mikäli tarvetta ilmenee, yhtiö varautuu käynnistämään neuvottelut toimitilojen hankkimiseksi yrityksen käyttöön.
- Mahdollinen teollisten toimitilojen rakentaminen tapahtuu valtatie 8:n varrelle kaavoitettuun Ollinmäen yrityskylään.
- Muut toimitilahankkeet tarkistellaan tapauskohtaisesti.
- Kunta voi tukea investointeja omavelkaisilla takauksilla.

Yhtiön omistuksessa oli 2019 vuoden lopussa yksi teollisuushalli, josta on yrittäjän ja Teollisuusyhtiön välinen lunastus-/vuokrasopimus, joka oli voimassa

15.8.2017 saakka. Maksamattomista lunastus- ja muista eristä on vuoden 2019 alussa tehty yrittäjän kanssa maksusuunnitelma, jonka maksuaika on voimassa 1/2024 saakka.

Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy omistaa Kiinteistö Oy Energy Towerin osakkeista 33,33 %. Kiinteistö Oy Energy Tower yhdistellään osakkuusyhteisönä Pyhäjoen kunnan konsernitilinpäätökseen.

Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy omistaa Kielosaari Kiinteistöt Oy:n osakkeista 24,7 %.

Vuoden 2019 aikana on neuvoteltu Pyhäjokitalo -hankkeen käynnistämisestä.

Yhtiön toimitusjohtaja on Helena Illikainen.

Tilikauden voitti oli 9 482 euroa.

Pyhäjoki Data Oy

Yhtiön päätoimialat ovat julkaisu- ja koulutustoiminta. Yhtiön pääasiallinen tehtävä on Pyhäjoen Kuulumiset -lehden julkaiseminen. Lehden valmistaminen tapahtui tiiviisti lukion toiminnan yhteydessä.

Yhtiön liikevaihto oli 95 827 euroa. Tilikauden tappio oli 1 851 euroa.

1.7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on toteutettu konserniohjeen puitteissa. Keskeisiä valvontakeinoja ovat olleet, että tytäryhteisöjen hallitusten jäsenet on valittu kunnanhallituksen suositusten mukaisesti ja hallituksissa on ollut vahva edustus kunnanhallituksesta ja keskushallinnosta.

Yhteisöjen toiminnan kannalta suuremmista hankkeista ja ratkaisuksista on neuvoteltu konsernijohtoon, lähinnä kunnanjohtajan kanssa sekä niihin on pyydetty kunnalta omistajaohjaus. Isompia hankkeita on käsitelty ja resursoitu myös talousarviossa ja takaus- ja rahoitusasioita on käsitelty valtuustossa ja kunnanhallituksessa. Raportointi on ollut pääsääntöisesti suullista.

1.7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma (1.000 €) ja sen tunnusluvut

	2019	2018
TOIMINTATUOTOT	20 992	20 156
TOIMINTAKULUT	-42 369	-40 125
OSUUS OSAKK.YHT.VOITOSTA/T.	1	12
TOIMINTAKATE	-21 375	-19 956
VEROTULOT	11 215	10 932
VALTIONOSUUDET	10 889	10 757
KORKOTUOTOT	57	68
MUUT RAHOITUSTUOTOT	437	92
KORKOKULUT	-8	-28
MUUT RAHOITUSKULUT	-72	-229
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	413	-98
VUOSIKATE	1 143	1 635
SUUNN. MUKAISET POISTOT	-1 967	-3 619
ARVONALENTUMISET	-58	-6
SATUNNAISET ERÄT	70	147
TILIKAUDEN TULOS	-811	-1 843
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	-1	-3
TILIKAUDEN VEROT	-1	-1
LASKENNALLISET VEROT	-8	-15
VÄHEMMISTÖOSUUDET	340	2
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-820	-1 861

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/toimintakulut, %	49,6	50,2
Vuosikate/Poistot, %	56,5	45,2
Vuosikate, euroa/asukas	371,7	519,8
Asukasmäärä	3 075	3 146

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan tuloslaskelman tunnusluvut.

Konsernin rahoituslaskelma (1.000 €) ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	<u>2019</u>	<u>2018</u>
VUOSIKATE	1 143	1 635
TILIKAUDEN VEROT	-1	-1
SATUNNAISET ERÄT	70	147
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-17	-150
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-3 316	-4 403
RAH.OSUUDET INVESTOINTIMEN.	305	898
PYS.VAST. HYÖD. LUOVUTUSTULOT	149	326
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-1 667	-1 549
RAHOITUKSEN KASSAVIRTA		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET		-6
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	7	28
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		22
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	935	778
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENN	-710	-1 358
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	1 973	1 026
LAINAKANNAN MUUTOKSET	2 205	446
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄ- OMIEN MUUTOKSET	-61	-14
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-25	-75
SAAMISTEN MUUTOS	132	236
KOROTTOM. VELKOJEN MUUTOKSET	131	551
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 382	1 167
RAHAVAROJEN MUUTOS	715	-383
RAHAVARAT 31.12	8 947	8 232
RAHAVARAT 1.1.	8 232	8 614
RAHAVAROJEN MUUTOS	715	-383
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-9 094	-6 790
Investointien tulorahoitus, %	38,0	47,9
Lainanhoitokate	1,6	1,2
Kassan riittävyys, pv	70	65
Asukasmäärä	3 075	3 146

Konsernitase (1.000 €) ja sen tunnusluvut

<u>VASTAAVAA</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT	38 079	36 826
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	815	666
Aineettomat oikeudet	605	528
Muut pitkävaikutteiset menot	185	109
Ennakkomaksut	25	29
Aineelliset hyödykkeet	35 302	34 649
Maa- ja vesialueet	4 603	4 412
Rakennukset	21 284	21 091
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 301	6 521
Koneet ja kalusto	759	803
Muut aineelliset hyödykkeet	32	34
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	2 323	1 789
Sijoitukset	1 605	1 469
Osakkuusyhtiöosuudet	602	480
Muut osakkeet ja osuudet	1 003	989
Muut lainasaamiset	356	42
Muut saamiset	1	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	208	142
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 722	12 558
Vaihto-omaisuus	318	292
Saamiset	3 458	4 034
Pitkäaikaiset saamiset	211	536
Lyhytaikaiset saamiset	3 246	3 497
Rahoitusarvopaperit	7 222	6 837
Rahat ja pankkisaamiset	1 725	1 394
VASTAAVAA	51 008	49 526
<u>VASTATTAVAA</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
OMA PÄÄOMA	19 359	20 065
Peruspääoma/Osakepääoma	6 362	6 362
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1	1
Arvonkorotusrahasto	47	47
Muut omat rahastot	114	113
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	13 655	15 402
Tilikauden yli-/alijäämä	-820	-1 861
VÄHEMMISTÖOSUUS	35	29
PAKOLLISET VARAUKSET	247	284
Pakolliset varaukset	247	284
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	339	336
VIERAS PÄÄOMA	31 028	29 007

Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	3 369	2 910
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	4 051	3 943
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	17 611	15 896
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	5 997	6 064
VASTATTAVAA	51 008	49 526

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	38,7	41,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	69,8	68,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	12 835	13 541
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	3 464	4 304
Konsernin lainat 31.12., 1000 €	24 210	18 999
Konsernin lainat 31.12., €/asukas	6 534	6 039
Konsernin lainasaamiset, 1000 €	356	42
Kunnan asukasmäärä	3 075	3 146

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan rahoituslaskelman tunnusluvut.

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma+ Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Tunnusluku mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämäisten tulosten sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä.

Muut konsernitaseen tunnusluvut lasketaan vastaavalla tavalla konsernitaseen eristä kuin kunnan taseen tunnusluvut

Konsernin laina €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 115 §).

Pyhäjoen kunnalla ei ole tarvetta Kuntalain 115 §:ssä edellytettyyn talouden tasapainottamiseen.

1.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos on 876 756,16 € tappiollinen, mikä on myös tilikauden alijäämä.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilikauden alijäämä 876 756,16 € katetaan taseen edellisten tilikausien ylijäämästä kuluvan vuoden kirjanpidossa.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntal 110.5 §).

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- ja tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutusvertailuosassa.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutusvertailu.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarvionmuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden tulee toteuttaa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa.

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toteutusvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus. Toteutusvertailussa voidaan esittää myös muita olennaisia perustelutietoja, kuten kertaluonteisten erien vaikutus talousarvion toteutumiseen.

Muutokset talousarvioon tulee tehdä talousarviovuoden aikana heti, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan hyväksyä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksessä talousarviomuutoksia ei tule enää tehdä, vaan valtuuston tulee ottaa poikkeamiin kantaa tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Valtuustoon nähden sitovat erät [osoitetaan toteutumisvertailussa sinisellä värillä](#).

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan avulla. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto on asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

**KESKUSVAALI- JA TARKASTUSLAUTAKUNTA

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Toiminta Keskusvaalilautakuntana on toiminut valtuuston vuosille 2017–2021 valitsema viisijäseninen lautakunta.

Kunta on ollut jaettuna neljään äänestysalueeseen. Valtuusto on 28.8.2019 päättänyt, että Pyhäjoen kunnassa siirytään yhden äänestysalueen malliin.

Kertomusvuonna järjestettiin eduskuntavaalit 14.4.2019 ja Europarlamenttivaalit 26.5.2019.

Talous

001111 **Keskusvaalilautakunta	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	10 000		10 000	10 685	-685
TOIMINTAKULUT	-11 300	5 000	-6 300	-6 574	274
TOIMINTAKATE	-1 300	5 000	3 700	4 111	-411
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 300	5 000	3 700	4 111	-411

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminta Varsinaisen tilintarkastuksen hoitaa JHTT-tilintarkastaja/-yhteisö. Valtuusto on kokouksessaan 30.1.2019 valinnut kunnan tilikausien 2019-2022 tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n.

Talous

001211 **Tarkastuslautakunta	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-17 000		-17 000	-10 547	-6 453
TOIMINTAKATE	-17 000	0	-17 000	-10 547	-6 453
LASKENNALLISET ERÄT	-1 270		-1 270	-406	-864
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-18 270	0	-18 270	-10 952	-7 318

**KESKUSVAALI- JA TARKASTUSLAUTAKUNTA					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	10 000		10 000	10 685	-685
TOIMINTAKULUT	-28 300	5 000	-23 300	-17 121	-6 179
TOIMINTAKATE	-18 300	5 000	-13 300	-6 436	-6 864
LASKENNALLISET ERÄT	-1 270		-1 270	-406	-864
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-19 570	5 000	-14 570	-6 841	-7 729

HALLINTO- JA ELINKEINO-OSASTO

**KUNNAN JOHTAMINEN

Toiminta Kunnan johtaminen jakautuu kustannuspaikkoihin:

- 1301 kunnan johtaminen,
- 1302 valtuusto ja
- 1303 kunnanhallitus.

Kunnanjohtajan tehtävänä on johtaa kuntaa. Kunnanjohtajan tehtävät ja toimivalta on määritelty hallintosäännössä.

Valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuuston tehtävistä on säädetty kuntalain 14 §:ssä.

Valtuusto	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
• kokoukset	12	10	12	10	11	9	9
• päätökset	147	102	133	120	156	91	94

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja taloutta kuntalain ja hallintosäännön määrittelemällä tavalla. Kunnanhallitus kokoontui pääsääntöisesti joka toinen viikko.

Kunnanhallitus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
• kokoukset	22	22	25	26	24	19	24
• päätökset	436	421	544	499	515	333	372

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Talouden tasapainon säilyttäminen	Strategia	Yksikään ns. kriisikuntamittari ei täyty	Tavoite ei toteutune

	Talouden toteutuma	Talouden seuranta toteutuu neljännesvuosittain	Tavoite toteutunut
		Toimintakatetavoite ei ylity.	Tavoite ei toteutunut
	Omistajaohjauksen tehostaminen	Konserniohjeen toteuttaminen	Tavoite toteutunut
Vastuullinen johtaminen	Strategia johtajasopimus itsearviointi (khall)	Toteutetaan kerran vuodessa	Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan välinen kehityskeskustelu on käyty

Talous

001301 Kunnan johtaminen	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-136 140		-136 140	-154 825	18 685
TOIMINTAKATE	-136 140	0	-136 140	-154 825	18 685
LASKENNALLISET ERÄT	-5 880		-5 880	-6 659	779
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-142 020	0	-142 020	-161 484	19 464

001302 Valtuusto	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				65	-65
TOIMINTAKULUT	-75 680		-75 680	-81 037	5 357
TOIMINTAKATE	-75 680	0	-75 680	-80 973	5 293
LASKENNALLISET ERÄT	-8 460		-8 460	-10 075	1 615
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-84 140	0	-84 140	-91 048	6 908

001303 Kunnanhallitus	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	101 500	-90 000	11 500	11 432	68
TOIMINTAKULUT	-116 410		-116 410	-141 363	24 953
TOIMINTAKATE	-14 910	-90 000	-104 910	-129 931	25 021
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 880		-11 880	-11 870	-10
LASKENNALLISET ERÄT	-4 720		-4 720	-3 036	-1 684
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-31 510	-90 000	-121 510	-144 836	23 326

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	3 079 737
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-11 870
Arvo 31.12.	3 067 867

**KUNNAN JOHTAMINEN	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	101 500	-90 000	11 500	11 496	4
TOIMINTAKULUT	-328 230		-328 230	-377 225	48 995
TOIMINTAKATE	-226 730	-90 000	-316 730	-365 728	48 998
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 880		-11 880	-11 870	-10
LASKENNALLISET ERÄT	-19 060		-19 060	-19 770	710
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-257 670	-90 000	-347 670	-397 368	49 698

**HALLINTOPALVELUT

Toiminta Hallintopalvelujen tulosalue jakautuu talousosan vertailun osoittamiin kustannuspaikkoihin.

Muu yleishallinto sisältää mm. Raahen seutukunnan kehittämiskeskuksen palvelujen ostamiskustannukset.

Toiminta-avustuksia on maksettu mm. Pyhäjoen Jäähalli Oy:lle 20.000 €, Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy:lle 30.000 €, Pyhäjoen 4H-yhdistykselle 1 333 €/kk (yht. 16 000 €), Eläkeliiton Pyhäjoen yhdistykselle 2.000 €, Pyhäjoen Joki-Kiekolle 6.000 €, neljälle kylätoimikunnalle kullekin 336,38 € ja muualla opiskeleville stipendeinä 3 100 €. Elävät Kylät -kilpailun palkintona jaettiin kylätoimikunnille 5 000 €.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Yhdistysten avustaminen	Sopimusten määrä	Avustusten saaminen edellyttää sopimusta kunnan ja avustusta saavan yhdistyksen kesken siitä, mitä palveluita yhdistys suorittaa annettavaa toiminta-avustusta vastaan.	Ei toteutunut, sopimuksia ei ole kattavasti tehty.

Hallinto- ja talouspalvelut:

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat palvelut	Määräaikojen noudattaminen	Kattavat ja oikea-aikaiset laadukkaat palvelut	Toteutunut, ei tiedossa määräaikojen ylityksiä
Sähköinen palkkalaskelma	Laskelmien määrä	yli 90 %	Toteutunut, sähköiset laskelmat 96 %
Tiedonohjaussuunnitelman (TOS) laatiminen	Asianhallinnan käyttöönottaminen	Sähköisen asiointin ja tiedonohjauksen valmistelu v. 2019 aikana ja käyttöönotto v. 2020	Toteutunut, valmistelu jatkui v. 2019, käyttöönotto v. 2020
Hyvin hoidetut kokoukset	Kokousten laatu	Sovitussa ajassa jaossa olevat selkeät esityslistat, jotka sisältävät riittävät materiaalit	Toteutunut, ei ole saatu negatiivista palautetta luottamushenkilöiltä

Talous

001304 Muu yleishallinto	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				630	-630
TOIMINTAKULUT	-392 870		-392 870	-447 899	55 029
TOIMINTAKATE	-392 870	0	-392 870	-447 269	54 399
LASKENNALLISET ERÄT	-10 420		-10 420	-9 633	-787
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-403 290	0	-403 290	-456 901	53 611
001321 Hallinto- ja talouspalvelut	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	180 070		180 070	178 377	1 693
TOIMINTAKULUT	-686 870		-686 870	-627 108	-59 762
TOIMINTAKATE	-506 800	0	-506 800	-448 731	-58 069
LASKENNALLISET ERÄT	506 800		506 800	448 731	58 069
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	0	0

**HALLINTOPALVELUT	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	180 070		180 070	179 007	1 063
TOIMINTAKULUT	-1 079 740		-1 079 740	-1 075 006	-4 734
TOIMINTAKATE	-899 670	0	-899 670	-895 999	-3 671
LASKENNALLISET ERÄT	496 380		496 380	439 098	57 282
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-403 290	0	-403 290	-456 901	53 611

**HENKILÖSTÖTOIMIKUNTA

Toiminta Henkilöstötoimikunta on yhdessä henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa käsitellyt mm. kunta-alan virka- ja työehtosopimusten soveltamista ja järjestelyerien jakamisen periaatteita.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolojen määrän väheneminen	Sairauspoissaolot < 13 sairauspäivää/htv	Ei toteutunut, toteutuma 19,46
Osaava ja oikein mitoitettu henkilöstö sekä laadukas esimiestyö	Kehityskeskustelut	Käydään koko henkilöstön kanssa vuosittain	Ei toteutunut, ei käyty systemaattisesti kaikkien kanssa
	Työvaativuudenarviointi	Otettu käyttöön systemaattisesti	Ei toteutunut
	Tehtäväkuvaukset	Laadittu kaikkien kanssa	Ei toteutunut

Sairauspoissaolojen toteutuma on noin 19,46/htv (v. 2018 n. 17,26 ja v.2017 n. 13,3/htv), joten tavoite ei numeeriselta osin toteutunut.

Sairauspoissaolot jakautuivat osastoittain seuraavasti:

	Htv	sairaspv	sairas-%
Yht.	180,75	3517	19,46
Hall.	24,87	151	6,07
Siv.	120,87	2382	19,70
Tekn.	39,42	984	24,96

Työsuojeluasioista ja osin työterveyshuoltoon liittyvistä asioista (toimintasuunnitelman ja Kelakorvaushakemuksen hyväksyminen) on vastannut työsuojelutoimikunta. Työsuojelupäällikkönä toimii Heikki Hirvikoski.

Työterveydenhuollon palvelut ostetaan Suomen Terveystalo Oy:ltä. Kunta työnantajana on järjestänyt lakisääteisten palvelujen lisäksi työntekijöilleen sairaanhoitopalvelut työterveyshuoltona. Sairaanhoitopalvelut on sisällytetty vuosittain vahvistettavaan työterveydenhuollon toimintasuunnitelmaan, jolloin niihin on mahdollista hakea Kelan korvausta.

Kertomusvuoden aikana työnantaja on kannustanut henkilöstöä liikunta-harrastuksiin mm. Smartum liikunta- ja kulttuurisetelein.

Talous

001331 Työsuojelu	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-2 420		-2 420	-1 371	-1 049
TOIMINTAKATE	-2 420	0	-2 420	-1 371	-1 049
LASKENNALLISET ERÄT	2 420		2 420	1 371	1 049
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		0	

001332 Työterveydenhuolto	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	47 500		47 500	40 806	6 694
TOIMINTAKULUT	-95 000	-20 000	-115 000	-119 099	4 099
TOIMINTAKATE	-47 500	-20 000	-67 500	-78 293	10 793
LASKENNALLISET ERÄT	47 500		47 500	78 293	-30 793
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	-20 000	-20 000	0	-20 000

001333 Henkilöstöpalv. ja yhteistoim/TYKY

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	6 000		6 000	5 855	145
TOIMINTAKULUT	-44 770		-44 770	-51 752	6 982
TOIMINTAKATE	-38 770	0	-38 770	-45 897	7 127
LASKENNALLISET ERÄT	38 770		38 770	45 897	-7 127
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		0	

**HENKILÖSTÖTOIMIKUNTA	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	53 500		53 500	46 661	6 839
TOIMINTAKULUT	-142 190	-20 000	-162 190	-172 221	10 031
TOIMINTAKATE	-88 690	-20 000	-108 690	-125 561	16 871
LASKENNALLISET ERÄT	88 690		88 690	125 561	-36 871
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	-20 000	-20 000	0	-20 000

**TYÖLLISTÄMINEN

Toiminta Kunnanhallituksen 19.12.2016 perustama työllistämistoimikunta on kokoon-
tunut keskimäärin kerran kuukaudessa käymään läpi kunnan työllisyysti-
lannetta ja pohtimaan eri toimenpiteitä työttömyyden alentamiseksi.

Vuonna 2019 palkkatuella työllistettyjen palkkauskustannukset ja niihin saa-
tu palkkatuki kohdistettiin palkkatuen kustannuspaikalle, josta se kuukausit-
tain siirrettiin sisäisesti toteutuneille kustannuspaikoille, joten kustannuspai-
kalla ei näy toteutumalukuja. Palkkatukeen käytetyt ulkoiset toimintakulut
olivat 145 834 € (ta 119 860 €) ja toimintatuotot 60 239 € (ta 60 260 €).

Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin v. 2019 yli 300 päivää työttömä-
nä olevista työmarkkinatukea saavista henkilöistä 102 460 € (v. 2018 /

119.226 €). Määrärahasta maksettiin myös avustusta yrityksille ja yhdistyksille, jotka työllistivät työttömänä olevia 18.202 €.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Työllisyyden lisääminen	Nuorisotyöttömyys	Nuorisotyöttömyyden vähentäminen	Tavoite ei toteutunut (alle 25 31.12.2019 / 16 ja 31.12.2018 / 12)
	Työmarkkinatuen kuntaosuuden saajat	Työmarkkinatuen kuntaosuuden saajien määrän pieneneminen	Tavoite toteutunut: 12/2019 yht. 17 hlöä (12/2018 yht. 29)

NUORTEN KESÄTYÖLLISTÄMINEN 2019

Nuoret (2001 - 2003 synt.) jotka hakivat kesätyötä työllistyivät kaikki.

Kesätyöllistäminen toteutettiin siten, että kunta tarjosi kaikille halukkaille ko. ikäluokkaan kuuluvalla kesätyösetelin arvoltaan 300 € sekä tarjosi lisäksi itse kesätyöpaikkoja. Kesätyösetelillä nuoret hakeutuivat itse kesätyöhön yrityksiin tai yhdistyksiin.

Talous

001334 Palkkatuki	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	-10		-10	885	-895
TOIMINTAKULUT	10		10	-16 663	16 673
TOIMINTAKATE	0	0		-15 778	15 778
LASKENNALLISET ERÄT				15 778	-15 778
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		0	
001335 Kesätyöllistäminen	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-31 040		-31 040	-29 557	-1 483
TOIMINTAKATE	-31 040	0	-31 040	-29 557	-1 483
LASKENNALLISET ERÄT				-883	883
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-31 040	0	-31 040	-30 440	-600
006143 Kuntouttava työtoiminta	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	41 500		41 500	34 110	7 390
TOIMINTAKULUT	-118 980		-118 980	-127 522	8 542
TOIMINTAKATE	-77 480	0	-77 480	-93 412	15 932
LASKENNALLISET ERÄT	-6 180		-6 180	-5 004	-1 176
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-83 660	0	-83 660	-98 416	14 756

006145 Työmarkkinatuen kuntaosuus

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-100 000	-15 000	-115 000	-120 762	5 762
TOIMINTAKATE	-100 000	-15 000	-115 000	-120 762	5 762
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-100 000	-15 000	-115 000	-120 762	5 762

**TYÖLLISTÄMINEN	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	41 490		41 490	34 994	6 496
TOIMINTAKULUT	-250 010	-15 000	-265 010	-294 505	29 495
TOIMINTAKATE	-208 520	-15 000	-223 520	-259 510	35 990
LASKENNALLISET ERÄT	-6 180		-6 180	9 892	-16 072
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-214 700	-15 000	-229 700	-249 619	19 919

**ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN

Toiminta Pyhäjoen kunta osti yritysten neuvontapalvelut Raahen seudun yrityspalveluilta.

Vuoden yrittäjien palkitseminen tapahtui seutukunnallisessa yrittäjäjuhlassa. Pyhäjoen vuoden yrittäjäksi valittiin Jari Yrjänä, Yrjänän Rauta Oy.

Vuonna 2019

Pyhäjoella perustettiin 15 (vuonna 2018 luku oli 7) uutta yritystä ja 11 (vuonna 2018 luku oli 4) lopetti toimintansa, joten yritysten nettoperustana oli +4 (vuonna 2018 luku oli +2). Luvuissa ei ole mukana asunto-osake- eikä kiinteistöyhtiöt.

Raahen seudun yrityspalvelut on suorittanut toimialueellaan yritysneuvontaa, selvittänyt yritysten kehittämistarpeita ja -hankkeita sekä tukenut näitä.

Veden äärellä -hanke (1.4.2017 – 31.3.2020) on Raahen seudun yrityspalvelujen hallinnoima EAKR-rahoitteinen hanke, jossa on mukana Raahen kaupunki, Pyhäjoen ja Siikajoen kunnat. Hankkeen päämääränä on kehittää Raahen kasvuvyöhykkeen matkailutoimialaa sekä toimialan pk-yritysten kasvua ja kehittymistä. Tavoitteena on matkailu- ja palvelualan yritysten uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja yhteistyöverkoston toiminnan kehittäminen sekä palvelutarjonnan muotoilu seutukunnallisina paketeina ja niiden markkinointi valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Matkailun kehittämisteemoja ovat luonto-, kalastus- ja metsästysmatkailu, liikunta- ja hyvinvointimatkailu, teollisuusmatkailu sekä tapahtumamatkailu. Tontit varaukseen ja vuokralle.

Peili-hanke (1.4.2019 – 31.12.2021) on Raahen seutukunnan kehittämiskeskuksen hallinnoima ESR-rahoitteinen hanke. Hankkeen kunnat ovat Pyhäjoen lisäksi Raahen, Siikajoki, Kalajoki, Merijärvi, Alavieska ja Oulainen.

Peili-hankeessa tehtävien toimenpiteiden avulla parannetaan erityisesti alueen yritysten osaavan työvoiman saatavuutta sekä vaikutetaan elinkeinorakenteen monipuolistumiseen sekä asukasmäärän ja elinvoiman kehittymiseen positiivisesti ja kestävästi pitkällä aikavälillä. Hankkeen toiminnalla edistetään myös toiminta-alueen tunnettuuden, vetovoimaisuuden, houkuttelevuuden ja kilpailukyvyn positiivista kehittymistä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet vastaavat Suomen rakennerahasto-ohjelman tavoitteisiin erityisesti työpaikkojen lisäämisen, osaamisen ja osallisuuden lisäämisen sekä syrjäytymisen torjumisen näkökulmasta.

Peili-hankeessa suunnitellaan ja käynnistetään toimintamalli, jonka avulla potentiaalisille alueen ulkopuolelta tuleville yrityksille ja ihmisille tarjotaan proaktiivisesti, yhden luokun periaatteen mukaisesti, hallitusti ja koordinoitusti tietoa toteutusalueen tarjonnasta ja mahdollisuuksista sekä kohautetaan työvoiman kysyntää ja tarjontaa. Hankkeen toimenpiteillä sujuvoitetaan ja edistetään yritysten sekä suurhankkeissa työskentelevien työntekijöiden ja heidän läheistensä sijoittumista alueelle, jolloin ihmiset saadaan viihtymään paremmin, muuttamisesta tulee tavoitteiden mukaisesti pysyvämpää ja alueen yrityksille saadaan uutta osaavaa työvoimaa. Hanketta on valmisteltu Raahen seutukunnan kehittämiskeskuksen johdolla yhdessä toteutusalueen kuntatoimijoiden, TE-toimiston ja suurhanketoimijoiden kanssa.

Hankkeen käynnistyminen viivästyi ja se käynnistyi varsinaisesti joulukuussa 2019. Hanke on kaksivuotinen ja työllistää projektipäällikön ja -koordinaattorin.

Tervetuloa Pyhäjoelle! -hanke (1.4.2019 – 31.3.2022) käynnistyi toden teolla elokuussa. Hanke on ESR-rahoitteinen ja sen toimenpiteillä edistetään osallisuutta ja vuorovaikutusta muuttajien, kolmannen sektorin ja kantaväestön välillä. Keskinäinen vuorovaikutus lisää luottamusta, suvaitsevaisuutta ja osallistumista. Hankkeen tavoitteena on saada kuntaan muuttavien perheet ja työelämän ulkopuolella olevat puoliset osaksi sosiaalista osallisuutta sekä edesauttaa hankkeen toimilla heidän työ- ja yhteiskuntasidonnaisen arkielämänvalmiuksien kehittymistä.

Hankeella luodaan paikallinen yhteisöjen kumppanuusverkosto ja yhteiset toimintatavat ja käytännöt kotoutumisen ja osallisuuden edistämiseksi. Heidän kanssaan luodaan uudenlainen, hyvään kotoutumiseen ja työllistettävyydenvalmiuteen tähtäävä kumppanuusverkosto sekä luodaan ja käynnistetään tandem-opiskelun sekä paikallisuotsi- ja kaveritoiminnan palvelut. Hankkeessa työskentelee kaksi työntekijää, projektipäällikkö ja -koordinaattori.

Vuoden 2019 loppu kesästä käynnistyneessä hanke on käynnistynyt hyvin ja se on järjestänyt syksyn aikana useita tapahtumia, työpajoja ja

koulutuksia, joiden tavoitteena on ollut kohtauttaa kantaväestöä ja paikakunnalle muualta muuttaneita ihmisiä ja saada heidät toimimaan yhdessä.

Hankkeessa on järjestetty useita tapahtumia:

- Syyään yhesä! 5.9.
- Pyhäjoen joulunavaustapahtuman yhteydessä toteutetut kansainväliset koko perheen oheishjelmat Maailman joulut - seikkailurata ja venäläinen joulutalo 29.11.
- Yhitykset yhesä! 15.10.
- Maatuska matkustajan -työpaja 23.11.
- Jouluihin ETNO-kahvila 19.12.
- lautapeli-illat (2kpl) 6.11. ja 10.12.

Hanketyöntekijät olivat mukana myös monissa muiden järjestämissä tilaisuuksissa, kuten Hanhikiven työmaapäivä, Lukion syysmessut, Uusien asukkaiden ilta jne. kontaktoimassa ihmisiä ja tekemässä hanketta ja sen palveluja tunnetuksi. Hankkeen järjestämiin tapahtumiin, ohjelmaosuuksiin tai koulutustilanteisiin osallistui syksyn 2019 aikana yli 620 henkilöä. Hyvin maltillinen arvio niistä henkilöistä, joiden kanssa hankehenkilöstö keskusteli toisten tahojen järjestämissä tapahtumissa, on n. 200 henkilöä. Lisäksi verkostopalavereissa ja yrityskontaktoinnissa tavoitettiin 207 henkilöä.

Myös henkilö- ja ryhmäohjaustoimintaa päästiin aloittamaan. Yksilöohjausta hakeneet olivat kiinnostuneita mm. Pyhäjoen terveystilanteista, työpaikoista ja mahdollisuuksista oppia suomea Pyhäjoella. Ryhmäohjaukset liittyivät yhdistysyhteistyöhön. Lisäksi hanketyöntekijät ovat verkostoituneet aktiivisesti. Lähialueiden yhteistyötahoista ehdittiin tavata mm. kansanopistot (Kalajoki, Raudaskylä), kansalaisopisto (Raahe-Opisto) sekä useita lähialueilla toimivia maahan muuttaneiden parissa toimivia hankkeita.

Koulujen ja varhaiskasvatuksen yksiköiden kanssa on keskusteltu heidän koulutustarpeistaan suhteessa kansainvälisten lasten ja nuorten ja heidän perheidensä kanssa toimimiseen. Hankkeen toimesta kunnan henkilökunta pääsi osallistumaan kolmiosaiseen kansalliseen Arvostavat aamukahvit -webinaarisarjaan, jonka alustusten pohjalta keskusteltiin oman työyhteisön tilanteesta. Näillä toimenpiteillä on tähdätty hankesuunnitelman sanojen "valmentaa ja kouluttaa kunnan yhteisöjä vastaanottamaan monikulttuurista väestöä" toteuttamiseen. Samalla on edistetty etenkin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmien huomioimista kunnan omissa toiminnoissa.

Paikallisia ja alueellisia yhdistyksiä ehdittiin raportointikaudella kontaktoida 61 kappaletta. Yrityksiä tavoitettiin 53.

Elinkeinojohtaja on valmistellut kevään 2019 aikana useita hankkeita: Tervetuloa Pyhäjoelle -hanketta, Arjen Turvaa -hanketta sekä seutukunnan yhteistä Peili-projektia. Kaikki valmistelussa olleet hankkeet ovat saaneet

rahoituksen ja käynnistyneet vuoden 2019 aikana. Hän on osallistunut aktiivisesti myös Vanhatie -hankkeeseen sekä edistänyt Veteraanimajahan-
kettä.

Elinvoiman tulosalueella on edistetty ja viety eteenpäin useita rakennus-
hankkeita sekä valmisteltu tonttikauppoja ja tontinvaraus- ja vuokrausso-
pimuksia. Yritystontteja on myyty 2 kpl, vuokrattu 1 kpl, varattu 2 kpl. Oma-
kotitalotontteja on varattiin 2 kpl.
Pyhäjokitalo- ja Kielosaari -hankkeita sekä edullista vuokra-
asuntotuotantoa on edistetty.

Ollinmäen kehittämistä jatkettiin ja alueelle suunnitteilla olevia hankkeita
edistettiin. Lukuisa määrä kunnan yrittäjiä ja kuntaan yrittämistoimintaa
suunnittelevia on tavattu sekä avustettu heitä erilaisissa asioissa. Yhteistyö
Pyhäjoen Yrittäjät ry:n kanssa on ollut kiinteää ja hedelmällistä.

Kunnan yrittäjille toteutettiin yrittäjätyytyväisyyskysely, jossa kysyttiin myös
kehittämisentarpeita. Vastaajista 76,92 % oli sitä mieltä, että kunta on il-
mapiiriltään ja toiminnaltaan yrittäjämönteinen.

Työllisyysasioissa on tehty yhteistyötä seudun työllistämishenkilöiden kanssa
sekä autettu työttömiä löytämään töitä.

Elinkeinopuoli on järjestänyt tai osallistunut seuraavien tilaisuuksien järjes-
tämiseen:

- Pyhäjoen hankepäivä 12.2.
- Maaseutuyrittäjien päivä 16.3.
- Yrittäjien aamuparlamentti 3.10.
- Yrittäjien joulukahvit 3.12

Markkinointi ja elinvoiman edistäminen

Arjen Turvaa -pilottikokeilu (25.3.2019-24.3.2020) on kunnan järjestämä
kokeilu, jonka tavoitteena on tarjota maksutonta apua iäkkäämmille ja ta-
loudellisesti ja fyysisesti heikommassa asemassa oleville pieniin arjen aska-
reisiin. Arjen turva -pilottikokeilun tavoite on yksinkertainen: varmistaa kun-
talaiselle arjen turvaa pienillä toimenpiteillä silloin, kun tarve on äkillinen ja
taloudellista liikkumavaraa palvelun ostamiseen ei ole. Apu kohdistuu pie-
niin askareisiin, jotka helpottavat ja ylläpitävät apua tarvitsevan päivittäis-
tä toimintakykyä ja kotona asumista sekä ehkäisevät tapaturmien synty-
mistä.

Pilottikokeilu työllistää yhden palkkatuella työllistetyn henkilön. Apua on
pyydetty mm. pihojen hiekoittamiseen, kolaamiseen ja puiden kantoon.

Kokemusasiantuntijapalvelu (19.5.2019 – 19.5.2020) Elinvoiman edistämi-
seen ja alueen markkinoimiseen venäläisille on palkattu palkkatuella kaksi
työntekijää, jotka toimivat myös kokemusasiantuntijoina. Kokemusasian-
tuntijat ovat tehneet aktiivista asuntomarkkinointia, tapahtumissa avusta-
mista, asuntonäyttöjä sekä auttaneet pyhäjokisia yrityksiä mm. arkitilan-
teiden tulkaustehtävissä. Palvelussa on luotu venäjänkielisiä kanavia, joi-
den vakituinen kävijämäärä on 79 venäläistä. He ovat vastanneet erilaisiin

kunnan palveluja koskeviin kysymyksiin, neuvoneet harrastusten piiriin jne. He ovat olleet tarvittaessa mukana asiakaskäynneillä. Palvelu on saanut hyvän vastaanoton.

Markkinointi- ja viestintätiimi kokoontui säännöllisesti. Vuoden aikana toteutettiin Pyhäjoen vapaa-aikaesite. Elinvoimapuolella on järjestetty tai osallistuttu seuraavien kunnassa tapahtuvien tapahtumien järjestämisiin:

- Maakuntaviesti 16.2.
- Suxii -hiihtotapahtuma 17.3. yhdessä Fennovoiman kanssa
- Parhalahtipäivä 8.6.
- Hankivikipäivä, kunnan osasto 14.9.
- Syysmessut, kunnan osasto 21.9.
- Etelänkylän sillan avajaiset 18.10
- Uusien asukkaiden ilta 30.10.
- Annalan jouluavajaiset 29.11.

Elinvoimapuolella elinkeinojohtaja on vierailut mm. kylä- ja eläkeläisyhdistyksissä sekä yhdistysten iltakahveilla kertomassa kunnan kuulumisia ja sekä vastaanottamassa kehittämisajatuksia. Kunnassa on otettu vastaan potentiaalisia muuttajaryhmiä, jolle on esitelty kuntaa. Potentiaalisille uusille asukkaille järjestettiin asunonäyttöjen ilta, johon osallistui 12 henkeä.

Kuntaan tilattiin uudet jouluvalot kuntalaisäänestyksen perusteella. Kuntalaisten vaikuttamista on pyritty lisäämään ja kuulemista herkällä korvalla tehostamaan.

Kunnan tapahtumista on tiedotettu ahkerasti. Tiedotuskanavana on käytetty Pyhäjoen Kuulumiset -lehteä, kunnan internet -sivustoja, kunnan ja ViisitPyhäjoki facebook -sivustoja sekä alueella toimivia sanomalehtiä.

Vuoden aikana otettiin käyttöön sisäiseen viestintää suunnattu intranet-palvelu.

Maaseututoimi

Pyhäjoen kunnan maaseutupalveluiden järjestämisestä vastaa Kalajoen kaupunki, kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen perusteella. KaSi yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Pyhäjoen lisäksi Alavieska, Merijärvi, Raahel ja Siikajoki. Aktiivitiloja yhteistoiminta-alueella oli toimintavuonna 974 kpl (vähennystä edellisvuodesta 27 kpl).

Pyhäjoella maatiloja oli 91 kpl ja niiden keskimääräinen peltoala oli 55,5 ha. Valtaosa tilojen 5,8 M€:n myyntituloista tulee sianlihantuotannosta (43 %) ja maidosta (35 %). Maidontuotantotilojen keskimääräinen vuosituotanto on 322 000 litraa.

Pyhäjoen maaseutuhallintoa hoitavat maaseutuasiamies 50 %:n työsuudella, sekä kanslisti 20 %:n työsuudella. Maaseutuasiamies hoitaa lisäksi Merijärvellä kunnan maaseutuhallinnon ja 5 %:n työsuudella it-tuen tehtäviä.

Maaseutuasiamiehen vastuulla on lakisääteisten kunnan maaseutuelinkeinovanomaistehtävien hoitaminen. Yhteistoiminta-alueen tehtäväjaon perusteella määräytyviä tehtäviä ovat mm. tukikoulutusten järjestäminen, viljelijöiden sähköisen tukihaun käytöntuki/-neuvonta, maksajaviranomais-tehtävät Raahessa ja Siikajoella (387 tilaa), sekä KaSi-hallinnon tietoturva-vastaavan tehtävät.

Pyhäjoen lomituspalveluiden järjestämisestä vastaa Kalajoen kaupunki.

Toiminta

Kasvukausi 2019 oli varsinkin alueen rannikkopitäjissä poikkeuksellisen kuiva ja alueen tilojen väliset satotaserot olivat huomattavan suuria, eniten kuuvedesta kärsivät viljakasvustot ja poutivien maiden nurmet.

Maataloustukia maksettiin 2019 Pyhäjoelle 3,63 M€ ja koko KaSi-alueelle 49 M€ (sisältää myös ELY-keskuksen maksamat erityisympäristötuet). Tuet maksettiin Ruokaviraston aikataulujen mukaisesti ja koko tukisummasta noin 90 prosenttia vuoden 2019 puolella.

Kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa pidettiin keväällä oma viljelijäkoulutustilaisuus, joista Pyhäjoen maaseutuasiemies piti 5 kpl. Yhteensä tilaisuuksiin osallistui noin 180 viljelijää.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Invest in Pyhäjoki -sijoittumispalvelujen kehittäminen	Pyhäjoelle sijoittuneiden yritysten tai toimipisteiden lkm, varatut ja/tai ostetut tontit	2 yritystä tai toimipistettä	Tavoite toteutui: 15 uutta yritystä, 11 lakannutta. Netto +4
Kunnan markkinointi alueen tuleville asukkaille ym.	Varatut ja ostetut tontit	10 varattua tai ostettua tonttia	Toteuma 7 kpl.
Kunnan elinvoimataapahtumat, uusien tapahtumien luominen	Osallistutaan kunnan tapahtumiin ja niiden kehittämiseen aktiivisesti	5 tapahtumaa, joissa aktiivisesti mukana tai järjestämänä	Toteuma n. 15 kpl.
Markkinointi- ja esitemateriaali sekä kampanjat	Ajankohtainen ja houkutteleva materiaali	Opinpolku- ja vapaa-ajan mahdollisuudet -esitteet	Esitteet valmistuivat.
Osallisuuden lisääminen	Kuntalaisten osallistumismahdollisuudet, kilpailut, työpajat	Kysytään kuntalaisten mielipiteitä aina kun se on mahdollista. Lisätään vaikuttamismahdollisuuksia.	Jouluvalojen hankinta kuntalaiskeselyn perusteella Yrittäjille tyytyväisyyskysely

			Järjestettiin hankkeissa työpajoja
			Osallistettiin kuntalaisia mm. Pyhäjokitalon suunnitteluun

Talous

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
003111 Elinkeinotoimi					
TOIMINTATUOTOT				254	-254
TOIMINTAKULUT	-145 640		-145 640	-150 003	4 363
TOIMINTAKATE	-145 640	0	-145 640	-149 749	4 109
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-52 110	50 000	-2 110	-4 805	2 695
LASKENNALLISET ERÄT	-5 620		-5 620	-4 849	-771
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-203 370	50 000	-153 370	-159 404	6 034
Käyttöomaisuus					
Arvo 1.1.	13 296				
Lisäykset	89 815				
Vähennykset					
Poistot	-4 805				
Arvo 31.12.	98 306				
003121 Tervetuloa Pyhäjoelle	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	115 030	-66 300	48 730	46 304	2 426
TOIMINTAKULUT	-141 960	79 100	-62 860	-64 659	1 799
TOIMINTAKATE	-26 930	12 800	-14 130	-18 355	4 225
LASKENNALLISET ERÄT	-5 520		-5 520	-5 249	-271
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-32 450	12 800	-19 650	-23 604	3 954
003122 Hanhikivi yhteyshanke	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	16 970		16 970	24 710	-7 740
TOIMINTAKULUT	-36 280		-36 280	-37 171	891
TOIMINTAKATE	-19 310	0	-19 310	-12 461	-6 849
LASKENNALLISET ERÄT				-1 078	1 078
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-19 310	0	-19 310	-13 539	-5 771
003124 Markkinointi- ja viestintä	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				11 019	-11 019
TOIMINTAKULUT	-34 000	14 000	-20 000	-42 333	22 333
TOIMINTAKATE	-34 000	14 000	-20 000	-31 314	11 314
LASKENNALLISET ERÄT				-3 829	3 829
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-34 000	14 000	-20 000	-35 143	15 143

003131 Matkailun edistäminen	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				3 000	-3 000
TOIMINTAKULUT				-2 307	2 307
TOIMINTAKATE	0	0		693	-693
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-15 782	15 782
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		-15 089	15 089

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	126 258
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-15 782
Arvo 31.12.	110 476

004111 Maaseututoimi	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	8 750		8 750	8 803	-53
TOIMINTAKULUT	-85 820	5 000	-80 820	-78 213	-2 607
TOIMINTAKATE	-77 070	5 000	-72 070	-69 410	-2 660
LASKENNALLISET ERÄT	-3 780		-3 780	-2 048	-1 732
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-80 850	5 000	-75 850	-71 458	-4 392

**ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	140 750	-66 300	74 450	94 090	-19 640
TOIMINTAKULUT	-443 700	98 100	-345 600	-374 686	29 086
TOIMINTAKATE	-302 950	31 800	-271 150	-280 596	9 446
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-52 110	50 000	-2 110	-20 587	18 477
LASKENNALLISET ERÄT	-14 920		-14 920	-17 054	2 134
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-369 980	81 800	-288 180	-318 238	30 058

**ASUNTO-, KAAVOITUS- JA MAAPOLITIIKKA

Toiminta Kaavoitusta ja maapolitiikkaa ohjaa valtuuston hyväksymä maankäyttöstrategia.

Kunnanhallitus on 12.12.2016/§ 470 valinnut kaavoituksen puitesuunnittelijaksi Ramboll Finland Oy:n vuosiksi 2017 – 2021.

Kaavoitusarkkitehti Jyrki Määttä on toiminut kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa Pyhäjoen kunnan kaavoitusvastaavana.

Asuntoasioita on käsitellyt kunnanhallituksen valitsema asuntotoimikunta.

Maa- ja metsätilojen kustannuspaikan määrärahoista on perusmetsätalouden harjoittamisen lisäksi toteutettu Matinsaaren täyttöö.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Talous	Asuntojen vuokraus	Täyttöaste vähintään 90 %	Tavoite toteutunut, asuttavat asunnot täyttöaste n. 100 %
		Vuokratulot kattavat menot ja poistot	Tavoite ei toteutunut
	Asuntopoliittisen strategian toteuttaminen	Huonokuntoisista kiinteistöistä luovutaan strategian mukaisesti	Tavoite ei toteutunut
	Metsäomaisuuden myynti	Hoidetaan päivitetyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Tavoite toteutunut: MHY Pyhä-Kalan toimesta sopimusperusteisesti

Talous

004301 Rivitalo I/Pormannintie 2	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	30 100		30 100	29 735	365
TOIMINTAKULUT	-36 620		-36 620	-42 784	6 164
TOIMINTAKATE	-6 520	0	-6 520	-13 049	6 529
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 980		-3 980	-3 977	-3
LASKENNALLISET ERÄT	-970		-970	-874	-96
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-11 470	0	-11 470	-17 900	6 430

Kohteessa 8 vuokra-asuntoa.

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	15 624
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-3 977
Arvo 31.12.	11 647

004302 Rivitalo II/Vanhatie 80 D	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	32 400		32 400	29 430	2 970
TOIMINTAKULUT	-33 680		-33 680	-30 582	-3 098
TOIMINTAKATE	-1 280	0	-1 280	-1 152	-128
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 630		-1 630	-1 630	0
LASKENNALLISET ERÄT	-900		-900	-804	-96
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 810	0	-3 810	-3 586	-224

Kohteessa 8 vuokra-asuntoa.

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	6 407
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-1 630
Arvo 31.12.	4 777

004303 Rivitalo III/Koulutie 6	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				-202	202
TOIMINTAKULUT				-3 140	3 140
TOIMINTAKATE	0	0		-3 342	3 342
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		-3 342	3 342

Kohde purettu, kohteessa oli 10 vuokra-asuntoa.

004304 Rivitalo IV/Pormannint. 4	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	43 000		43 000	40 338	2 662
TOIMINTAKULUT	-30 220		-30 220	-28 697	-1 523
TOIMINTAKATE	12 780	0	12 780	11 641	1 139
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 710		-3 710	-3 705	-5
LASKENNALLISET ERÄT	-800		-800	-721	-79
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	8 270	0	8 270	7 215	1 055

Kohteessa on 8 vuokra-asuntoa.

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	29 641
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-3 705
Arvo 31.12.	25 936

004305 Vuokratalot/Vanhat. 80	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	16 300		16 300	15 682	618
TOIMINTAKULUT	-68 150		-68 150	-41 524	-26 626
TOIMINTAKATE	-51 850	0	-51 850	-25 842	-26 008
LASKENNALLISET ERÄT	-1 810		-1 810	-1 626	-184
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-53 660	0	-53 660	-27 469	-26 191

Kohteessa 10 vuokra-asuntoa, joista yhdistysten käytössä 6 asuntoa.

004306 Pirttikosken paritalo	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	11 300		11 300	9 929	1 371
TOIMINTAKULUT	-6 220		-6 220	-7 261	1 041
TOIMINTAKATE	5 080	0	5 080	2 668	2 412
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 950		-3 950	-3 943	-7
LASKENNALLISET ERÄT	-100		-100	-148	48
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	1 030	0	1 030	-1 423	2 453

Kohteessa 2 vuokra-asuntoa.

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	152 781
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-3 943
Arvo 31.12.	148 838

004307 Keskuskoulun asunnot	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				1 277	-1 277
TOIMINTAKULUT	-40 000		-40 000	-45 150	5 150
TOIMINTAKATE	-40 000	0	-40 000	-43 872	3 872
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-40 000	0	-40 000	-43 872	3 872

Kohde purettu, kohteessa oli 4 vuokra-asuntoa.

004308 Asunto-osakkeet	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	119 290	20 000	139 290	147 265	-7 975
TOIMINTAKULUT	-87 940		-87 940	-120 649	32 709
TOIMINTAKATE	31 350	20 000	51 350	26 616	24 734
LASKENNALLISET ERÄT	-2 330		-2 330	-2 098	-232
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	29 020	20 000	49 020	24 518	24 502

Asunto-osakkeita yhteensä 22 kpl.

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	726 711
Lisäykset	27 294
Vähennykset	
Poistot	
Arvo 31.12.	754 005

004309 Muut asunnot	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	7 800		7 800	6 700	1 100
TOIMINTAKULUT	-17 320		-17 320	-35 436	18 116
TOIMINTAKATE	-9 520	0	-9 520	-28 736	19 216
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 770		-8 770	-6 965	-1 805
LASKENNALLISET ERÄT	-460		-460	-832	372
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-18 750	0	-18 750	-36 532	17 782

Kohteessa 4 vuokra-asuntoa.
Kopiston asuntola myyty v. 2019,

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	127 883
Lisäykset	
Vähennykset	-53 782
Poistot	-6 965
Arvo 31.12.	67 137

008321 Kaavoitus	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-168 740		-168 740	-199 773	31 033
TOIMINTAKATE	-168 740	0	-168 740	-199 773	31 033
LASKENNALLISET ERÄT	-6 230		-6 230	-5 259	-971
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-174 970	0	-174 970	-205 032	30 062

008326 Maa- ja metsätilat	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	168 000		168 000	181 312	-13 312
TOIMINTAKULUT	-63 570		-63 570	-115 567	51 997
TOIMINTAKATE	104 430	0	104 430	65 744	38 686
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-342	342
LASKENNALLISET ERÄT	-1 690		-1 690	-1 517	-173
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	102 740	0	102 740	63 886	38 854

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	4 283 609
Lisäykset	261 864
Vähennykset	-64 095
Poistot	-342
Arvo 31.12.	4 481 037

**ASUNTO-, KAAVOITUS- JA MAAPOLITIikka					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	428 190	20 000	448 190	461 466	-13 276
TOIMINTAKULUT	-552 460		-552 460	-670 562	118 102
TOIMINTAKATE	-124 270	20 000	-104 270	-209 096	104 826
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-22 040		-22 040	-20 561	-1 479
LASKENNALLISET ERÄT	-15 290		-15 290	-13 879	-1 411
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-161 600	20 000	-141 600	-243 537	101 937

****SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT**

Toiminta Sosiaalitoimen tehtävien siirto Raheen seudun hyvinvointikuntayhtymälle varhaiskasvatusta lukuun ottamatta on toteutettu vuoden 2011 alusta.

Tarkemmin sosiaali- ja terveyspalvelut esitetään Raheen seudun hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätöksessä vuodelta 2019, joka käsitellään erillisenä asiakokonaisuutena.

Raheen seudun hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätös oli ylijäämäinen 27 540,07 euroa.

Talous

**SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-10 794 060	-500 000	-11 294 060	-11 426 380	132 320
TOIMINTAKATE	-10 794 060	-500 000	-11 294 060	-11 426 380	132 320
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-10 794 060	-500 000	-11 294 060	-11 426 380	132 320

****YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO**

Talous Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuotettiin alueellisesti ns. isäntäkuntamallin mukaisesti. Isäntäkuntana toimii Kalajoen kaupunki.

**YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-66 260		-66 260	-64 470	-1 790
TOIMINTAKATE	-66 260	0	-66 260	-64 470	-1 790
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-66 260	0	-66 260	-64 470	-1 790

**MUUT SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Toiminta Muihin sosiaali- ja terveyspalveluihin on kirjattu mm vastuu siirtyneistä palvelusuhteista aiheutuneista eläkemenoperusteisista KuEL maksuista ja ns. "Haikararahasta" aiheutuneet kustannukset.

Eläkemenoperusteiset maksut olivat 153 541 euroa ja Haikararahaa maksettiin 24 lapsesta.

Talous

**MUUT SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				7 500	-7 500
TOIMINTAKULUT	-187 310		-187 310	-196 335	9 025
TOIMINTAKATE	-187 310	0	-187 310	-188 835	1 525
LASKENNALLISET ERÄT				-2 680	2 680
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-187 310	0	-187 310	-191 515	4 205

SIVISTYSOSASTO**SIVISTYSLAUTAKUNTA******SIVISTYSTOIMI/HALLINTO**

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteuma
Vaikutavuus			
Asiakastytyväisyys	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	Toteuma 8,5. Tavoite on toteutunut.
Resurssien hallinta			
Kustannusten hallinta	Hallinnon kustannukset/ oppilas	Eivät kasva oppilasmäärään suhteutettuna yleistä kustannuskehitystä nopeammin	2018 212 € 2019 208 €, Muutos -1,9 %, kustannustason muutos 1,1 %, tavoite on toteutunut.

Talous

**SIVISTYSTOIMI/HALLINTO					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-107 390		-107 390	-119 380	11 990
TOIMINTAKATE	-107 390	0	-107 390	-119 380	11 990
LASKENNALLISET ERÄT	-5 590		-5 590	-5 991	401
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-112 980	0	-112 980	-125 371	12 391

**VARHAISKASVATUS

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteuma
Taloudelliset tavoitteet/resurssien hallinta			
Toiminnan taloudellinen järjestäminen	Kustannukset/ todellinen hoitopäivä Käyttöaste (hoitopäivät/ hoitopaikat)	Eivät kasva yleistä kustannuskehitystä nopeammin Kasvaa edellisestä vuodesta	2018 96,3 €, 2019 87,5 €. Muutos – 9,1 %. Kustannustason muutos 1,1 %. Tavoite on toteutunut. Tavoite on toteutunut.
Vaikuttavuus			
Varhaiskasvatuspalveluiden laadun arviointi	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	Toteuma 9,0. Tavoite on toteutunut
Verkostotyön lisääntyminen	Yhteistyö kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikatoimen kanssa KV-toiminta perusopetuksen kanssa Seutukunnallinen yhteistyö (LAPE-hanke, Lapsirikashanke)	Erlaisia tapahtumia Kesäajan toimintaa Perhekahvila Kielet ja kulttuurit tutuksi lapsille Vapaaehtoista lapsiperhetoimintaa myös Pyhäjoelle	Tavoitteet ovat toteutuneet. Tavoitteet ovat toteutuneet. Tavoitteet ovat toteutuneet.
Osaaminen ja työhyvinvointi			
Ammattitaidon ja ammatillisuuden tukeminen	Kehityskeskustelut	Systemaattisesti käytössä	Tavoitteet ovat toteutuneet.
	Koulutuspäivät	Väh. 1/htv	Tavoitteet ovat toteutuneet.
Työhyvinvointi	Smartum-setelit	Käytössä koko henkilöstöllä	Tavoitteet ovat toteutuneet.
	Kunnan järjestämä tyky-toiminta Yhteiset tapahtumat Yhteiset Keskustelufoorumit	Henkilöstö osallistuu	Tavoitteet ovat toteutuneet.

Talous

006211 Kivitasku	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	61 600		61 600	56 833	4 767
TOIMINTAKULUT	-280 960	6 000	-274 960	-299 084	24 124
TOIMINTAKATE	-219 360	6 000	-213 360	-242 251	28 891
LASKENNALLISET ERÄT	-15 260		-15 260	-14 950	-310
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-234 620	6 000	-228 620	-257 201	28 581
006224 Kurrela	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	40 000		40 000	28 573	11 427
TOIMINTAKULUT	-269 210	-31 800	-301 010	-312 880	11 870
TOIMINTAKATE	-229 210	-31 800	-261 010	-284 307	23 297
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-188	188
LASKENNALLISET ERÄT	-14 440		-14 440	-14 457	17
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-243 650	-31 800	-275 450	-298 982	23 502
Käyttöomaisuus					
Arvo 1.1.	987				
Lisäykset					
Vähennykset					
Poistot	-188				
Arvo 31.12.	799				
006221 Perhepäivähoito	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	12 000		12 000	2 956	9 044
TOIMINTAKULUT	-120 840	-9 000	-129 840	-127 899	-1 941
TOIMINTAKATE	-108 840	-9 000	-117 840	-124 943	7 103
LASKENNALLISET ERÄT	-4 520		-4 520	-9 847	5 327
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-113 360	-9 000	-122 360	-134 790	12 430
006222 Ikkala/Parhalhti	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	18 000		18 000	16 404	1 596
TOIMINTAKULUT	-157 480	8 000	-149 480	-165 156	15 676
TOIMINTAKATE	-139 480	8 000	-131 480	-148 752	17 272
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-188	188
LASKENNALLISET ERÄT	-7 510		-7 510	-8 383	873
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-146 990	8 000	-138 990	-157 323	18 333

Käyttöomaisuus	
Arvo 1.1.	987
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-188
Arvo 31.12.	799

006225 Vekkula/Yppäri	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	15 000		15 000	28 060	-13 060
TOIMINTAKULUT	-183 740	4 000	-179 740	-196 916	17 176
TOIMINTAKATE	-168 740	4 000	-164 740	-168 856	4 116
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		-6 000	-6 000	-7 028	1 028
LASKENNALLISET ERÄT	-8 200		-8 200	-15 883	7 683
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-176 940	-2 000	-178 940	-191 768	12 828

Käyttöomaisuus	
Arvo 1.1.	14 056
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-7 028
Arvo 31.12.	7 028

006225 Pikkuvekkula/Yppäri	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	10 000		10 000	-580	10 580
TOIMINTAKULUT	-109 330	2 000	-107 330	-78 405	-28 925
TOIMINTAKATE	-99 330	2 000	-97 330	-78 985	-18 345
LASKENNALLISET ERÄT	-5 450		-5 450	-3 352	-2 098
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-104 780	2 000	-102 780	-82 337	-20 443

006228 Ylikiiskilä	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	10 000		10 000	14 973	-4 973
TOIMINTAKULUT	-137 290		-137 290	-125 582	-11 708
TOIMINTAKATE	-127 290	0	-127 290	-110 609	-16 681
LASKENNALLISET ERÄT	-6 720		-6 720	-4 757	-1 963
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-134 010	0	-134 010	-115 367	-18 643

006231 Leikkitoiminta	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-36 570		-36 570	-33 728	-2 842
TOIMINTAKATE	-36 570	0	-36 570	-33 728	-2 842
LASKENNALLISET ERÄT	-970		-970	-1 140	170
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-37 540	0	-37 540	-34 868	-2 672

006241 Lasten kotihoidontuki	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-150 000	30 000	-120 000	-134 604	14 604
TOIMINTAKATE	-150 000	30 000	-120 000	-134 604	14 604
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-150 000	30 000	-120 000	-134 604	14 604

**VARHAISKASVATUS	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	166 600		166 600	147 219	19 381
TOIMINTAKULUT	-1 445 420	9 200	-1 436 220	-1 474 254	38 034
TOIMINTAKATE	-1 278 820	9 200	-1 269 620	-1 327 035	57 415
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		-6 000	-6 000	-7 404	1 404
LASKENNALLISET ERÄT	-63 070		-63 070	-72 770	9 700
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 341 890	3 200	-1 338 690	-1 407 209	68 519

**PERUSOPETUS

Saaren koulu on toimintavuoden 2019 aikana siirtynyt kokonaisuudessaan toimimaan väistötiloihin ja oppilaita on ollut väistössä muilla kouluilla. Tästä on aiheutunut huomattavasti lisäkustannuksia.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikutavuus			
Laadukas opetus	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	Toteuma 8,3. Tavoite on toteutunut.
Resurssien hallinta			
Kustannusten hallinta	Kustannukset/ oppilas	Eivät kasva yleistä kustannuskehitystä nopeammin	2018 10 639 €, 2019 11 579 € Kasvu 8,8 %, kustannustason kasvu 1,1 %. Tavoite ei ole toteutunut.
Prosessit ja rakenteet			
Kodin ja koulun yhteistyön toimivuus	Arviointikysely	Koetaan vähintään hyväksi (kouluarvosana vähintään >8)	Toteuma 8,6. Tavoite on toteutunut.
Osaaminen			
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	> 90 %	Toteuma 88 %. Tavoite ei ole toteutunut.

	Opettajien täydennyskoulutus (muu kuin VESO-koulutus)	Väh. 1 pv/opettaja/ v	Tavoite ei toteudu kaikkien koulujen eikä kaikkien opettajien osalta (kunnan kustantama koulutus työajalla), mutta opettajat kouluttautuvat paljon omaehtoisesti, mikä tukee ammatitaidon ylläpitotavoitetta.
--	---	-----------------------	---

Tunnuslukuja

	oppilaita / ka	toimintakulut/oppilas	toimintakate/oppilas
Saaren koulu*	238,5	12 138	11 922
Parhalahden koulu*	40,5	9 445	8 477
Pirttikosken koulu*	37,5	10 398	10 393
Yppärin koulu*	56	8 929	8 894
esiopetus*	42,5	4 375	4 374
koko perusopetus	415	11 580	11 276
* = koulujen yhteisiä ei ole jyvitetty			

Talous

007122 Saaren koulu	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	26 000	8 000	34 000	51 946	-17 946
TOIMINTAKULUT	-2 740 440	-92 400	-2 832 840	-2 892 827	59 987
TOIMINTAKATE	-2 714 440	-84 400	-2 798 840	-2 840 881	42 041
LASKENNALLISET ERÄT	-132 800		-132 800	-106 130	-26 670
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 847 240	-84 400	-2 931 640	-2 947 011	15 371
007123 Parhalahden koulu	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	37 000		37 000	39 197	-2 197
TOIMINTAKULUT	-370 770		-370 770	-382 351	11 581
TOIMINTAKATE	-333 770	0	-333 770	-343 154	9 384
LASKENNALLISET ERÄT	-18 010		-18 010	-13 853	-4 157
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-351 780	0	-351 780	-357 007	5 227

007124 Pirttikosken koulu	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				197	-197
TOIMINTAKULUT	-366 130		-366 130	-389 568	23 438
TOIMINTAKATE	-366 130	0	-366 130	-389 371	23 241
LASKENNALLISET ERÄT	-17 570		-17 570	-12 149	-5 421
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-383 700	0	-383 700	-401 520	17 820

007125 Yppärin koulu	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	3 000		3 000	1 976	1 024
TOIMINTAKULUT	-523 220		-523 220	-499 605	-23 615
TOIMINTAKATE	-520 220	0	-520 220	-497 629	-22 591
LASKENNALLISET ERÄT	-23 310		-23 310	-16 501	-6 809
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-543 530	0	-543 530	-514 131	-29 399

007127 Koulujen yhteiset	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT		17 000	17 000	33 061	-16 061
TOIMINTAKULUT	-398 830		-398 830	-451 896	53 066
TOIMINTAKATE	-398 830	17 000	-381 830	-418 835	37 005
LASKENNALLISET ERÄT	-10 580		-10 580	-43 214	32 634
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-409 410	17 000	-392 410	-462 049	69 639

007128 Esiopetus	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				35	-35
TOIMINTAKULUT	-203 170		-203 170	-185 588	-17 582
TOIMINTAKATE	-203 170	0	-203 170	-185 554	-17 616
LASKENNALLISET ERÄT	-10 170		-10 170	-10 001	-169
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-213 340	0	-213 340	-195 554	-17 786

**PERUSOPETUS	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	66 000	25 000	91 000	126 411	-35 411
TOIMINTAKULUT	-4 602 560	-92 400	-4 694 960	-4 801 835	106 875
TOIMINTAKATE	-4 536 560	-67 400	-4 603 960	-4 675 424	71 464
LASKENNALLISET ERÄT	-212 440		-212 440	-201 849	-10 591
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 749 000	-67 400	-4 816 400	-4 877 272	60 872

**LUKIOKOULUTUS

Sivistyslautakunta on 17.4.2014 päättänyt lukiolaisten koulukuljetusetuuden jatkamisesta toistaiseksi. Järjestelystä aiheutuu kustannuksia, mutta syntyy myös tuloa (KELA-korvaus). Järjestely kuitenkin mahdollistaa opiskelun opiskelijoille, joille se ei muuten olisi käytännössä mahdollista, ja tuo

samalla kunnalle valtionosuuden, joka ei kuitenkaan tuloudu lukiolle vaan keskushallintoon.

Kansainvälisiin hankkeisiin on hakeuduttu aktiivisesti.

Lukion lisärakennus on valmistunut toimintavuoden 2019 aikana. Se on osin perusopetuksen käytössä Saaren koulun väistön ajan.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavuus			
Laadukas opetus	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	Toteuma 8,4. Tavoite toteutunut
Resurssien hallinta			
Kustannusten hallinta	Kustannukset/ oppilas	Eivät kasva yleistä kustannuskehitystä nopeammin	Toimintakate 2018 7 869 €/opp. 2019 8 139 €/opp. Muutos 3,4 %. Kustannustason muutos 1,1 %. Tavoite ei ole toteutunut.
Prosessit ja rakenteet			
Yrittäjyystoimintamallin toimivuus ja kehittyminen	Arviointikysely	Mallin koetaan olevan toimiva ja kehittyvä (kouluarvosana vähintään >8)	Toteuma 8,8. Tavoite on toteutunut.
Kansainvälistyminen	Oppilaiden osallistuminen kv. toimintaan	Vähintään puolella oppilaista kv. kontaktia	Tavoite on toteutunut
Osaaminen			
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	> 90 %	Tavoite on toteutunut.
	Opettajien täydennyskoulutus	Väh. 1 pv/opettaja/ v	Tavoite ei toteudu kaikkien opettajien osalta (kunnan kustantama koulutus työajalla), mutta opettajat kouluttautuvat paljon omaehtoisesti, mikä tukee ammattitaidon ylläpitotavoitetta.

Tunnuslukuja

oppilaita / ka	118
toimintakulut/oppilas	9 568 €
toimintakate/oppilas	8 139 €
valtionosuus/oppilas	7 681 €

Talous

**LUKIOKOULUTUS	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	132 000		132 000	169 898	-37 898
TOIMINTAKULUT	-1 010 320	-100 000	-1 110 320	-1 127 977	17 657
TOIMINTAKATE	-878 320	-100 000	-978 320	-958 079	-20 241
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-980	980
LASKENNALLISET ERÄT	-39 670		-39 670	-37 263	-2 407
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-917 990	-100 000	-1 017 990	-996 322	-21 668

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.

Lisäykset 51 138

Vähennykset

Poistot -980

Arvo 31.12. 50 158

**VAPAA SIVISTYSTYÖ

Vapaan sivistystyön palvelut on ostettu Raahen opistolta. Toimintakuluihin sisältyy eläkemenoperusteisia eläkemaksuja perintönä Oulun opistolta.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavuus, resurssien hallinta	Toimintatilastot	Osallistuminen ja resursointi edellisen vuoden tasolla	Tavoite on toteutunut.

Tunnuslukuja

opetustuntimäärä	1596
kurssimäärä	58
(brutto)opiskelijamäärä	433
kustannukset/opetustunti	18,70 €

Talous

**VAPAA SIVISTYSTYÖ	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-34 880		-34 880	-31 911	-2 969
TOIMINTAKATE	-34 880	0	-34 880	-31 911	-2 969
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-34 880	0	-34 880	-31 911	-2 969

**TAITEEN PERUSOPETUS

Taiteen perusopetuksen palvelut on ostettu Ylivieskan seudun musiikkiopistolta ja osin Raahen musiikkiopistolta.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavuus, resursien hallinta	Toimintatilastot	Osallistuminen ja resursointi edellisen vuoden tasolla	Tavoite on toteutunut.

Tunnuslukuja

varsinaisia oppilaita	34
muskareita	31
tutkintoja	1
viikkotuntimäärä	42,5
kustannukset/vuositunti	35,1€

Talous

**TAITEEN PERUSOPETUS	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-50 000		-50 000	-52 258	2 258
TOIMINTAKATE	-50 000	0	-50 000	-52 258	2 258
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-50 000	0	-50 000	-52 258	2 258

**KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavuus			
Kirjasto- ja kulttuuri-toimi tavoittaa kuntalaiset laadukkaasti.	Kirjaston lainamäärä/asukas	16	Toteuma 14,2. Tavoite ei ole toteutunut.
	Asiakaspalaute	Kouluarvosanalla >8	Ei arvioitu numeerisesti. (Käyttäjäkyselyissä ja somessa kehuja)
	Kirjaston kävijämäärä/asukas	8	Toteuma 9,4. Tavoite on toteutunut
	Kulttuuritapahtumia	24 tapahtumaa	Toteuma 38 tapahtumaa. Tavoite on toteutunut.

	Kulttuuritapahtumissa kävijöitä	2 500	Toteuma. 2 835 (ei sisällä museon kävijöitä.) Tavoite on toteutunut.
	Kirjaston tapahtumien ja käyttäjäkoulutuksien kävijät	2 200	Toteuma 2 571. Tavoite on toteutunut.
Museon kehittäminen	Päällekkäisyyksiä esineissä ja museoon kuulumattomia esineitä poistetaan Museon kävijämäärä vuodessa Joka kesä vaihtuva näyttely	600	Työ aloitettu Toteuma 1355. Tavoite toteutunut. Museolla oli 3 vaihtuvaa näyttelyä ja 1 uudistettu pysyvä näyttely. Tavoite on toteutunut
Monikulttuurisuus	Yhteistyökontaktien lukumäärä mm. eri maitten organisaatioiden kanssa		Yhteistyötä mm. Tervetuloa Pyhäjölle! -hankkeen kanssa
Osaaminen			
OUTI-yhteistyö	Henkilöstökysely	Henkilöstö kokee mielekkääksi	Henkilöstö erittäin tyytyväistä. Tavoite on toteutunut.
Koulutuspäivät	Päivien määrä	Kirjastossa OKM:n suosittama 6 henkilötyöpäivä / henkilötyövuotta	Toteuma 2,8 henkilötyöpäivä / henkilötyövuotta. Tavoite ei ole toteutunut.
Taloudelliset tavoitteet/resurssointi			
Toiminnan taloudellinen järjestäminen	Kustannukset/asukas	<80 €	Toteuma 105 €. Tavoite ei ole toteutunut
OUTI-kirjastokimppaan kuulumisen	Työajan käytön seuraaminen	OUTI-yhteistyö tuo säästöjä mm. työaika säästämällä ja toimintoja	OUTI-yhteistyön ansiosta saatu kohdistettua voimavaroja mm.

		järkeistämällä	asiakaskontakteihin ja tapahtumiin. Tavoite on toteutunut.
--	--	----------------	--

Tunnuslukuja

Kokoelmat / Asukasluku	13,32
Hankinnat / (Asukasluku / 1000)	697,71
Lehdet / (Asukasluku / 1000)	33,06
Fyysiset käynnit / Asukasluku	9,39
Fyysiset käynnit / Aukiolotunteja	15,26
Lainaajia / Asukasluku %	45,42
Lainaus / Asukas	14,23

Talous

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
007211 Kirjastot					
TOIMINTATUOTOT	11 600		11 600	25 071	-13 471
TOIMINTAKULUT	-281 090		-281 090	-300 038	18 948
TOIMINTAKATE	-269 490	0	-269 490	-274 967	5 477
LASKENNALLISET ERÄT	-21 430		-21 430	-14 387	-7 043
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-290 920	0	-290 920	-289 354	-1 566
007231 Museo					
TOIMINTATUOTOT				5 000	-5 000
TOIMINTAKULUT	-25 530		-25 530	-31 410	5 880
TOIMINTAKATE	-25 530	0	-25 530	-26 410	880
LASKENNALLISET ERÄT	-680		-680	-700	20
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-26 210	0	-26 210	-27 110	900
007241 Kulttuuritoiminta					
TOIMINTATUOTOT				185	-185
TOIMINTAKULUT	-45 020		-45 020	-52 514	7 494
TOIMINTAKATE	-45 020	0	-45 020	-52 329	7 309
LASKENNALLISET ERÄT	-1 730		-1 730	-2 168	438
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-46 750	0	-46 750	-54 496	7 746

**KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	11 600		11 600	30 256	-18 656
TOIMINTAKULUT	-351 640		-351 640	-383 961	32 321
TOIMINTAKATE	-340 040	0	-340 040	-353 706	13 666
LASKENNALLISET ERÄT	-23 840		-23 840	-17 255	-6 585
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-363 880	0	-363 880	-370 961	7 081

****VAPAA-AIKATOIMI**

Vapaa-aikatoimissa on ollut toimintavuoden 2019 aikana edelleen käynnissä lisää liikettä -hanke, joka on myös päättynyt toimintavuonna. Se on suuntautunut loppuvuodesta keskeisesti ns. liikuntaresepti –konseptin käyttöön.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavuus			
Toiminnan laajuus	Retkien lukumäärä Retkille osallistujien määrä	150	5 97
	Leirien lukumäärä Leireille osallistuneiden lukumäärä	1 40	1 23
	Tapahtumien lukumäärä Tapahtumien osallistujien lukumäärä	9 400	18 2797
			Tavoitteet pääosin toteutuneet.
Nuorisovaltuuston aktiivisuus	Osallistuminen kokouksiin	> 80 %	Toteuma 84,4%. Tavoite on toteutunut
Asiakastyytyväisyys	Asiaskaskysely.	Kouluarvosana > 8	Toteuma 8,5. Tavoite on toteutunut

Talous

007311 Liikuntatoimi					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	3 000	15 000	18 000	26 389	-8 389
TOIMINTAKULUT	-383 560		-383 560	-336 142	-47 418
TOIMINTAKATE	-380 560	15 000	-365 560	-309 752	-55 808
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-285	285
LASKENNALLISET ERÄT	-11 930		-11 930	-12 011	81
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-392 490	15 000	-377 490	-322 049	-55 441

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	285
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-285
Arvo 31.12.	0

007321 Nuorisotoimi	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	3 000		3 000	8 196	-5 196
TOIMINTAKULUT	-58 780		-58 780	-71 676	12 896
TOIMINTAKATE	-55 780	0	-55 780	-63 480	7 700
LASKENNALLISET ERÄT	-3 320		-3 320	-2 463	-857
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-59 100	0	-59 100	-65 944	6 844

007322 Nuorisovaltuusto	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				82	-82
TOIMINTAKULUT	-5 520		-5 520	-4 222	-1 298
TOIMINTAKATE	-5 520	0	-5 520	-4 140	-1 380
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-5 520	0	-5 520	-4 140	-1 380

007323 AVI/Kerhotoiminta	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				1 563	-1 563
TOIMINTAKULUT				-1 817	1 817
TOIMINTAKATE	0	0	0	-255	255
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	-255	255

007324 Lisää liikettä -hanke	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	15 000		15 000	15 000	
TOIMINTAKULUT	-14 320		-14 320	-30 698	16 378
TOIMINTAKATE	680	0	680	-15 698	16 378
LASKENNALLISET ERÄT				-198	198
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	680	0	680	-15 896	16 576

**VAPAA-AIKATOIMI	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	21 000	15 000	36 000	51 229	-15 229
TOIMINTAKULUT	-462 180		-462 180	-444 555	-17 625
TOIMINTAKATE	-441 180	15 000	-426 180	-393 326	-32 854
POISTOT JA ARVONALENTUM				-285	285
LASKENNALLISET ERÄT	-15 250		-15 250	-14 672	-578
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-456 430	15 000	-441 430	-408 283	-33 147

TEKNINEN OSASTO

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Päävastuualue yhteensä

Teknisen lautakunnan tehtävänä on tarjota kustannustehokkaasti kuntalaisille ja heitä palveleville hallintokunnille ja yhteistyötahoille asianmukaiset ja riittävät toimitilat oheispalveluineen, liikenneväylät ja virkistysalueet sekä hyvin toimivat rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaispalvelut.

Teknisten palveluiden vastuulle kuuluvat tehtävät on esitetty tulosalueiden kuvausten yhteydessä. Tulosalueita ja tilivastuullisia ovat:

- Tekninen hallinto	tekninen johtaja
- Liikennealueet	kiinteistöpäällikkö
- Kiinteistöt (kiinteistöt, kiinteistönhoito ja remonttipalvelut)	kiinteistöpäällikkö
- Ruoka- ja puhdistuspalvelut	ruokapalvelu- ja siivospäällikkö
- Rakennus- ja ympäristönvalvonta	johtava rakennustarkastaja
(sisältää myös palo- ja pelastustoimen kustannukset)	
- Puistot ja muut yleiset alueet	kiinteistöpäällikkö
(puistot, satamat, leikkikentät ja liikunta-alueet)	
- Lämpölaitos	lämpölaitosjohtaja

Teknisen lautakunnan talousarvion sitovuusperusteena on erikseen menot ja tulot. Tulot ylittyivät noin 19 t€ ja menot alittuivat noin 38 t€.

Talousarviovuoden merkittävimpiä toiminnallisia ja talouteen vaikuttavia asioita olivat Saaren koulun viitesuunnittelu ja tarjouspyyntöasiakirjojen valmistelu, Saaren koulun väistötilojen hankinta, Lukion laajennuksen valmistuminen ja Saaren vanhan koulun purkaminen.

Monitoimitalon korjauksesta päätettiin luopua ja sisällyttää uuden liikuntatilan luonnossuunnittelu koulun hankkeen yhteyteen. Suunnittelua jatketaan vuonna 2020.

Vanhatien korjaushanke päättyi joulukuussa 2019. Hanke oli ELY-keskusvetoinen ja kunnan rooli oli hakijana rahoitushankkeessa.

****TEKNINEN HALLINTO**

Toiminta Teknisen hallinnon tulosalueelle kuuluu osaston johtaminen, lautakuntatyöskentely, organisaation ja toiminnan kehittäminen sekä resursointi käytettävissä olevin vakanssein ja määrärahoihin.

Investointien suunnitteluttamisen ja toteuttamisen organisointi ja johtaminen kuuluvat teknisen hallinnon vastuulle hallintosäännössä ja talousarviossa sovitun mukaisesti.

Merkittävin investointi on Vanhatien hanke, jonka teettäjänä kuitenkin toimii ELY-keskus. Lukion laajennuksen ja Saaren koulun purku-urakassa.

Hallinnon resursseihin kuuluu teknisen johtajan lisäksi 50 % kiinteistöpäällikön ja 80% projekti-insinöörin palkat, joista jälkimmäiset aktivoidaan investointihankkeille. Lämpölaitokselle kirjataan 20% lämpölaitosjohtajan palkoista.

Päättyneitä kilpailutettavia hankkeita ja niiden lisä- ja muutostyöprosentit olivat vuonna 2019 Lukion laajennus (0,6%), Saaren koulun purku-urakka (4,7%), Vanhatien hanke (3,7%), ja väistöilojen rakentaminen (0%). Kaikki yhteensä 2,6%.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Henkilöstön tyytyväisyys	Kehityskeskustelujen määrä	Vakinaisen henkilöstön kanssa käydään kehityskeskustelut vähintään keran vuodessa	Ei toteutunut koko henkilöstön osalta.
Sovitut investoinnit toteutetaan kustannustehokkaasti ja ammattimaisesti	Kilpailutettavien urakoiden kustannukset pysyvät hallussa	Lisä- ja muutostyökustannukset keskimäärin < 10%	Toteutunut 2,6%

Talous

**TEKNINEN HALLINTO	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	14 450		14 450	15 338	-888
TOIMINTAKULUT	-202 850		-202 850	-174 667	-28 183
TOIMINTAKATE	-188 400	0	-188 400	-159 329	-29 071
LASKENNALLISET ERÄT	-10 750		-10 750	-11 311	561
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-199 150	0	-199 150	-170 640	-28 510

**LIIKENNEALUEET

Toiminta Tulosalueelle kuuluvat kustannuspaikat Kaavatiet 8332, Yksityistiet 8333 ja Läjitysalueet 8334. Liikennealueet tulosalueen budjetti koostuu ulkoisista menoista, jotka ylittivät ilman poistoja 5,5%.

Kaavatiet 8332

Kunnan keskustaajaman läpi kulkevaa Vanhaatietä kunnostettiin kunnan ja Euroopan kehitysalue-rahaston rahoittamana ja ELY-keskuksen teettämänä. Samoin Etelänkylän Isosilta oli korjaustöiden kohteena ELY-keskuksen rahoittamana ja teettämänä. Molemmat hankkeet päättyivät vuonna 2019 ja niiden on tarkoitus siirtyä kunnan vastuulle ja taseeseen vuonna 2020, mikäli niihin liittyvät kaavoitus- ja luovutustoimenpiteet toteutuvat.

Katuverkosto on keskimäärin hyvässä kunnossa. Kaavateitä vuonna 2019 kunnossapidon alaisena oli noin 25,5 km ja kevyenliikenteen väyliä noin 4,2 km. Vanhatien kunnossapitovastuun siirtyessä myöhemmin kunnalle, molempia tulee lisää noin kolme kilometriä.

Talvi oli vuoden 2019 alkupuolella tavanomainen ja lumimäärältään normaali. Auruuspäiviä oli tavanomainen määrä. Talvi 2019-2020 alkoi erittäin vähälumisena ja lämpötilavaihtelut suurina. Liukkauden torjuntaan jouduttiin loppuvuodesta panostamaan huomattavasti enemmän aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kustannuspaikalta 8332 kaavatiet maksettiin kunnossapitokuluja n. 145.000 €, joka ylitti määrärahan 4,6 prosentilla. Sähköä kului saman verran kuin edellisvuonna. Kustannuspaikan ulkoiset kulut ylittyivät ilman poistoja 4,8%.

Katujen lisäksi kunnan vastuulla on tievalaistusta yleisten ja yksityistien varsilla.

Yksityistiet 8333

Yksityistien hoito ei kuulu suoraan kunnalle, mutta kunta myöntää avustusta yksityistien hoitoon. Kunta avustaa 100 % yksityistien talvikunnossapidossa osalta sovittujen sääntöjen mukaisesti.

Yksityistien kesäkunnossapidossa on käytössä yksityistiehoitokuntia ja talokohtaisia yksityistien omistajia motivoiva toimintamalli, jossa yksityistiet maksavat kesäkunnossapitokustannukset itse ja kunta antaa toteutettua työtä ja maksettuja laskuja vastaan avustusta 50 % pysyvästi asutuille kiinteistöille. Avustettavien töiden tulee olla kunnan avustusperiaatteiden mukaisia.

Talvihoidon yhteydessä on perinteisesti huolehdittu myös ns. sosiaalisiin perusteisiin (vanhustyöväestö tms) pihateiden ja pihojen aukaisusta. Menettelyä olisi hyvä tarkentaa ja etsiä pysyvämpää ratkaisua resurssien kartoitukseen ja kohteiden valintaan sosiaalitoimen ja yleishallinnon kanssa.

Avustettavia tiekunnallisia yksityistien on 45 kpl ja niiden pituus 116 km. Talokohtaisia teitä on avustettavien listalla 76 kpl ja 22 km. Avustuksia yksityistien teille maksettiin vuonna 2019 yhteensä noin 147.000 € joka on 35 % enemmän kuin vuonna 2018. Summa sisältää talvihoito- ja kesäkunnossapitoavustukset sekä tiekunnalle että talokohtaisille teille. Auruus ja hiekoituskustannukset ylittyivät budjetoidusta noin 35.000 €. Kesäkunnossapitoavustuksia maksettiin saman verran kuin edellisvuonna, mutta 24.000 € vähemmän kuin oli budjetoitu. Toteutumisessa on mukana myös kelkkareittien avustusraha 2.000 €.

Kustannuspaikan ulkoiset kulut ylittyivät 14,1% budjetoidusta.

Yksityistielain uudistumisen myötä yksityistien järjestäytymisvelvoite ja rekisteritietojen päivittäminen on noussut merkittävään rooliin myös avustusten myöntöperusteissa. Kunta on aktiivisesti pyrkinyt vaikuttamaan asiaan, mutta tilanteen muuttuminen tulee viemään aikansa.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Kaavateiden kunto-taso ja käytettävyys säilyy hyvällä tasolla	Peruskorjausten kohdentaminen tar-koituksen mukaisesti	Raportti tehdyistä peruskorjauksista	Peruskorjauksia ei tehty vuonna 2019.
Talvihoitotöiden taso pysyy nykyisellä tasolla	Uudet sopimukset, joissa on huomioitu uudet alueet	Talvihoitotöistä on tehty uudet han-kintasopimukset	Talvihoitosopimuk-sessa menossa optiokausi. Uusien so-pimusten kilpailutus kaudelle v. 2021-22.

Yksityisteiden avustuskustannus	
Vuosi	Avustusten yksikkökustannus €/km/v (alv 0%)
2005	282
2006	288
2007	322
2008	347
2009	352
2010	591
2011	633
2012	827
2013	688
2014	500
2015	542
2016	842
2017	856
2018	824
2019	1086

Talous:

008332 Kaavatiet	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				1 222	-1 222
TOIMINTAKULUT	-211 910		-211 910	-223 785	11 875
TOIMINTAKATE	-211 910	0	-211 910	-222 563	10 653
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-222 680	-10 000	-232 680	-234 392	1 712
LASKENNALLISET ERÄT	-5 620		-5 620	-5 169	-451
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-440 210	-10 000	-450 210	-462 123	11 913

Käyttöomaisuus	
Arvo 1.1.	3 064 943
Lisäykset	119 679
Vähennykset	
Poistot	-234 392
Arvo 31.12.	2 950 229

008333 Yksityistiet ja talokohtaiset tied

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				2 912	-2 912
TOIMINTAKULUT	-131 000		-131 000	-149 518	18 518
TOIMINTAKATE	-131 000	0	-131 000	-146 606	15 606
LASKENNALLISET ERÄT	-3 470		-3 470	-3 126	-344
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-134 470	0	-134 470	-149 731	15 261

008334 Läjitysalueet

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	3 000		3 000	440	2 560
TOIMINTAKULUT	-12 020		-12 020	-2 627	-9 394
TOIMINTAKATE	-9 020	0	-9 020	-2 187	-6 834
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-9 020	0	-9 020	-2 187	-6 834

**LIIKENNEALUEET	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	3 000		3 000	4 574	-1 574
TOIMINTAKULUT	-354 930		-354 930	-375 929	20 999
TOIMINTAKATE	-351 930	0	-351 930	-371 355	19 425
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-222 680	-10 000	-232 680	-234 392	1 712
LASKENNALLISET ERÄT	-9 090		-9 090	-8 294	-796
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-583 700	-10 000	-593 700	-614 041	20 341

**KIINTEISTÖT

Tekniset palvelut vastaa kunnan ja kunnan asuntoyhtiön rakennuskannan ylläpidosta ja hoidosta. Tulosalueella on tulosityksiköinä Sivistystoimen rakennukset 141310, Sosiaalitoimen rakennukset 141320, Julkiset rakennukset 141330, Muut rakennukset 141340 sekä Keskitetty kiinteistöhoito 141400. Tulosityksiköt on jaettu kustannuspaikoiksi kiinteistöittäin ja toiminnoittain. Kiinteistöt tulosalueen tulot alittuivat 2,9% ja menot ilman poistoja 2,4%.

Vuoden 2019 kesällä merkittävä osa resursseista jouduttiin kohdentamaan Saaren koulun väistötilojen valmisteluun ja muutto-operaatioon. Edellisen takia muiden kunnan kiinteistöjen suunnitellut kunnossapitokorjaukset jäivät suurelta osin vajaaksi. Talonmiespalvelut toimivat huolto-ohjelman mukaisesti. Kunnan omien ja kiinteistöyhtiön kiinteistöjen korjauksia päästiin toteuttamaan vuoden viimeisellä neljänneksellä. Kiinteistöyhtiö Hourunkosken remontit saatiin toteutettua budjetin mukaisesti.

Kunnan osittain omana työnä toteutettiin kunnan varikon hiekkasuulin investointi.

Saaren koulu purettiin yhdessä ns. Opettajien asuntolan kanssa.

Sivistystoimen rakennukset 141310

Tulosityksikön tulot jäivät 0,3% budjetista ja menot ylittyivät 2,0 % johtuen mm. monitoimitalon kustannuspaikalle kirjatuista arvioitua suuremmista kaukolämmön rakentamiskuluista.

Saaren koulu purettiin yhdessä ns. Opettajien asuntolan kanssa.

Parhalahden koululla korjattiin ulkorakennuksen asentoa ja tehtiin käyttäjien toivomia pieniä muutostöitä.

Pirttikosken koulun ilmastointilaitteet aiheuttivat harmia ajoittain kiinteistön huollolle. Kellaritiloissa tehtiin tiivistystöitä pannuhuoneesta levinneiden hajuhaittojen vuoksi, myös öljypoltin uusittiin. EHA-ryhmän muutti Saaren koululta Pirttikoskelle.

Yppärin koulun maalämpöpumppua jouduttiin korjaamaan.

Lukion ja kirjaston vesikatoille teetettiin kuntotarkastus ja akuutit huollot ostettiin ulkopuolisen palveluna. Vuonna 2020 Lukion katolle tehdään laajempi pinnoituskorjaus.

Lukiolle rakennettiin oma kaukolämpöliittymä ja vaihdin uusittiin. Rautiperällä hiihtomajan ulkoverhousa paranneltiin.

Monitoimitalolle rakennettiin oma kaukolämpöliittymä ja vaihdin uusittiin, rakentaminen maksettiin suurelta osin käyttötaloudesta, joka näkyy monitoimitalon kohdalta kiinteistökohtaisissa menoissa. Punttisalin IV-konetta jouduttiin korjaamaan.

Monitoimitalon osalta valtuusto teki helmikuussa 2019 päätöksen, että peruskorjaushankkeesta luovutaan ja uuden liikuntatilan suunnittelu liitetään osaksi Saaren koulun suunnittelua. Monitoimitalon käyttö jatkuu toistaiseksi entisellään.

Sokeritoukkia torjuttiin useissa rakennuksissa. Sähköenergian kulutuksessa tuli huomattavaa ylitystä useissa rakennuksissa talousarvioon nähden, yhteensä n.13.000 €.

Sosiaalitoimen rakennukset 141320

Tulosityksikön tulot ovat ulkoista laskutusta ja olivat vuonna 2019 lähes budjetin mukaiset. Toimintakate jäi noin 20 t€ budjetista, koska mm. Jokikartanon osalta tulikin yllättäviä menoja.

Vuonna 2019 Jokikartanon vesikatolle teetettiin kuntotarkastus ja akuutit korjaukset ostettiin ulkopuolisena palveluna. Yhteisiin tiloihin hankittiin

ilmalämpöpumppuja 4 kpl jäähdytykseen. Käytävien valaistusta paranneltiin valaisimia uusimalla. Lohela-osastolle uusittiin ruoanjakelusaareke.

Keittiön kylmälaitteet jouduttiin uusimaan rikkoutumisen vuoksi. Palvelukeskuksen keittiö on peruskorjauksen tarpeessa ja vesikatto vaatii pikaista korjausta lähivuosina.

Investointien suunnittelua ja edistämistä on jarruttanut jo vuosia epävarmuus maakunta- ja soteuudistuksen vaikutuksista, eikä tilanne ole selkiytynyt sen kaaduttuakaan.

Kiinteistön ja rakennusten rooli suhteessa kuntayhtymään odottaa edelleen edellä mainittuja valtakunnallisia päätöksiä. Pelastuslaitos edellyttää asukkaiden poistumisturvallisuuteen liittyen palvelukeskuksen paloturvallisuuden parantamista, joka tulee toteuttaa viimeistään vuonna 2021.

Julkiset rakennukset 141330

Tulosityksikön tulot olivat budjetoidun mukaiset ja menot alittuivat n. 3,1%.

Kunnantalon ilmanvaihto ja automaatio ovat elinkaarensa lopussa ja rikkoutumisia ilmenee toistuvasti. Rikkoumia korjattiin vuonna 2019 useaan otteeseen ja varaosien huono saatavuus aiheutti pitkiä jaksoja, jolloin kunnantalolla ilmastointi oli osittain tai kokonaan pois päältä.

Varikolle toteutettiin investointihankkeena hiekkasuulin laajennus. Vuodenvaihteen suuria hiekoitustarpeita varten investointi tuli oikeaan aikaan. Sinne voidaan varastoida tarpeellinen määrä mursketta kerralla, jolloin riski jäädä ilman mursketta kovassa kysynnässä pienenee.

Keskistetty kiinteistöhoito 141400

Tulosityksikön ulkoiset tulot alittuivat n. 3,2% ja ulkoiset menot 9,4%. Sisäiset tulot jäivät n. 16% budjetista.

Talonmiespalvelut ovat toteuttaneet huoltokirjan mukaisia tehtäviä. Kesällä kaikki vapautuva aika käytettiin Saaren koulun muuttoon ja väistötilojen kalustamiseen ja varustamiseen. Remonttihenkilöstön töiden pääpaino oli niissä töissä, joilla mahdollistettiin väistötilojen laajentaminen ja Saaren koulun purkaminen. Alkuvuodesta laajennettiin rakennuspaikan pohjaa ja tehtiin tilaajalle kuulunut sähkösyöttö.

Lukioon, monitoimitaloon ja käsityöarakennukseen tehdyt kaukolämpöliittymät mahdollistivat Saaren koulun irrottamisen kaukolämpöverkosta. Väistöskoulun kuituyhteydet ja kulkuväylät työllistivät osaltaan. Suurimman ponnistuksen aiheutti Saaren koulu muuttoa edeltänyt luokkien kalustaminen ja varustaminen.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	
Kiinteistöhoitoon perustehtävien hoitaminen	Raportointi kuukausittain lautakunnalle	Huoltopäiväkirja käytössä ja sitä noudatetaan.	On käytössä, raportointia ei joka kuukausi.

Käyttäjät ovat tyytyväisiä tiloihin	Käyttäjä-tyytyväisyyskysely	Käyttäjäkyselyn tulokset keskimäärin >7 (asteikolla 4-10)	Ei toteutettu. Nykytilanteessa luotettavuus kyseenalaista.
Rakennusten kunnossapito on suunnitelmallista	Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen (PTS)	Suunnitelma on laadittu huomioiden kunnan strategiset linjaukset. Korjaus- ja investointikohteet perustuvat tutkimuksiin.	Kuntotutkimuksiin sisältyy kohdekohtainen PTS-ehdotus. Koottua pitkäntähtäimen suunnitelmaa ei ole laadittu.

Talous:

SIVISTYSTOIMEN KIINTEISTÖT	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	997 590		997 590	994 834	2 756
TOIMINTAKULUT	-835 850		-835 850	-852 526	16 676
TOIMINTAKATE	161 740	0	161 740	142 307	19 433
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-178 860	-134 500	-313 360	-316 167	2 807
LASKENNALLISET ERÄT	-21 260		-21 260	-20 104	-1 156
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-38 380	-134 500	-172 880	-193 964	21 084

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	4 050 650
Lisäykset	869 571
Vähennykset	
Poistot	-316 167
Arvo 31.12.	4 604 054

SOSIAALITOIMEN KIINTEISTÖT	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	314 400		314 400	318 120	-3 720
TOIMINTAKULUT	-302 190		-302 190	-292 929	-9 261
TOIMINTAKATE	12 210	0	12 210	25 191	-12 981
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-42 720	-5 500	-48 220	-46 336	-1 884
LASKENNALLISET ERÄT	-8 010		-8 010	-8 306	296
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-38 520	-5 500	-44 020	-29 451	-14 569

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	844 825
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-46 336
Arvo 31.12.	798 489

JULKISET KIIINTEISTÖT	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	280 220		280 220	279 813	408
TOIMINTAKULUT	-232 800		-232 800	-224 788	-8 012
TOIMINTAKATE	47 420	0	47 420	55 025	-7 605
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-53 680	-6 000	-59 680	-65 759	6 079
LASKENNALLISET ERÄT	-6 170		-6 170	-5 973	-197
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-12 430	-6 000	-18 430	-16 707	-1 723

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	722 487
Lisäykset	197 164
Vähennykset	
Poistot	-63 903
Arvo 31.12.	855 748

TEOLLISUUS- JA MUUT KIIINTEISTÖT	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	26 350		26 350	29 118	-2 768
TOIMINTAKULUT	-20 150		-20 150	-15 671	-4 479
TOIMINTAKATE	6 200	0	6 200	13 447	-7 247
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 880		-4 880	-3 848	-1 032
LASKENNALLISET ERÄT	-540		-540	-481	-59
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	780	0	780	9 118	-8 338

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	25 496
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-3 848
Arvo 31.12.	21 647

TALONMIESPALVELUT	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	403 080		403 080	341 057	62 023
TOIMINTAKULUT	-398 980	10 000	-388 980	-361 242	-27 738
TOIMINTAKATE	4 100	10 000	14 100	-20 185	34 285
LASKENNALLISET ERÄT	-22 430		-22 430	-22 495	65
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-18 330	10 000	-8 330	-42 680	34 350

**KIINTEISTÖT	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 021 640		2 021 640	1 962 942	58 698
TOIMINTAKULUT	-1 789 970	10 000	-1 779 970	-1 747 156	-32 814
TOIMINTAKATE	231 670	10 000	241 670	215 785	25 885
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-280 140	-146 000	-426 140	-432 110	5 970
LASKENNALLISET ERÄT	-58 410		-58 410	-57 359	-1 051
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-106 880	-136 000	-242 880	-273 684	30 804

****RUOKA- JA PUHDISTUSPALVELUT**

Toiminta Ruokapalvelujen tehtävänä on tuottaa terveyttä ja hyvinvointia tuottamal-

la ravintopalvelut sekä sisäisille että ulkoisille asiakkaille. Puhdistuspalvelujen tehtävänä on mahdollistaa kiinteistöjen ydintoiminta tuottamalla puhtas, toimiva ja turvallinen ympäristö.

Ruokapalveluiden (kp 8411) tuloista noin 43 % oli ulkoisia, eli Raahen Seudun hyvinvointikuntayhtymän aterioiden laskutuksesta. Toteuma ulkoisissa tuloissa ylittyi hieman.

Saaren koulun keittiö ja ruokasali ovat toimineet vuoden ajan väistötiloissa. Henkilökunta on ollut tyytyväinen tiloihin. Ruokasalin pienuus on aiheuttanut ajoittain ruuhkaa ruokailujen.

Toimintakulut ylittyivät mm. elintarvikeostojen osalta johtuen.

Puhdistuspalveluiden (kp 8412) tuloista noin 36 % oli ulkoisia, eli pääasiassa palvelukeskus Jokikartanon siivouspalveluiden laskutuksesta. Syyskuun alusta kuntayhtymä osti myös terveysaseman siivouksen kunnan puhdistuspalveluilta ja yksi kuntayhtymän työntekijä siirtyi kunnan puhdistuspalveluiden työntekijäksi liikkeen luovutuksella. Toteutuma ulkoisissa tuloissa ylittyi hieman budjetoidusta terveysaseman siivoustulojen vuoksi.

Toimintakulut alittuivat budjetoidusta lähinnä palkkojen osalta.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat palvelut	Asiakastyytyväisyyskysely tai neuvottelut asiakkaan kanssa Asiakaspalautteet	Kyselyyn tai neuvotteluun osallistuneista tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä > 70 % Palautteiden vaatimien toimenpiteiden seuranta	Asiakastyytyväisyydestä tavoite toteutui, palveluihin oltiin tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä yli 90 %:sti. Kirjallisia asiakaspalautteita ei tullut.
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolot	Sairauspoissaolot <15 pv/htv (sairauslomat/palvelujaksot)	Tavoite ei toteutunut, sairauspäiviä oli yli 26 pv / h
Osaava ja oikein mitoitettu henkilöstö	Koulutuspäivät	Kaikki työntekijät vähintään kaksi koulutustilaisuutta vuosittain	Koulutuspäivätavoite toteutui. Kaikki osallistuivat 2-4 koulutustilaisuuteen vuoden aikana.

Tunnuslukuja	2016	2017	2018	2019
koululounaat kpl	110 200	109 000	110 202	108 811
päivähoidon lounaat kpl	21 100	19 591	21 921	22 624
* laskutushinta €	3,75	3,75	3,75	3,75
ateriapalvelulounaat kpl	12 000	11 210	11 341	11 274
* laskutushinta €	5,25	5,25	5,25	5,25
* ateriapalvelun kuljetusveloitus/€/kerta	0,95	0,95	0,95	0,95
kokopäiväateriapaketit kpl	22 200	21 034	22 239	21 467
* laskutushinta €	12,00	12,00	12,00	12,00
kerhokuljetukset 2 kpl/vko		80	76	78
* laskutushinta €/kerta		60	60	60

Lisäksi koulujen välipalat á 0,50 €, joita tilattu 288-338 kpl/viikko sekä ns. insuvälipalat 10-25 kpl/viikko.

KOULURUOKIEN LASKUTUS 2019 (kevätlukukausi)				
	koulupv	hinta *)	kpl/pv	laskutus
koululounaiden laskutus	97	2,50	529	128 283
välipalat	97	0,50	57,6	2 794
iltapäivätoiminta	97	1,40	29	3 938
insuvälipala	97	1,40	5	679
henkilökunnan lounaat	97	3,50	57,4	19 487
ruoankuljetuskustannukset	97	15,00	3	4 365
				159 546
KOULURUOKIEN LASKUTUS 2019 (syyslukukausi)				
	koulupv	hinta	kpl/pv	laskutus
koululounaiden laskutus	90	2,50	523	117 675
välipalat	90	0,50	55	2 475
iltapäivätoiminta	90	1,40	53	6 678
insuvälipala	90	1,40	2	252
henkilökunnan lounaat	90	3,50	54	17 010
ruoankuljetuskustannukset	90	15,00	3	4 050
				148 140

*) hinnoissa ei muutosta vuosina 2016-2019

Talous

00411 Ruokapalvelut	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	827 250		827 250	894 529	-67 279
TOIMINTAKULUT	-781 200	18 000	-763 200	-820 942	57 742
TOIMINTAKATE	46 050	18 000	64 050	73 587	-9 537
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 120		-3 120		-3 120
LASKENNALLISET ERÄT	-33 080		-33 080	-42 747	9 667
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	9 850	18 000	27 850	30 840	-2 990
008412 Puhdistuspalvelut	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	405 530	10 000	415 530	427 485	-11 955
TOIMINTAKULUT	-435 920	12 000	-423 920	-434 701	10 781
TOIMINTAKATE	-30 390	22 000	-8 390	-7 216	-1 174
LASKENNALLISET ERÄT	-27 080		-27 080	-23 438	-3 642
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-57 470	22 000	-35 470	-30 653	-4 817

**RUOKA- JA PUHDISTUSPALVELUT					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 232 780	10 000	1 242 780	1 322 015	-79 235
TOIMINTAKULUT	-1 217 120	30 000	-1 187 120	-1 255 643	68 523
TOIMINTAKATE	15 660	40 000	55 660	66 372	-10 712
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 120		-3 120		-3 120
LASKENNALLISET ERÄT	-60 160		-60 160	-66 185	6 025
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-47 620	40 000	-7 620	187	-7 807

****RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA**

Rakennusvalvonnan osalta (**kp 8111**) ulkoisia tuloja rakennuslupamaksuisista kertyi noin 160.000 euroa, mikä oli noin 200.000 euroa budjetoitua vähemmän. Syy budjetoinnin ja toteuman välisen eron suuruuteen oli siinä, että tuulivoimahankkeet eivät käynnistyneet odotetussa aikataulussa, eikä näin ollen tasetilillä olleita lupamaksun osuuksia saatu kirjattua tulokseen.

Aikaisemmilta vuosilta sovitun käytännön mukaisesti tasetilille olisi ollut vuoden 2019 lopussa tallennettuna, lupamaksuista kertyneistä tuloista (50%) n. 420.000 euroa. Joulukuun lisätalousarvion yhteydessä päätettiin luopua tasetilin käytöstä ja tasetilillä ollut summa kirjattiin kokonaisuudessaan vuoden 2019 tulokseen. Korjauksen jälkeen ulkoisia tuloja oli noin 23.000 euroa budjetoitua vähemmän.

Rakennusvalvonnan sähköinen asiointi ja arkistointi, (Lupapiste) on otettu käyttöön vuoden 2018 alusta. Kaikki rakentamiseen liittyvät luvat on hoidettu vuodesta 2019 lähtien sähköisesti pois lukien poikkeamisluvat ja suunnittelutarveratkaisut.

Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) on aiheuttanut kunnalle lisäkuluja sähköisten järjestelmien (Facta ja Lupapiste) hintoihin.

Ympäristöasioiden osalta (**kp 8121**) ulkoisia tuloja oli noin 12.000 euroa budjetoitua vähemmän. Alitus johtuu pääasiassa luvituksien määrän laskusta.

Toiminnallisesti vuoden 2019 aikana ympäristöpuolella suurin muutos oli kunnan ympäristöluvittamien eläinsuojien siirto helmikuun alusta ilmoitusmenettelyn piiriin. Toiminnan muuttuessa luvan sijaan tehdään toimijan ilmoittamasta muutoksesta valituskelpoinen lupaviranomaisen ratkaisu. Alla olevassa taulukossa eläinsuojat siirtyvät ilmoitusten myötä valvottavista ympäristöluvista muihin valvontakohteisiin. Samalla Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus siirsi Aluehallintoviraston luvittamia kohteita toimivallan jakomuutoksen myötä kuntaan valvottavaksi.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat ja asiakasystävälliset palvelut	Lupien käsittely-aika	Lupakäsittely 2 viikon sisällä siitä, kun kaikki vaaditut asiapaperit on jätetty kuntaan nähtävilläpitoajat huomioiden	Lupakäsittelyn ajat ovat olleet tavoitteen mukaisia
Rakennusvalvonnan luvat käsitellään Lupapisteiden kautta	Sähköisten hakemusten ja päätösten suhde kaikkiin.	100% sähköisiä hakemuksia	Kaikki luvat ovat sähköisiä
Rakennusjärjestyksen päivittäminen	Hyväksymistilanne	Valmis tai valtuustokäsittelyä vaille	Ympäristökuntien kanssa on haettu vielä yhteisiä linjoja
Talous	Lupatulot	Lupatulot kattavat menot	Lupatulot ylittivät menot

Tunnuslukuja 2016 - 2019

Rakennus- ja ympäristöluvat	2016 uud. / lisär.	2017 uud. / lisär.	2018 uud. / lisär.	2019 uud. / lisär.
Omakotitalot	11 / 2	5 / 4	6 / 2	4 / 1
Rivitalot	1	-	-	-
Kerrostalot	1	-	-	-
Luhtitalot	1	-	-	-
Loma-asunnot	7 / 1	3	5 / 3	4 / 5
Liike- ja toimistorakennukset	27	41	3	1
Teollisuusrakennukset	11 / 1	56	24	23 / 1
Varastorakennukset	2	4	1	3
Maatalousrakennukset	3	-	1	3 / 4
Muut rakennukset	52	28	39 / 2	23 / 2
Rakentamisen luvat	2016	2017	2018	2019
Rakennuslupa	70	106	65	65
Rakennuslupa muutos	3	7	50	11
Rakennuslupa jatko	15	2	21	7
Purkamislupa	8	5	5	6
Purkamisilmoitus	1	3	1	6
Maisematyölupa	3	-	-	-
Toimenpidelupa	50	32	16	41
Toimenpideilmoitus	2	1	4	-
YHTEENSÄ	152	156	162	136
Työnjohtaja-asiat	9	7	81	93
Kerrosala [k-m ²]	39 075	21 488	33 510	17 835
Tilavuus [m ³]	137 423	80 976	357 350	217 486
Poikkeamisluvat	4	1	10	11
Suunnitteutarveratkaisut	8	1	-	-
Ympäristöasiat	2016	2017	2018	2019
Ympäristöluvat	5	6	6	3
Maa-ainesluvat	2	2	3	1
Muut luvat	1	1	3	4
Valvottavat ympäristöluvat	48	53	59	61
Valvottavat maa-ainesluvat	21	23	26	27
Muut valvontakohteet	3	3	6	10

Palo- ja pelastustoimen (kp 8211) hoitaa Pyhäjoella Jokilaaksojen pelastuslaitos. Laskutus perustuu pelastusalan riskiluokitukseen ja kunnan väkilukuun.

Palo- ja pelastustoimen kulut ovat nousseet noin 3%, mikä käytännössä tarkoittaa 9 516 €:n lisälaskua. (320.816 €). Menoissa on mukana lisäksi vanhoja eläkemaksuja n. 5 t€.

Mittaus- ja kartoitustoiminta ostettiin aiempien vuosien tapaan Kalajoen kaupungin maankäyttöpöalveluiden paikkatietoyksiköltä

yhteistyösopimuksella, joka uudistettiin keväällä 2018. Mittaustoiminnan sijaintikatselmusten hyötysuhdetta on parannettu ottamalla käyttöön keskitetyt sijaintikatselmukset. Lisäksi 2019 on otettu käyttöön Kalajoen yläpitämä paikanmerkkaustaulukko mahdollistaa mittaustoimen ja Pyhäjoen rakennusvalvonnan lupatilanteen ja sijaintitietojen reaaliaikaisen seurannan paremmin. Mittaustoiminnan kustannukset kohdistetaan aiemmasta poiketen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti eri hankkeille ja toiminnoille, eikä sille ole varattu erillistä kustannuspaikkaa. Laskutus tapahtuu erikseen rakennusvalvonnalle, yhdyskuntatekniikalle ja kaavoitukselle.

Talous

008111 Rakennusvalvonta	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	367 000	237 000	604 000	581 347	22 653
TOIMINTAKULUT	-174 455		-174 455	-149 431	-25 024
TOIMINTAKATE	192 545	237 000	429 545	431 916	-2 371
LASKENNALLISET ERÄT	-6 890		-6 890	-5 414	-1 476
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	185 655	237 000	422 655	426 503	-3 848

008121 Ympäristöasiat	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	66 000		66 000	53 871	12 129
TOIMINTAKULUT	-83 005		-83 005	-81 357	-1 648
TOIMINTAKATE	-17 005	0	-17 005	-27 486	10 481
LASKENNALLISET ERÄT	-4 460		-4 460	-3 192	-1 268
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-21 465	0	-21 465	-30 678	9 213

008211 Palo- ja pelastustoimi	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-325 850		-325 850	-326 917	1 067
TOIMINTAKATE	-325 850	0	-325 850	-326 917	1 067
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-325 850	0	-325 850	-326 917	1 067

**RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA					
	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	433 000	237 000	670 000	635 218	34 782
TOIMINTAKULUT	-583 310		-583 310	-557 704	-25 606
TOIMINTAKATE	-150 310	237 000	86 690	77 514	9 176
LASKENNALLISET ERÄT	-11 350		-11 350	-8 606	-2 744
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-161 660	237 000	75 340	68 908	6 432

****PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET**

Toiminta Tulosalueen talousarvio toteutui hyvin. Tehokkaampi kalusto, joka hankittiin viheralueiden hoitoon, toi säästöä palkkakustannuksissa.

Leuto ja vähäluminen talvi toi säästöä liikunta-alueiden hoidossa. Saaren koulun sitoessa resurssit lähes kokonaan jäivät ulkoalueilla tehtävämäärät minimiin, joka näkyy säästöinä läpi tulosalueen.

Tervon satamaan rakennettiin omana työnä uusi laituri. Satamien kunnostukseen ei saapunut avustushakemuksia.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Puistot Ympäristön viihtyisyys	Ympäristöhoidon yleissuunnitelmasta on teetetty toteutussuunnitelmia	2 kpl	Ei toteutunut
Satamat Tervon sataman kehittäminen	Aktiivikäyttöön vapautuvien paikkojen määrä	Uusia venepaikkoja syntyy > 10 kpl	Laituri ei ehtinyt vesille, uudet paikat vasta käytössä kaudella 2020. Allas on täynnä.

Talous

008341 Puistojen kunnossapito	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-138 120		-138 120	-107 320	-30 800
TOIMINTAKATE	-138 120	0	-138 120	-107 320	-30 800
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 540		-4 540	-10 251	5 711
LASKENNALLISET ERÄT	-3 660		-3 660	-5 189	1 529
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-146 320	0	-146 320	-122 759	-23 561

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	81 663
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-10 281
Arvo 31.12.	71 413

008342 Satamien kunnossapito	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	Ta muutos-ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	5 550		5 550	5 524	26
TOIMINTAKULUT	-41 920		-41 920	-26 864	-15 056
TOIMINTAKATE	-36 370	0	-36 370	-21 340	-15 030
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 600	-8 000	-17 600	-21 246	3 646
LASKENNALLISET ERÄT	-1 110		-1 110	-1 129	19
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-47 080	-8 000	-55 080	-43 715	-11 365

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	149 448
Lisäykset	10 188
Vähennykset	
Poistot	-21 246
Arvo 31.12.	138 390

008343 Leikkikenttien kunnossapito

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	25 500		25 500	25 500	
TOIMINTAKULUT	-25 420		-25 420	-13 655	-11 765
TOIMINTAKATE	80	0	80	11 845	-11 765
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 060		-2 060	-2 097	37
LASKENNALLISET ERÄT	-670		-670	-751	81
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 650	0	-2 650	8 997	-11 647

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	30 754
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-2 097
Arvo 31.12.	28 657

008344 Liikunta-alueiden kunnossapito

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	173 520		173 520	174 139	-619
TOIMINTAKULUT	-107 330		-107 330	-79 180	-28 150
TOIMINTAKATE	66 190	0	66 190	94 959	-28 769
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-66 080		-66 080	-68 500	2 420
LASKENNALLISET ERÄT	-2 850		-2 850	-2 823	-27
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 740	0	-2 740	23 635	-26 375

Käyttöomaisuus

Arvo 1.1.	928 048
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-68 500
Arvo 31.12.	859 547

**PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	204 570		204 570	205 163	-593
TOIMINTAKULUT	-312 790		-312 790	-227 020	-85 770
TOIMINTAKATE	-108 220	0	-108 220	-21 857	-86 363
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-82 280	-8 000	-90 280	-102 094	11 814
LASKENNALLISET ERÄT	-8 290		-8 290	-9 891	1 601
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-198 790	-8 000	-206 790	-133 842	-72 948

**LÄMPÖLAITOS

Toiminta Lämpölaitoksen investointien osalta vuosi oli rauhallinen. Lukion laajennus, Monitoimitalo ja teknisten työn tila liitettiin suoraan omi-na tonttijohtoina runkoverkkoon.

Verkosta poistuivat Opettajien asuntola ja Saaren koulu.

Energiaa myytiin yhteensä 6.790 MWh. Myyntihinta oli hinta 57.00 €/MWh alv0% (1.2.2017alkaen).

Lämpölaitoksen taloudellinen tulos oli budjettiin alijäämäinen n. 24 t€ ja edellisvuoteen nähden n. 40 t€ huonompi. Osatekijöinä olivat polttoai-ne- ja ostopalveluiden kustannukset.

Lämpölaitoksen tilikauden tulos oli poistojen jälkeen vuonna 2018 noin 36 t€ ja vuonna 2019 noin -24 t€.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	
Talustilanne para- nee	Tilikauden tulos	Positiivinen talous- suunnitelmakau- della	Toteutunut. Vuosien 2018-2019 tili- kauden tulos on yh- teensä noin +12t€

Talous

**LÄMPÖLAITOS	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	478 020		478 020	508 007	-29 987
TOIMINTAKULUT	-317 270		-317 270	-361 807	44 537
TOIMINTAKATE	160 750	0	160 750	146 200	14 550
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-133 900	-20 000	-153 900	-160 673	6 773
LASKENNALLISET ERÄT	-10 440		-10 440	-9 314	-1 126
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	16 410	-20 000	-3 590	-23 788	20 198

Käyttöomaisuus	
Arvo 1.1.	2 017 154
Lisäykset	
Vähennykset	
Poistot	-160 673
Arvo 31.12.	1 856 480

PYHÄJOEN KUNTA (KÄYTTÖTALOUS)					
	Alkuper.	Talousarvio-	Ta muutos-	Toteutuma	Poikkeama
	talousarvio	muutokset	ten jälkeen		
TOIMINTATUOTOT	5 740 160	150 700	5 890 860	6 024 169	-133 309
TOIMINTAKULUT	-26 714 890	-575 100	-27 289 990	-27 804 569	514 579
TOIMINTAKATE	-20 974 730	-424 400	-21 399 130	-21 780 400	381 270
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-808 150	-140 000	-948 150	-990 957	42 807
LASKENNALLISET ERÄT					
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-21 782 880	-564 400	-22 347 280	-22 771 358	424 078

2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuper.	Talousarvio-	Ta muutos-	Toteutuma	Poikkeama
(Ulkoinen)	talousarvio	muutokset	ten jälkeen		
MYYNTITUOTOT	892 300	17 000	909 300	873 521	35 779
MAKSUTUOTOT	802 000	247 000	1 049 000	1 001 999	47 001
TUET JA AVUSTUKSET	428 960	-66 300	362 660	426 163	-63 503
MUUT TOIMINTATUOTOT	748 240	-47 000	701 240	812 383	-111 143
TOIMINTATUOTOT	2 871 500	150 700	3 022 200	3 114 065	-91 865
HENKILÖSTÖKULUT	-7 622 040	-91 100	-7 713 140	-7 668 495	-44 645
PALVELUJEN OSTOT	-13 748 590	-508 000	-14 256 590	-14 441 475	184 885
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 449 350	3 000	-1 446 350	-1 492 543	46 193
AVUSTUKSET	-501 150	20 000	-481 150	-543 912	62 762
MUUT TOIMINTAKULUT	-525 100	1 000	-524 100	-748 041	223 941
TOIMINTAKULUT	-23 846 230	-575 100	-24 421 330	-24 894 465	473 135
TOIMINTAKATE	-20 974 730	-424 400	-21 399 130	-21 780 400	381 270
VEROTULOT	11 805 000	-500 000	11 305 000	11 229 731	75 269
VALTIONOSUUDET	9 935 730	237 800	10 173 530	10 193 741	-20 211
KORKOTUOTOT	68 000		68 000	45 544	22 456
MUUT RAHOITUSTUOTOT	236 000	150 000	386 000	428 525	-42 525
KORKOKULUT	-50 000	45 000	-5 000	-1 868	-3 132
MUUT RAHOITUSKULUT				-71 072	71 072
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	254 000	195 000	449 000	401 130	47 870
UUSIKATE	1 020 000	-491 600	528 400	44 201	484 199
SUUNNITELMAN MUK. POISTOT	-808 150	-140 000	-948 150	-990 957	42 807
SATUNNAISET ERÄT				70 000	-70 000
TILIKAUDEN TULOS	211 850	-631 600	-419 750	-876 756	457 006
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	211 850	-631 600	-419 750	-876 756	457 006

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Ta muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
(Ulkoinen/Sisäinen)					
MYYNTITUOTOT	2 041 390	17 000	2 058 390	2 089 089	-30 699
MAKSUTUOTOT	802 000	247 000	1 049 000	1 001 999	47 001
TUET JA AVUSTUKSET	428 960	-66 300	362 660	426 163	-63 503
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 467 810	-47 000	2 420 810	2 506 919	-86 108
TOIMINTATUOTOT	5 740 160	150 700	5 890 860	6 024 169	-133 309
HENKILÖSTÖKULUT	-7 622 040	-91 100	-7 713 140	-7 668 495	-44 645
PALVELUJEN OSTOT	-14 915 250	-508 000	-15 423 250	-15 610 190	186 940
AINEET, TARVIKK. JA TAVARAT	-1 689 370	3 000	-1 686 370	-1 775 654	89 284
AVUSTUKSET	-501 150	20 000	-481 150	-543 912	62 762
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 987 080	1 000	-1 986 080	-2 206 319	220 239
TOIMINTAKULUT	-26 714 890	-575 100	-27 289 990	-27 804 569	514 579
TOIMINTAKATE	-20 974 730	-424 400	-21 399 130	-21 780 400	381 270
VEROTULOT	11 805 000	-500 000	11 305 000	11 229 731	75 269
VALTIONOSUUDET	9 935 730	237 800	10 173 530	10 193 741	-20 211
KORKOTUOTOT	68 000		68 000	45 544	22 456
MUUT RAHOITUSTUOTOT	236 000	150 000	386 000	428 525	-42 525
KORKOKULUT	-50 000	45 000	-5 000	-1 868	-3 132
MUUT RAHOITUSKULUT				-71 072	71 072
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	254 000	195 000	449 000	401 130	47 870
VIISIKATE	1 020 000	-491 600	528 400	44 201	484 199
SUUNNITELMAN MUK. POISTOT	-808 150	-140 000	-948 150	-990 957	42 807
SATUNNAISET ERÄT				70 000	-70 000
TILIKAUDEN TULOS	211 850	-631 600	-419 750	-876 756	457 006
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	211 850	-631 600	-419 750	-876 756	457 006

VEROTULOJEN ERITTELY

(1.000 €)

	2017	2018	2019		Toteu- tuma	Poik- keama	
			Alku- per. ta	Ta-muu- tokset			
VEROTULOT:							
Kunnan tulovero	9 094	8 926	9 455	-350	9 105	9 064	41
Osuus yht.v tuotosta	651	589	650	-100	550	519	31
Kiinteistövero	907	1 430	1 700	-50	1 650	1 647	3

	Tulovero- prosentti	Kunnallis- verot €	Muutos
Verovuosi 2015	20,25	9 050 823	-0,94 %
Verovuosi 2016	20,25	9 002 671	-0,53 %
Verovuosi 2017	20,25	8 776 102	-2,52 %
Verovuosi 2018	20,25	8 941 021	-1,88 %
Verovuosi 2019	20,75		
Verovuosi 2020	20,75		

Kiinteistövero prosentit:	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>
- yleinen	1,10	1,15	1,15
- vakituinen asuinrakennus	0,45	0,50	0,50
- muut kuin vak. as.rakenn.	1,25	1,30	1,30
- yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00
- voimalaitokset	3,10	3,10	3,10
- rakentamaton rakennusp.	6,00	6,00	6,00

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

(1.000 €)

VALTIONOSUUDET	2017	2018	2019				
			Alku- p. ta	Ta-muu- tokset	Ta muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus, ml. tasaukset	10 204	9 821	9 738	138	9 876	9 879	-3
Opetus- ja kultt. toimi	227	235	198	100	298	315	-17

2.3.3 Investointien toteutuminen / ed. vuosien käyttö

	Ed. vuo- sien käyttö	Alkup. TA	Ta-muu- tokset	Ta muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Kust. käytetty
900147 Laajakaistahanke							
INVESTOINTIMENOT		-420 000		-420 000	-420 000		-420 000
NETTOMENO		-420 000		-420 000	-420 000		-420 000
* avustus Pyhäjoen Kuitu Oy:lle							
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET							
INVESTOINTIMENOT		-420 000		-420 000	-420 000		-420 000
NETTOMENO		-420 000		-420 000	-420 000		-420 000
900003 Lukion laajennus							
INVESTOINTIMENOT	-219 719	-738 000	80 000	-658 000	-649 853	-8 147	-869 572
NETTOMENO	-219 719	-738 000	80 000	-658 000	-649 853	-8 147	-869 572
900037 Kunnantalon piha ja salaojat							
INVESTOINTIMENOT	-256 397	-15 000	5 000	-10 000	-8 550	-1 450	-264 947
NETTOMENO	-256 397	-15 000	5 000	-10 000	-8 550	-1 450	-264 947
900049 Parhalahden koulu							
INVESTOINTIMENOT		-20 000	20 000				
NETTOMENO		-20 000	20 000				
900072 Jokikartanon palvelukeskus							
INVESTOINTIMENOT		-20 000	20 000				
NETTOMENO		-20 000	20 000				

	Ed. vuosien käyttö	Alkup. TA	Ta-muutokset	Ta muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kust. käytetty
900137 Varikko							
INVESTOINTIMENOT	-180 957	-35 000	10 000	-25 000	-26 888	1 888	-207 845
NETTOMENO	-180 957	-35 000	10 000	-25 000	-26 888	1 888	-207 845
900146 Kunnan omistamien kiinteistöjen myynti							
INVESTOINTITULOT			53 780	53 780	53 782	-2	
NETTOMENO			53 780	53 780	53 782	-2	
* Kopiston asuntolan myynti							
900168 Koulu 2022 -hanke							
INVESTOINTIMENOT		-100 000		-100 000	-102 506	2 506	-102 506
NETTOMENO		-100 000		-100 000	-102 506	2 506	-102 506
* suunnittelukustannuksia							
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT							
INVESTOINTIMENOT		-928 000	135 000	-793 000	-742 011	-5 203	
INVESTOINTITULOT			53 780	53 780	53 782	-2	
NETTOMENO		-928 000	188 780	-739 220	-734 015	-5 205	
900008 Leikki puisto							
INVESTOINTIMENOT		-35 000	35 000				
NETTOMENO		-35 000	35 000				
900015 Kaavateiden valaistus							
INVESTOINTIMENOT		-15 000	15 000				
NETTOMENO		-15 000	15 000				
900074 Tervon satama							
INVESTOINTIMENOT		-10 000		-10 000	-10 188	188	
NETTOMENO		-10 000		-10 000	-10 188	188	
900094 Liminkajärven kunnostus							
INVESTOINTIMENOT	-68 501		-350 000	-350 000	-342 532	-7 468	-411 033
INVESTOINTITULOT	54 810		298 500	298 500	274 216	24 284	329 026
NETTOMENO	-13 691	0	-51 500	-51 500	-68 316	16 816	-82 007
900144 Vanhatien peruskorjaus (EAKR)							
INVESTOINTIMENOT	-1 456 161	-890 000	220 000	-670 000	-663 573	-6 427	-2 119 734
INVESTOINTITULOT	719 585	361 500	-40 000	321 500	322 315	-815	1 041 900
NETTOMENO	-736 576	-528 500	180 000	-348 500	-341 258	-7 242	-1 077 831
900145 Tulvasuojelun toimenpiteet							
INVESTOINTIMENOT	-68 987	-50 000	35 000	-15 000	-9 770	-5 230	-78 757
INVESTOINTITULOT	11 780						11 780
NETTOMENO	-57 207	-50 000	35 000	-15 000	-9 770	-5 230	-66 977
* suunnittelukustannuksia, hanke AVI:ssa edelleen							

	Ed. vuosi- käyttö	Alkup. TA	Ta-muu- tokset	Ta muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Kust. käytetty
900149 Kaavatiet/Muut asemakaava-alueet							
INVESTOINTIMENOT		-150 000	150 000				
NETTOMENO		-150 000	150 000				
900156 Hulevesien hallinta							
INVESTOINTIMENOT	-41 338	-20 000	5 000	-15 000	-12 908	-2 093	-54 246
NETTOMENO	-41 338	-20 000	5 000	-15 000	-12 908	-2 093	-54 246
900162 Tulvapenkereet							
INVESTOINTIMENOT	-14 636	-125 000	85 000	-40 000	-40 397	397	-55 033
INVESTOINTITULOT		65 000	-65 000		26 798	26 798	26 798
NETTOMENO	-14 636	-60 000	20 000	-40 000	-13 598	-26 402	-28 234
* patoturvallisuus selvitysten tekeminen							
900164 Pysäköintialue LP 9							
INVESTOINTIMENOT	-66 986	-50 000		-50 000	-41 583	-8 417	-108 569
NETTOMENO	-66 986	-50 000		-50 000	-41 583	-8 417	-108 569
* osa Vanhatie-urakkaa							
900169 Hourunkosken puiston infra							
INVESTOINTIMENOT					-2 655	2 655	-2 655
NETTOMENO					-2 655	2 655	-2 655
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							
INVESTOINTIMENOT		-1 345 000	195 000	-1 150 000	-1 123 606	-26 394	
INVESTOINTITULOT		426 500	193 500	620 000	623 329	-3 329	
NETTOMENO		-918 500	388 500	-530 000	-500 277	-29 723	
900025 Teknisen osaston kalusto							
INVESTOINTIMENOT		-75 000	75 000				
NETTOMENO		-75 000	75 000				
900081 Lukion kalusto							
INVESTOINTIMENOT		-90 000		-90 000	-51 138	-38 862	
NETTOMENO		-90 000		-90 000	-51 138	-38 862	
KONEET JA KALUSTO							
INVESTOINTIMENOT		-165 000	75 000	-90 000	-51 138	-38 862	
NETTOMENO		-165 000	75 000	-90 000	-51 138	-38 862	
900027 Tonttimaan osto/myynti							
INVESTOINTIMENOT		-250 000		-250 000	-179 857	-70 143	
INVESTOINTITULOT		100 000	-25 000	75 000	74 045	955	
NETTOMENO		-150 000	-25 000	-175 000	-105 812	-69 188	

	Ed. vuosien käyttö	Alkup. TA	Ta-muutokset	Ta muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Kust. käytetty
MAA- JA VESIALUEET							
INVESTOINTIMENOT		-250 000		-250 000	-179 857	-70 143	
INVESTOINTITULOT		100 000	-25 000	75 000	74 045	955	
NETTOMENO		-150 000	-25 000	-175 000	-105 812	-69 188	
900021 Osakkeet							
INVESTOINTIMENOT		-300 000	270 000	-30 000	-27 294	-2 706	
INVESTOINTITULOT		160 000	-160 000				
NETTOMENO		-140 000	-110 000	-30 000	-27 294	-2 706	
OSAKKEET JA OSUUDET							
INVESTOINTIMENOT		-300 000	270 000	-30 000	-27 294	-2 706	
INVESTOINTITULOT		160 000	-160 000				
NETTOMENO		-140 000	-110 000	-30 000	-27 294	-2 706	
INVESTOINNIT/PYHÄJOEN KUNTA							
INVESTOINTIMENOT		-3 408 000	675 000	-2 733 000	-2 589 692	-143 309	
INVESTOINTITULOT		686 500	62 280	748 780	751 156	-2 376	
NETTOMENO		-2 721 500	737 280	-1 984 220	-1 838 536	-145 684	

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 020 000	-491 600	528 400	44 201	-484 199
				70 000	
Tulorahoituksen korjaukset (-)	-100 000	100 000	0	32 377	32 377
Investointien rahavirta					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-3 408 000	675 000	-2 733 000	-2 589 692	143 308
Rahoitusosuudet investointimenoihin (-)	426 500	193 500	620 000	623 329	3 329
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	260 000	-131 220	128 780	127 827	-953
Pys. vast. hyöd. Luovutusvoitot		0	0	-32 377	-32 377
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 801 500	345 680	-1 455 820	-1 724 335	-338 515
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset	-500 000	500 000	0		0
Antolainasaamisten vähennykset	112 600	0	112 600	149 358	36 758
Antolainauksen muutokset	-387 400	500 000	112 600	149 358	36 758
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0			0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		0			0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 500 000	0	1 500 000	1 950 000	450 000
Lainakannan muutokset	1 500 000	0	1 500 000	1 950 000	450 000

Oman pääoman muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-62 639	-62 639
Vaihto-omaisuuden muutos				3 883	3 883
Pitkäaikaisten saamisten muutos				11 400	11 400
Lyhytaikaisten saamisten muutos				415 756	415 756
Korottomien velkojen muutos				-624 759	-624 759
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	-256 358
Rahoituksen rahavirta	1 112 600	500 000	1 612 600	1 842 999	230 399
Rahavarojen muutos	-688 900	845 680	156 780	118 664	-108 116
Rahavarat 31.12	7 762 742		7 762 742	7 240 698	-522 044
Rahavarat 1.1.	7 762 742		7 762 742	7 122 034	-640 708
Rahavarojen muutos	-688 900		156 780	118 664	-38 116

2.3.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

KÄYTTÖTALOUSOSA (Ulkoiset/sisäiset)

Alkuper. Talousarvio- Ta muutos- Toteutuma Poikkeama
talousarvio muutokset ten jälkeen

HALLINTO-, ELINKEINO- JA PERUSTURVAPALVELUT

TOIMINTATUOTOT	945 500	-136 300	809 200	835 214	-26 014
TOIMINTAKULUT	-13 843 960	-436 900	-14 280 860	-14 651 390	370 530
TOIMINTAKATE	-12 898 460	-573 200	-13 471 660	-13 816 176	344 516
POISTOT JA ARVONALENTUM.	-86 030	50 000	-36 030	-53 018	16 988
LASKENNALLISET ERÄT	529 620		529 620	521 166	8 454
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-12 454 870	-523 200	-12 978 070	-13 348 029	369 959

SIVISTYSPALVELUT

TOIMINTATUOTOT	397 200	40 000	437 200	525 013	-87 813
TOIMINTAKULUT	-8 064 390	-183 200	-8 247 590	-8 436 131	188 541
TOIMINTAKATE	-7 667 190	-143 200	-7 810 390	-7 911 119	100 729
POISTOT JA ARVONALENTUM.		-6 000	-6 000	-8 670	2 670
LASKENNALLISET ERÄT	-359 860		-359 860	-349 800	-10 060
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-8 027 050	-149 200	-8 176 250	-8 269 588	93 338

TEKNISET PALVELUT

TOIMINTATUOTOT	4 387 460	247 000	4 634 460	4 653 256	-18 796
TOIMINTAKULUT	-4 778 240	40 000	-4 738 240	-4 699 926	-38 314
TOIMINTAKATE	-390 780	287 000	-103 780	-46 670	-57 110
POISTOT JA ARVONALENTUM	-722 120	-184 000	-906 120	-929 269	23 149
LASKENNALLISET ERÄT	-168 490		-168 490	-170 960	2 470
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 281 390	103 000	-1 178 390	-1 146 899	-31 491

KÄYTTÖTALOUS

TOIMINTATUOTOT	5 740 160	150 700	5 890 860	6 024 169	-133 309
TOIMINTAKULUT	-26 714 890	-575 100	-27 289 990	-27 804 569	514 579
TOIMINTAKATE	-20 974 730	-424 400	-21 399 130	-21 780 400	381 270
POISTOT JA ARVONALENTUM.	-808 150	-140 000	-948 150	-990 957	42 807
LASKENNALLISET ERÄT					
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-21 782 880	-564 400	-22 347 280	-22 771 358	424 078

TULOSLASKELMA

Valtuusto on hyväksyessään talousarviovuoden tuloslaskelman vahvistanut laskelmaan sisältyvän vuosikatteen kunnanhallitusta sitovaksi.

Vuosikatteen toteutuma:

Alkuperäisen ta:n vuosikate	1 020 000
Talousarviomuutokset	- 491 600
Muutetun ta:n vuosikate	528 400
Toteutunut vuosikate	44 201
Poikkeama	484 199

INVESTOINTIOSA

Investointien osalta valtuusto on päättänyt, että toteuttamispäätökset tehdään seuraavasti:

- Alle 300 000 € talonrakennushankkeet päättää tekninen lautakunta kuultuaan riittävässä määrin sitä hallintokuntaa, jonka käyttöön investointi tulee
- Yli 300 000 € talonrakennushankkeet päättää kunnanhallitus
- Julkisen käyttöomaisuuden hankkeista päätetään em. periaatteiden mukaisesti
- Irtaimiston hankintapäätökset tekee ao. hallintokunta tai viranhaltija hankintarajojen puitteissa. Hankintarajat päättää ao. hallintokunta, joka voi myös ohjeistaa hankintamenettelyä.

Mikäli talousarviossa ja taloussuunnitelmassa päätetty hankkeen kustannusarvio ei todennäköisesti riitä hankkeen toteuttamiseen, toteutuksesta päättää valtuusto.

Valtuusto hyväksyessään taloussuunnitelmaan sisältyvän investintiosan, on vahvistanut kunnanhallitusta sitovaksi investinnit **hankekohtaisesti** nettona. Hankekohtainen toteutuma investoinneista on esitetty kohdassa 2.3.3 Investointien toteutuminen / ed. vuosien käyttö.

Alla kaikkien investointien toteutuma:

	Alkup. TA	Ta-muu- tokset	Ta muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
INVESTOINNIT/PYHÄJOEN KUNTA					
INVESTOINTIMENOT	-3 408 000	675 000	-2 733 000	-2 589 692	-143 309
INVESTOINTITULOT	686 500	62 280	748 780	751 156	-2 376
NETTOMENO	-2 721 500	737 280	-1 984 220	-1 838 536	-145 684

RAHOITUSOSA

Valtuusto on valtuuttanut kunnanhallituksen päättämään pitkä- ja lyhyt-
kaisten lainojen ottamisesta ja lainaehdoista maksuvalmiuden edellyttä-
mällä tavalla.

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	TA muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Lainakannan muutokset	1 500 000		1 500 000	1 950 000	450 000

Talousarviomuutosten jälkeen tavoitteena oli, että lainakannan muutos oli-
si 1 500 000 €, lainakannan muutos oli 1 950 000 €, joten tavoitteeseen ei
päästy.

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernitu-
loslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien
laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan
kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

3.2 Tuloslaskelma 1.1.2019 - 31.12.2019

	Tot. 2019	Tot. 2018
MYYNTITUOTOT	873 520,59	1 102 887,63
MAKSUTUOTOT	1 001 998,84	681 463,75
TUET JA AVUSTUKSET	426 162,64	320 820,67
MUUT TOIMINTATUOTOT	812 382,98	736 193,16
TOIMINTATUOTOT	3 114 065,05	2 841 365,21
PALKAT JA PALKKIOT	- 6 031 325,27	- 5 769 574,42
ELÄKEKULUT	- 1 376 691,22	- 1 348 919,48
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	- 152 394,17	- 160 107,62
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	- 1 529 085,39	- 1 509 027,10
HENKILÖSTÖKULUT	- 7 668 494,79	- 7 278 601,52
PALVELUJEN OSTOT	- 14 441 475,46	- 13 360 756,74
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	- 1 492 542,69	- 1 591 500,73
AVUSTUKSET	- 543 911,90	- 537 002,92
MUUT TOIMINTAKULUT	- 748 040,50	- 315 996,68
TOIMINTAKULUT	- 24 894 465,34	- 23 083 858,59
TOIMINTAKATE	- 21 780 400,29	- 20 242 493,38
VEROTULOT	11 229 730,61	10 945 173,95
VALTIONOSUUDET	10 193 741,00	10 056 025,00
KORKOTUOTOT	45 544,48	66 262,26
MUUT RAHOITUSTUOTOT	428 525,36	79 809,23
KORKOKULUT	- 1 868,21	- 219,77
MUUT RAHOITUSKULUT	- 71 071,86	- 225 828,67
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	401 129,77	- 79 976,95
VUOSIKATE	44 201,09	678 728,62
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	- 990 957,25	- 2 682 752,41
SATUNNAISET ERÄT	70 000,00	
TILIKAUDEN TULOS	- 876 756,16	- 2 004 023,79
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	- 876 756,16	- 2 004 023,79

3.3 Rahoituslaskelma 1.1.2019 – 31.12.2019

	Tot. 2019	Tot. 2018
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta		
TULORAHOITUS		
VUOSIKATE	44 201,09	678 728,62
SATUNNAISET ERÄT	70 000,00	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	32 376,62	10 415,47
TOIMINNAN RAHAVIRTA	146 577,51	689 144,09
INVESTOINNIT		
KÄYTTÖOMAISUUSINVESTOINNIT	-2 589 692,15	-3 205 739,04
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENO	623 329,35	802 195,42
PYS.VASTAAVIEN HYÖDYKK. LUOVUTU	95 450,00	83 122,25
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 870 912,80	-2 320 421,37
Varsinaisen toiminnan ja invest. rahavirta	-1 724 335,09	-1 631 277,28
Rahoitustoiminnan rahavirta		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS		-5 558,26
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	149 357,80	153 077,67
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	149 357,80	147 519,41
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS		-242 640,00
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	1 950 000,00	500 000,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET	1 950 000,00	257 360,00
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄO	-62 638,74	-15 035,44
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	3 883,10	4 452,28
PITKÄAIKAISTEN SAAMISTEN MUUTOS	11 400,00	11 400,00
LYHYTAIKAISTEN SAAMISTEN MUUTOS	415 756,49	64 139,69
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-624 759,25	835 556,16
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-256 358,40	900 512,69
Rahoitustoiminnan rahavirta	1 842 999,40	1 305 392,10
RAHAVAROJEN MUUTOS	118 664,31	-325 885,18
RAHAVARAT 31.12	7 240 697,89	7 122 033,58
RAHAVARAT 1.1.	7 122 033,58	7 447 918,76
RAHAVAROJEN MUUTOS	118 664,31	-325 885,18

3.4 Tase 1.1.2019 – 31.12.2019

	Tot. 2019	Tot. 2018
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	222 835,15	62 793,12
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	6 717,90	9 318,30
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	229 553,05	72 111,42
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	4 386 127,29	4 280 314,87
RAKENNUKSET	6 345 396,66	5 905 976,49
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	6 130 186,71	6 341 952,17
KONEET JA KALUSTO	129 519,43	139 792,76
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	29 942,20	29 942,20
ENNAKKOM. JA KESKENER. HANK.	1 843 659,59	1 504 010,45
AINEELLISET HYÖDYKKEET	18 864 831,88	18 201 988,94
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	3 773 679,74	3 746 385,38
MUUT LAINASAAMISET	1 363 004,02	1 512 361,82
MUUT SAAMISET	7 087,50	7 087,50
SIJOITUKSET	5 143 771,26	5 265 834,70
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 238 156,19	23 539 935,06
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	16 433,81	16 433,81
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	16 433,81	16 433,81
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
AINEET JA TARVIKKEET	395,45	1 005,95
VALMIIT TUOTTEET	30 049,02	33 321,62
VAIHTO-OMAISUUS	30 444,47	34 327,57
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
MUUT SAAMISET	37 050,00	48 450,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET	37 050,00	48 450,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	472 385,91	369 376,09
LAINASAAMISET	22,91	37,79
MUUT SAAMISET	243 345,77	326 063,85
SIIRTOSAAMISET	723 584,14	1 159 617,49
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 439 338,73	1 855 095,22
SAAMISET	1 476 388,73	1 903 545,22
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	5 900,72	5 527,11
SIJ. RAHAMARKK.INSTRUMENTT.	1 932 589,87	1 769 849,60
JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAM.	3 811 730,00	3 643 889,36
MUUT ARVOPAPERIT	1 360 094,04	1 309 544,29
RAHOITUSARVOPAPERIT	7 110 314,63	6 728 810,36
RAHAT JA PANKKISAAMISET	130 383,26	393 223,22

VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 747 531,09	9 059 906,37
V A S T A A V A A	33 002 121,09	32 616 275,24
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	6 362 146,59	6 362 146,59
EDELL. TILIK. YLI-/ALIJÄÄMÄ	11 507 872,45	13 511 896,24
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-876 756,16	-2 004 023,79
OMA PÄÄOMA	16 993 262,88	17 870 019,04
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
LAHJOITUSRAH. PÄÄOMAT	124 425,33	192 476,46
MUUT TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	5 957,11	544,72
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	130 382,44	193 021,18
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
LAINAT RAH.- JA VAK.LAITOKSILTA		
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ		
SAADUT ENNAKOT	401 561,05	395 961,94
MUUT VELAT (LIITT.MAKSUT JA MUUT	153 775,48	494 141,24
PITKÄAIKAINEN	555 336,53	890 103,18
LYHYTAIKAINEN		
LAINAT RAH.-JA VAK.LAITOKSILTA	12 450 000,00	10 500 000,00
SAADUT ENNAKOT	108 990,43	142 612,65
OSTOVELAT	1 679 872,48	1 850 746,83
MUUT VELAT	158 187,64	174 830,61
SIIRTOVELAT	926 088,69	994 941,75
LYHYTAIKAINEN	15 323 139,24	13 663 131,84
VIERAS PÄÄOMA	15 878 475,77	14 553 235,02
V A S T A T T A V A A	33 002 121,09	32 616 275,24

3.4.1 Konsernituloslaskelma

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
TOIMINTATUOTOT	20 992 165	20 156 371
TOIMINTAKULUT	-42 368 562	-40 124 644
OSUUS OSAKK.YHT.VOITOSTA/T.	1 001	12 399
TOIMINTAKATE	-21 375 396	-19 955 875
VEROTULOT	11 215 301	10 932 110
VALTIONOSUUDET	10 889 382	10 756 760
KORKOTUOTOT	57 091	68 189
MUUT RAHOITUSTUOTOT	437 097	91 853
KORKOKULUT	-8 266	-28 253
MUUT RAHOITUSKULUT	-72 181	-229 415
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	413 741	-97 626
VUOSIKATE	1 143 028	1 635 369
SUUNN. MUKAISET POISTOT	-1 966 832	-3 619 103
OMISTUKSEN ELIMINOINTIEROT		
ARVONALENTUMISET	-57 664	-6 011
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 024 496	-3 625 114
SATUNNAISET ERÄT	70 000	146 519
TILIKAUDEN TULOS	-811 468	-1 843 225
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	-695	-3 128
TILIKAUDEN VEROT	-795	-734
LASKENNALLISET VEROT	-7 517	-15 233
VÄHEMMISTÖOSUUDET	340	1 774
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-820 137	-1 860 546

3.5.2 Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 143 027	1 635 351
Tilikauden verot	-795	-734
Satunnaiset erät	70 000	146 519
Tulorahoituksen korjauserät	-16 672	-150 407
<i>Toiminnan rahavirta</i>	<i>1 195 560</i>	<i>1 630 730</i>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 316 407	-4 403 323
Rahoitusosuudet investointimenoihin	305 062	898 159
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	149 138	325 683
<i>Investointien rahavirta</i>	<i>-2 862 208</i>	<i>-3 179 482</i>
Toiminnan ja inv. rahavirta	-1 666 648	-1 548 752
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-234	-5 558
Antolainasaamisten vähennykset	7 275	27 883
Antolainauksen muutokset	7 041	22 325
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	935 428	778 279
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-710 430	-1 357 936
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 973 083	1 025 576
Lainakannan muutokset	2 198 080	445 919
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja po muutokset	-61 601	-14 928
Vaihto-omaisuuden muutos	-25 174	-74 592
Saamisten muutos	132 275	236 475
Korottomien velkojen muutos	131 366	551 049
Muut maksuvalmiuden muutokset	176 866	698 004
<i>Rahoituksen rahavirta</i>	<i>2 381 987</i>	<i>1 167 456</i>
Rahavarojen muutos	715 323	-382 503
Rahavarojen muutos	715 340	-382 503
Rahavarat 31.12.	8 946 894	8 231 594
Rahavarat 1.1.	8 231 555	8 614 097

3.5.3 **Konsernitase**

<u>VASTAAVAA</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT	38 078 736	36 826 356
Aineettomat hyödykkeet	814 744	665 921
Aineettomat oikeudet	605 109	528 099
Muut pitkävaikutteiset menot	184 816	108 841
Ennakkomaksut	24 819	28 981
Aineelliset hyödykkeet	35 302 336	34 649 415
Maa- ja vesialueet	4 603 436	4 412 396
Rakennukset	21 283 937	21 090 978
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 301 451	6 520 546
Koneet ja kalusto	758 952	803 059
Muut aineelliset hyödykkeet	32 055	33 625
Ennakkom. ja keskener. hankinnat	2 322 505	1 788 811
Sijoitukset	1 604 839	1 469 302
Osakkuusyhtiöosuudet	601 896	480 206
Muut osakkeet ja osuudet	1 002 943	988 644
Muut lainasaamiset	355 803	41 718
Muut saamiset	1 014	452
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	207 544	142 323
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 722 038	12 557 518
Vaihto-omaisuus	317 555	292 374
Saamiset	3 457 587	4 033 573
Pitkäaikaiset saamiset	211 405	536 308
Lyhytaikaiset saamiset	3 246 182	3 497 265
Rahoitusomaisuusarvopaperit	7 221 723	6 837 111
Rahat ja pankkisaamiset	1 725 173	1 394 460
VASTAAVAA	51 008 318	49 526 197
<u>VASTATTAVAA</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
OMA PÄÄOMA	19 359 097	20 064 572
Peruspääoma/Osakepääoma	6 362 147	6 362 147
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo:t	1 312	1 312
Osuus ky:n oman po:n lisäyksestä		
Liittymismaksurahasto		
Arvonkorotusrahasto	46 810	46 810
Muut omat rahastot	113 502	112 807
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	13 655 464	15 402 043
Tilikauden yli-/alijäämä	-820 138	-1 860 546
VÄHEMMISTÖOSUUS	35 215	29 491
VARAUKSET	246 922	283 617
Pakolliset varaukset	246 922	283 617

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	339 297	335 676
VIERAS PÄÄOMA	31 027 787	28 812 841
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	3 368 575	2 909 902
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	4 051 266	3 942 823
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	17 610 576	15 896 013
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	5 997 370	6 064 103
VASTATTAVAA	51 008 318	49 526 197

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jakotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

4.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Tilikauden alusta on oikaistu myynti- ja maksutuottoihin kuuluvien tilien kytkennät siten, että ne vastaavat taloustilaston kulu- ja tuottoluokitusta. Lukujen vertailtavuus säilyy, koska vertailuvuoden tilien kytkennät ovat myös oikaistuneet.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Tuulivoimaloista perityistä rakennuslupamaksuista on vuosien 2017 ja 2018 aikana kirjattu puolet muihin velkoihin muilta siltä varalta, että hankkeet eivät toteudu ja rakennusluvasta jouduttaisiin palauttamaan 50 %.

Aikaisemmille tilikausille kohdistuvia rakennuslupamaksuja on vuoden 2019 tilinpäätökseen tuloutettu seuraavasti:

- v. 2017	260 000 €
- v. 2018	<u>80 000 €</u>
Yhteensä	340 000 €

4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuusyhteisöt.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Konsernitilinpäätöksessä on eliminoitu Kiinteistö Oy Hourunkosken, Pyhäjo- kisuun Vesi Oy:n ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän (kunnan osuuden suhteessa) maksamat kiinteistöverot.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja lasennalliseen

verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmajoistojen oikaisu

Kiinteistö Oy Hourunkosken poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Pyhäjoen Jäähalli Oy, Kiinteistö Oy Energy Tower, Hankikiven Sähkönmyynti Oy ja Kielosaari Kiinteistö Oy on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Poikkeavat tilikaudet

Pyhäjoen Jäähalli Oy:n tiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen 30.6.2019 laaditun tilinpäätöksen perusteella.

5 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

5.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain

(ulkoiset)	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	836 785	929 577	731 638	880 206
Sosiaali- ja terveystoimet	16 303 863	15 651 748		
Opetus- ja kulttuuritoimet	649 787	654 695	522 409	487 428
Yhdyskuntapalvelut	3 201 732	2 941 192	1 860 018	1 473 731
Muut palvelut				
Toimintatuotot yhteensä	20 992 165	20 177 212	3 114 065	2 841 365

5.2 Verotulojen erittely

	2019	2018
Kunnan tulovero	9 064 465	8 926 372
Osuus yhteisöveron tuotosta	518 737	589 092
Kiinteistövero	1 646 529	1 429 710
Verotulot yhteensä	11 229 731	10 945 174

5.3 Valtionosuuksien erittely

	2019	2018
Kunnan peruspälv. valtionosuus	9 878 638	7 746 959
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 008 319	2 074 273
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muk. valtioosuudet	315 103	234 793
Valtioosuudet yhteensä	10 193 741	10 056 025

5.4 Palvelujen ostojen erittely

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	11 594 723	10 435 686
Muiden palvelujen ostot	2 846 752	2 925 070
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	14 441 475	13 360 767

5.5 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Valtuusto on hyväksynyt kokouksessaan 22.5.2019 suunnitelmapoistojen perusteet sovellettavaksi tilivuodesta 2019 eteenpäin. Valtuuston hyväksymien suunnitelmapoistojen perusteiden pohjalta kunnanhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Valtuuston ohjeelliset poistoajat:

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2 - 5 vuotta*
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta
Liikearvo	2 - 5 vuotta*
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	2 - 5 vuotta*
Osallistuminen toisen yhteisön	
– tiehankkeisiin	15 - 20 vuotta*
– ratahankkeisiin	30 – 40 vuotta*
– väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoajoja*)	
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	5 - 10 vuotta*
Muut	2 - 10 vuotta*

*Jollei vaikutusaikaa voi luotettavalla tavalla arvioida, on hankintameno poistettava enintään kymmenessä vuodessa.

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta
Taloussrakennukset	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta
Kallioluolat ja -tunnelit, väestön- suojat	30 - 70 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulko- valaistuslaitteet	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja ala- alakeskukset	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitos- koneet ja laitteet	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet ei poistoaikaa

Perusparannusten käsittely

Perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenuun, jollei erilliseen hyödykkeen poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä.

Poistomenetelmä

Tasapoisto

Poistosuunnitelman perusteet

Poistoaikana käytetään ohjeellisten poistoaikojen lyhimpiä poistoaikoja.

Poistoajan soveltaminen

Kunnanhallitus päättää teknis-taloudellisin perustein hyödykekohtaisesti edellä mainittua pidemmistä poistoajoista em. ohjeellisten arvojen puitteissa.

Kunnanhallitus päättää asiasta hyödykkeen valmistuttua.

Muu päätösvalta

Muilta osin päätösvaltaa käyttää kunnanhallitus kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen ja poistosuunnitelman perusteiden puitteissa.

5.6 Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	283 617	276 561		
Lisäykset tilikaudella		7 056		
Vähennykset tilikaudella	36 695			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	246 922	283 617	0	0

5.7 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2019	2018
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	5 192	14 237
Rakennusten luovutusvoitot		
Muut luovutusvoitot		
Luovutusvoitot yhteensä	5 192	14 237
Muut toimintakulut		
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	8 649	178
Rakennusten luovutustappiot	28 920	
Muut luovutustappiot (osakkeet)		24 474
Luovutustappiot yhteensä	37 569	24 652

5.8 Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
Korvaus Arinalta	70 000		70 000	
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>70 000</i>		<i>70 000</i>	

5.9 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2019	2018
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	4 840	6 372
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	4 840	6 372

5.10 Korkosaamiset pääomalainoista

	2019	2018
Kiinteistö Oy Hourunkoski		1 177
Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy	26 632	25 623
Pyhäjokisuun Vesi Oy		
<i>Korkosaamiset pääomalainoista</i>	26 632	26 800

6 Tasetta koskevat liitetiedot

6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotuksen periaatteet ja arvonmäärittäminen

Arvonkorotukset	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Rakennukset (tehty ennen 1.1.1998)				
Arvo 1.1.	46 810	46 810		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	46 810	46 810	0	0
Arvonkorotukset yht. 31.12	46 810	46 810	0	0

Pysyvät vastaavat

(1.000 €)	Aineett. hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet						Kaikki	
	Aineet- tomat oikeu- det	Muut pit- kävaikut- teiset menot	Yht.	Maa- alueet	Raken- nukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja ka- lusto	Muut ain. hyö- dykk.	Kesken- eräiset työt	Yht.	Yhteensä
Poistamaton hankintam 1.1.	63	9	72	4 280	5 906	6 342	140	30	1 507	18 202	18 274
Lisäykset tilikauden aikana	343		343	180	650	60	51		1 279	2 220	2 563
Rahoitusosuudet tilikaudella	-274		-274						-349	-349	-623
Vähennykset tilik. aikana			0	-74	-54					-128	-128
Siirrot erien välillä	114		114		232	244			-590	-114	0
Tilikauden poisto	-23	-3	-26		-389	-516	-61			-966	-992
Arvonlenn. ja niiden pal.			0							0	0
Poistam.hankintam 31.12.	223	6	229	4 386	6 345	6 130	130	30	1 844	18 865	19 094
Arvonkorotukset			0							0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	223	6	229	4 386	6 345	6 130	130	30	1 844	18 865	19 094

Osakkeet ja osuudet

	Kunta- yhtymä- osuudet	Tytär- yhteisö- osakk. ja -osuu- det	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.		1 894	514	1 339	3 747
Lisäykset				27	27
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset.					0
Siirrot erien välillä				0	0
Hankintameno 31.12.		1 894	514	1 366	3 774
Arvonlennukset ja niiden palautukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.		1 894	514	1 366	3 774

Konserniyhteisöt	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus-%	Konsernin omistus- osuus-%	Kuntakonsernin osuus (1.000€)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
<u>Tytäryhteisöt</u>						
Pyhäjoki Data Oy	Pyhäjoki	63,00	63,00	25	14	
Pyhäjokisuun Vesi Oy	Pyhäjoki	100,00	100,00	1 838	6 632	-23
Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy	Pyhäjoki	100,00	100,00	101	381	9
Kiinteistö Oy Hourunkoski	Pyhäjoki	100,00	100,00	33	4 362	-
Pyhäjoen Kuitu Oy	Pyhäjoki		100,00	-15	974	-35
<u>Kuntayhtymät</u>						
Raahen seudun ter.huoll ky	Raahen	9,01	9,01	564	2 163	2
Raahen koulutusky	Raahen	7,10	7,10	670	177	-13
P-P:n sairaanhoitopiirin ky	Oulu	0,78	0,78	1 387	2 371	52
P-P:n Liitto	Oulu	0,92	0,92	13	72	
<u>Osakkuusyhteisöt</u>						
Pyhäjoen Jäähalli Oy	Pyhäjoki	48,00	48,00	91	28	8
Kiinteistö Oy Energy Tower	Kalajoki		33,33	28	378	9
Hanhikiven Sähkönmyynti Oy	Pyhäjoki	33,33	33,33	433	2	
Kielosaari Kiinteistö Oy	Pyhäjoki		24,70	9	13	

Saamisten erittely

	2019		2018	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		91 469		56 722
Lainasaamiset	1 370 919		1 471 777	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	1 370 919	91 469	1 471 777	56 722
Saamiset kuntayhtymiltä, jossa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		56 123		62 101
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		3 340		123 942
Yhteensä	-	59 453		186 043
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	38 670		40 000	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	38 670	-	40 000	
Saamiset yhteensä	1 409 589	150 932	1 511 777	242 765

Siirtosaamiset

	Kunta			
			2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot			2 897	13 368
Kelan korvaus työterv.huollosta			43 234	42 142
EU -tuet ja -avustukset			456 597	841 517
Muut tulojäämät			210 856	261 591
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä			713 584	1 159 617

6.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	6 362 147	6 362 147	6 362 147	6 362 147
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	6 362 147	6 362 147	6 362 147	6 362 147
Yhd. ja säätiöiden peruspo.	1 312	1 312		
Osuus ky:n oman po:n lis.				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	46 810	46 810		
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	46 810	46 810	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	112 807	106 098		
Lisäykset	695	6 709		
Vähennykset				
Muut omat rahastot 31.12.	113 502	112 807	0	0
Edellisten tilik. ylijäämä 1.1.	13 655 464	15 409 792	11 507 872	13 511 896
Tilikauden yli-/alijäämä	-820 138	-1 857 867	-876 756	-2 004 024
Oma pääoma yhteensä	19 359 097	20 075 001	16 993 263	17 870 019

Pitkäaikainen vieras pääoma

Yli 5 vuoden kuluttua erääntyviä velkoja (osa, joka erääntyy maksettavaksi myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua) ei ole.

Joukkovelkakirjalainat

	2019	2018
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat korko XXX - XXX % erääntyvät	12 450 000	10 500 000
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>12 450 000</i>	<i>10 500 000</i>

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	246 922	283 617	-	-
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>246 922</i>	<i>283 617</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Vieras pääoma

	2019		2018	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		10 089		10 127
Muut velat		512		
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>-</i>	<i>10 601</i>	<i>-</i>	<i>10 127</i>
Velat kuntayhtymille, jossa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		588 969		410 187
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>-</i>	<i>588 969</i>	<i>-</i>	<i>410 187</i>
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>-</i>	<i>599 570</i>	<i>-</i>	<i>420 314</i>

Siirtovelat

			Kunta	
			2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset			714 046	597 179
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset			15 662	
Korkojaksotukset				
Muut menojäämät			196 380	397 763
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä			926 089	994 942
<i>Siirtovelat yhteensä</i>			<i>926 089</i>	<i>994 942</i>

7 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

7.1 Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	525 248	657 185	209 785	332 263
* siitä seur. tilik. maksettava osuus	257 183	256 649	130 276	192 985
* siitä PPP-hankkeet				
* siitä sopimukseen sis.lunastusvelvoitteet				
Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

7.2 Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

	2019	2018
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
- alkuperäinen pääoma	10 304 785	10 304 785
- jäljellä oleva pääoma / saldo	6 607 236	6 897 604

7.3 Muut vastuusitoumukset

	2019	2018
Takaukset muiden puolesta		
- alkuperäinen pääoma	254 050	254 050
- jäljellä oleva pääoma	109 441	124 392

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2019	2018
Osuus takausvastuista 31.12. (1.000 €)	18 940	18 206
Osuus kattamattomista takausvastuista 31.12. €	0	0
Kunnan mahd. vastuuta kattava osuus rahastosta 31.12. €	12 461	11 696

Arvonlisäveron palautusvastuu	2019	2018
	2 474 066	2 256 224

Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myydessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa.

Rahoitussitumus Hanhikiven Sähkönmyynti Oy:lle

Hanhikiven Sähkönmyynti Oy:n rahoitussitumus Voimaosakeyhtiö SF:lle on yhteensä enintään 4 636 200 euroa, josta Pyhäjoen kunnan osuus on enintään 1 545 400 euroa. 31.12.2019 rahoitussitoumusta on jäljellä 3 345 300 euroa, josta Pyhäjoen kunnan osuus on 1 115 100 euroa.

8 Ympäristöasiat

Ympäristötuotot ja -kulut:

	2019	2018
Viranomaistoiminnan tuotot	53 871	52 858
Viranomaistoiminnan kulut	-81 357	-83 844
<i>Ympäristökulut, netto</i>	<i>-27 486</i>	<i>-30 986</i>

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja:

	2019	2018
Muut pitkävaikutteiset menot (kunnan osuus)		
Liminkajärven kunnostus	-68 316	-13 691
Tulvasuojelun toimenpiteet	-9 770	-6 209
Tulvapenkereet	-13 598	-14 636
Hulevesien hallinta	-12 908	-1 032
<i>Aktivoidut ympäristömenot yhteensä</i>	<i>-104 592</i>	<i>-35 568</i>

Lisäksi Vanhatien perusparannushankkeen yhteydessä kunnalta laskutettiin ns. Salen risteuksen pilaantuneen maan poistamisesta 11 135 €. Kustannukset kirjattiin Kuntouttavan työtoiminnan kustannuspaikalle kiinteistön käyttötarkoituksen mukaisesti.

9 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

9.1 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön määrä osastoittain	31.12.2019	31.12.2018
Hallinto-, elinkeino- ja perusturvaosasto	21	19
Sivistysosasto	129	129
Tekninen osasto	43	38
Yhteensä	193	186

9.2 Henkilöstökulut

	2019	2018
Palkat ja palkkiot	6 303 470	6 005 234
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 386 067	1 363 647
Muut henkilösivukulut	1 530 489	171 932
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-108 084	-133 733
Henkilöstökulut yhteensä	7 735 250	7 407 079
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-66 755	-128 478
<i>Tuloslaskelman mukaan yhteensä</i>	<i>7 668 495</i>	<i>7 278 602</i>

9.3 Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetut luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Suomen Keskusta rp	3 640	3 388
Vasemmistoliitto rp	667	535
<i>Luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>4 306</i>	<i>3 923</i>

9.4 Tilintarkastajan palkkiot

BDO Auditor Oy (alv 0 %)	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	4 720	5 310
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 746	2 774
Muut palkkiota	174	
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>7 639</i>	<i>8 084</i>

9.5 Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kunta on antanut kokonaan omistamilleen tytäryhtiöille raha-lainoja, joista 31.12.2019 on avoimena 1 324 100 euroa. Lainoille ei ole saatu turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista. Kunnan arvion mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Lainoja on annettu seuraavasti:

- Kiinteistö Oy Hourunkoski	264 934
- Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy	350 456
- Pyhäjokisuun Vesi Oy	<u>708 710</u>
Yhteensä	1 324 100

Kunta on antanut tilikaudella tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille seuraavat avustukset:

- Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy	30 000
- Pyhäjoen Jäähalli Oy	<u>25 000</u>
Yhteensä	55 000

Kunta on avustanut 420 000 eurolla Pyhäjoen Kuitu Oy:n laajakaistahan-
ketta, avustus kohdennetaan investointiin.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 14 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta edellyttäen, että hän itse irtisanoutuu tehtävästään yhteisellä sopimuksella. Valtuusto on kokouksessaan 18.3.2017 § 150 hyväksynyt johtajasopimuksen.

Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

10 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista v. 2019

Tilinpäätöskirja
Tase-erittelyt
Päiväkirja pdf-tiedostona
Pääkirja pdf-tiedostona

Tositenumerosarjat:

Tositelaji	Nimi	Käytetyt tositenumerot		
230	Sähköinen kierrätys	090001	-	095391
120	Palkkatositteet	190001	-	190045
09	Käyttöomaisuusviennit	190201	-	190213
125	Myyntitositteet	190301	-	191745
10	Kassatositteet	192001	-	193200
111	Laskutus/tekninen 11.11.2014	194001	-	194681
116	Laskutus/varhaiskasvatus 11.11.14 alkaen	195001	-	196000
	lisäksi tositenumeroiden loputtua	198001	-	198025
114	Laskutus/kiinteistöt ym. 11.11.14 alkaen	196001	-	196866

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Pyhäjoki 30.3.2020

 Matti Soronen
 kunnanjohtaja
PYHÄJOEN KUNNANHALLITUS

 Matti Pakkala
 kunnanhallituksen puheenjohtaja

 Eija Flink
 kunnanhallituksen jäsen

 Pirkko Lintunen
 kunnanhallituksen jäsen

 Olli Mattila
 kunnanhallituksen jäsen

 Raino Peltoniemi
 kunnanhallituksen jäsen

 Ari Pirkola
 kunnanhallituksen varapuheenjohtaja

 Päivi Niemelä
 kunnanhallituksen varajäsen
Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Pyhäjoki 25/5 2020
 BDO Oy Auditor, oy
 JHTT-yhteisö
 Tilintarkastusyhteisö

 Sakari Syrjälä, JHTT